The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi", — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone EM 8-0792. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N.Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.

LATVIJA
AMERIKĀ

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N. Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00
Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, tekstā $3.20-$6.40 par vienu collas slejas telpu.

WEDNESDAY, NOVEMBER 11, 1959 — 90./115. n-rs. — TREŠDIEN, 1959. GADA 11. NOVEMBRĪ — 9. gads.

DOMĀSIM VAIRRĀK PAR CĪŅAS GARU KOPSOLĪ

ALA'S INFORMĀCIJAS BIROJA VADĪTĀJA N. TREPŠAS AICINĀJUMS 18. NOVEMBRA SVĒTKOS

18. NOVEMBRIS IR NE VIEN LATVJU TAUTAS LIELĀ GODA DIENA, VELTĪTA PAGĀTNES APCEREI, BET TRIMDAS APSTĀKĻOS TĀ IR ARĪ DIENA, KAD IR JĀPĀRBAUDA MŪSU PAŠREIZĒJAIS KALPOJUMS LATVIJAI, DZIMTENES BRĪVĪBAS ATGŪŠANAI. BŪTU VĀJI PAKALPOTS PATRIOTISKIEM MĒRĶIEM, JA SVINĪGOS AKTUS PIEPILDĪTU AR TUKŠU UN NEAKTUĀLU ATKĀRTOŠANOS, KAUT ARĪ SKAISTĀ UN PAT PACILĀJOŠĀ VEIDĀ.

ALA's Informācijas biroja aicinājums

Tuvojoties 18. novembra svētkiem ALA's Informācijas birojs nolēmis griezties pie visiem tautiešiem ASV un arī Kanadā, lai pamudinātu tos nopietni pārdomāt šīs dienas nozīmi, ar to saistītos pienākumus un nākotnes rīcību. Ievērojot apstākli, ka ALA's rīcībā nav visu latviešu adrešu, un daļa no tām arī novecojusies, Informācijas birojs savu aicinājumu publicē latviešu presē, lai tas aizsniegtu iespējami daudz tautiešu visā brīvajā pasaulē.

Mēs esam kara stāvoklī, joprojām nepārtrauktā cīņā par mūsu tautas brīvību. 18. novembra svinībās un dievkalpojumos ir vislabākā iespēja vismaz reizi gadā uzrunāt cīnītāju ierindu viskuplākā skaitā un apgaismot mūsu trimdas uzdevumus, aicinot visus latviešu saslēgties ciešākā cīņas ierindā — ar domu, darbu, līdzekļiem, upuriem.

Ar šo rakstu ir gribēts ierosināt pie visām latviešu organizācijām un tautiešu grupām, kas gatavojas atzīmēt 18. novembri ar dievkalpojumiem, sanāksmēm, sarīkojumiem, nopietni pievērst vērību sekojošām aktuālām problēmām.

STARPTAUTISKAIS STĀVOKLIS,

kas uzrāda īpatnējus jauninājumus, groza ievērojamā mērā arī mūsu pamata uzdevumus trimdā. Pašreiz ir ievērojami draudi, ka pasaules lielvalstu attiecībās var rasties kompromisa un izlīgšanas tieksmes, kas vistraģiskākā kārtā draud atsaukties uz padomju okupēto tautu, arī Latvijas, likteni. Kristiānisma un humānisma principi tiek draudīgi ignorēti. Tautu pašnoteikšanās tiesības, indivīda tiesības un garantētās brīvības gan tiek pa laikam pompozi ierakstītas deklarācijās un chartās, bet uzticīgu cīnītāju par šiem principiem ir bēdīgi maz. Ja nu Rietumu valstis, brīvā pasaule kaut kādu nepiedodamu savtību dēļ izšķirtos ielaisties pazemīgos kompromisos ar komūnisma nometni, tautām aiz dzelzs aizkara nāktu bezcerīgas apspiestības gadi.

Tāpēc 18. novembrī, pie Latvijas karoga, ir jāizgaismo šie draudi un jāsauc latvieši trimdā saslēgties cīņai, katram uzņemoties kopīgos pienākumus iespējami lielākus uzdevumus pēc saviem spējām un varēšanas.

(Nobeigums 2. lpp.)

VĒLREIZ

PAULU BRĪVKALNI

latvieši Toronto varēs dzirdēt 18. novembra aktā, 20. novembrī, pl. 8,15, Nodthern Secondary School telpās, 851 Mount Pleasant Rd. Šī skaistā skola ļoti ērti sasniedzama — vai nu ar pazemi līdz gala stacijai (Eglinton), un tad kājām, vai ar ar autobusu pa Eglinton aveniju uz austrumiem līdz Mount Pleasant Rd. Skola atrodas tieši blakus jaunajai igauņu Sv. Pētera baznīcai.

Var atstāt pazemi arī St. Clair pieturas vietā un pārsēsties St. Clair, E., tramvajā, kas pieved tieši pie sarīkojuma vietas.

Aktu atklās LNAK valdes pr. V. Upeslācis, svētku runu teiks Dr. V. Māsēns, koncerta daļā bez P. Brīvkalnes piedalīsies arī vīru koris Viesturs un ar deklamācijām Ed. Pētersons.

BERKLAVS IZSŪTĪTS

Bij. okupētās Latvijas ministru padomes vicepriekšsēdis E. Berklavs, pēc nule no Latvijas saņemtām ziņām, izsūtīts no Latvijas un nometināts darbos kaut kur Iekškrievijā. Atceltais ministrs tur strādājot vienkāršu darbu. Par to viņš saņemot apm. 700 rubļu lielu mēnešalgu, taču dzīvokļu trūkums esot tik liels, ka Berklavam neesot izdevies dzīvokli atrast, un viņš esot spiests dzīvot hotelī, maksājot 15 rubļu dienā.

Berklava — un vairāku citu partijas un komjaunatnes funkcionāru — atcelšanas iemesls esot tas, ka šie cilvēki sākuši pirmā vietā ievērot lokālās latviešu intereses, tāpēc nav izpildījuši tās prasības, kas nākušas no Maskavas attiecībā uz rūpniecības pasūtinājumiem. Bez tam bijusi tendence aizstāt republikā krievu tautības darbiniekus ar latviešu ierēdņiem. Chruščeva apciemojuma laikā krievi sūdzējušies, ka latvieši viņus vajājot, pēc kam drīz vien sekojušas tīrīšanas. -gms-

JAPĀŅI RAŽOS AMERIKĀŅU LIDMAŠĪNAS

Japānas gaisa spēki seko Kanadas un Rietumvācijas paraugam.

T o k i o. Savas gaisa aizsardzības stiprināšanai Japāna nolēmusi ražot vismaz 200 Lokhīda F 104 - C strūklidznīcinātāju, kuruş pašreiz ieskata par labākajiem pasaulē. Nākotnē tos lietos ne tikai Sav. Valstis, bet arī Rietumvācija, Kanada un, kā redzams, arī Japāna. Japānas kara aviācijas modernizēšanas plāns izmaksās vismaz 200 milj. dolaru. Ļoti iespējams, ka pusi no šiem izdevumiem segs Sav. Valstis.

KAPITĀLISMS SĀK SEVI IEZĀRKOT

Rietumeiropa piešķir Padomju Savienībai iepirkšanai plašus kreditus.

No saimniecisko lietpratēju aprindām ziņo, ka Rietumeiropā sāk nostiprināties ticība Padomju Savienības maksātspējām. Jau tagad dažās brīvajās Eiropas valstīs Kremlis bauda neierobežotu kreditu, brīvi iepērkot mašīnas un veselas fabriku iekārtas. Anglijas un citu valstu lielās apdrošināšanas sabiedrības labprāt apdrošina pret varbūtējiem zaudējumiem rūpniecības uzņēmumus, kas uz kredita pārdod preces Padomju Savienībai. Līgumus ar Eiropas firmām Maskava paraksta saskaņā ar starptautiskiem noteikumiem finanču un rūpnieciskos darījumos.

Visumā atzinums ir tāds, ka Padomju Savienība jau tagad Eiropā bauda tādas pašas kredita priekšrocības kā pārējās lielvalstis.

Vienā pašā Anglijā Padomju Savienības fabriku iekārtu pasūtinājumi pārsniedz 84 miljonu amerikāņu dolaru. Lielākus pasūtinājumus no Maskavas saņēmušas arī mazākās Eiropas rūpniecības valstis, protams, uz kredita.

Vai tas nenozīmē ka Chruščeva sapnis par kapitālisma iezārkošanu (ar pašu kapitālistu palīdzību) jau sāk īstenoties?

ZIŅAS ĪSUMĀ

● Sav. Valstu gaisa spēku vadība brīdinājusi aizsardzības ministru Makelroju, ka proponētā budžeta samazināšana var nopietni ietekmēt Sav. Valstu aizsardzību. Tas jo sevišķi sakāms par atmaksas uzbrukumiem, nepieciešamo bumbvedēju modernizēšanu un ārvalstu aviācijas bāžu uzturēšanu. Sagaida, ka nākamajā budžeta gadā taupība spiedīs sašaurināties ne tikai aviāciju, bet arī armiju un kara floti.

● Angļu koku apstrādātājiem lielas galvassāpes sagādājusi Britu Kolumbija, atzīmējot minētās provinces simtu gadu pastāvēšanu. Un, proti, provinces valdība nosūtījusi Anglijas botaniskajam dārzam Londonā 270 gadu vecu un 275 pēdu garu egli, kas svērusi 37 tonnas. Anglijas darba ministrija pieprasījusi sūtījumu pārstrādāt 225 pēdu garā karoga mastā, kas svērtu „tikai" 18 tonnu.

● Padomju Savienība nekādi nevar samierināties ar Polijas kultūrālo gaumi. To pagājušās nedēļas nogalē pierādīja padomju sūtnis Abrasimovs, asi kritizējot poļu preses atsauksmes par Rietumu mūziku, filmām un grāmatām. Pēdējais uzsvēra, ka poļu gaume norādot vienīgi uz viņu kultūras dekadenci.

● Vairākas 10 Sav. Valstu gaisa spēku lidmašīnas piedalās bez vēsts pazudušā Kubas armijas stāba priekšnieka majora Cienfuegos meklēšanā. Pēdējais, lidojot kādā vieglā lidmašīnā, pazuda 28. oktobrī. Sakarā ar dažādām baumām meklēšana no Kubas pārsviedusies uz Floridas purvainiem džungļiem. Pastāv iespēja, ka Kastro valdība katēgoriski noliedz, ka majors Cienfuego būtu dezertējis, tāpat kā to izdarīja bijušais Kubas gaisa spēku virspavēlnieks majors Lancs.

EIZENHAUERA CEĻOJUMA PRIEKŠVAKARĀ

Eiropas un Āzijas sabiedriskā doma apsveic Eizenhauera nodomu apmeklēt 9 valstu galvaspilsētas minētajos kontinentos.

Rietumeiropas laikraksti atzīst, ka Eizenhauera brauciens uz Indiju palīdzēs prezidentam Nēru pretoties sarkanās Ķīnas spiedienam.

Turcijas galvaspilsētā Ankarā publicēts komunikē, kurā turku valdība aizrāda, ka Eizenhauera brauciens uz Turciju un citām Vidējo Austrumu valstīm palīdzēs minētās zemēs nodibināt mieru un kārtību.

Italijas premjērs Senji teicis: „Eizenhauers nolēmis ceļot ļoti piemērotā laikā."

Dāņu „Politiken" par zīmīgu atzīst Eizenhauera nodomu braukt uz Indiju pēc Chruščeva ciemošanās Pekingā.

Londonā domā, ka Eizenhauera apmeklējumu 9 valstīs Eiropā un Āzijā nevar neapsveikt. Pirms Eizenhauers paziņojis par sava ceļojuma nodomu, viņš Rietumu sabiedrotiem apsolījies visādi aizstāvēt viņu intereses sarunās ar citu valstu galvām.

Francijas ārlietu ministrijas pārstāvis izteicies, ka viņu visvairāk interesē Eizenhauera nodoms apmeklēt Maroku. Un Marokas valdība, kā ziņo no Rubatas, no visas sirds priecājas par to, ka Eizenhauers pieņēmis viņas ielūgumu.

MISĒKLIS AR PASTMARKĀM

Sakarā ar Sv. Labrenča jūras ceļa atklāšanu, tika izdotas īpašas pastmarkas — zilā krāsā ar Kanadas kļavas lapu un ASV ērgli vidū. Virs zīmējuma teksts sarkanā krāsā angļu valodā, bet apakšā lielākiem burtiem, arī sarkaniem burtiem, iespiests Canada.

No šī izdevuma pastmarkām dažas loksnes iespiestas ar apgrieztu vidējo zīmējumu. Nepareizi iespiestās markas kollekcionāriem ir liels retums, kāpēc par tām maksā dārgu naudu, pat — $1.000,- gabalā. Sk. r. LA 86. n-ra 2 lappusē). Šinī attēlā redzama pareizi iespiestā marka.

Himalajos pazudusi ekspedīcija

Nepalas Himalajos pazuduši 3 japāņu kalnos kāpēji, divi gīdi un 26 nesēji. Par ekspedīcijas likteni nekas nav zināms jau veselas 3 nedēļas, un baidās, ka tā varētu būt gājusi bojā.

SARKANĀ ĶĪNA ‚MUDINA' NĒRU PAREIZI DOMĀT

AUG DRAUDZĪBA STARP INDIJU UN SAV. VALSTĪM

PREZIDENTA EIZENHAUERA IECERĒTĀ VIZĪTE PATĪKAMI SATRAUC INDIJAS VALDĪBU.

J a u n d e l h i. Kopš Indijas neatkarības attieksmes ar Sav. Valstīm nekad vēl nav bijušas labākas kā tieši šodien. Viens iemesls, katrā ziņā, ir komūnistu Ķīnas agresija pret Indijas robežām. Otrs, prezidenta Eizenhauera iecerētā vizīte šī gada decembrī.

Pirms pieciem gadiem, kad Sav. Valstis parakstīja savstarpēju militārās palīdzības līgumu ar Pakistanu, Vašingtonas politika kļuva Indijas neitrālismam nepieņemama, un tā tas būtu turpinājies līdz šai dienai, ja vien Pekinga nebūtu pārsteigusies ar savām prasībām pēc Indijas teritorijas. Skaitot vai no tās dienas, kad Indija ieguva neatkarību no Anglijas, Jaundelhi ar vislielāko nepatiku skatījusies uz, piemēram, amerikāņu politisko atbalstu frančiem Indoķīnā, „pretošanos" Ziemeļafrikas neatkarībai, Čangkaišeka iesēdināšanu Formozā un liegšanos atzīt komūnistu Ķīnu. Indijas aizsardzības ministrs Menons vēl tagad cīnās par komūnistu Ķīnas uzņemšanu Apvienotajās Nācijās, un tas viņam arī būtu izdevies, ja vien gadu no gada nebūtu jāsastopas ar nelokāmu Vašingtonas pretestību.

Ja vispār var cerēt atrast kādu sākuma punktu Indijas nostājas maiņā pret Sav. Valstīm un pirms tagadējās komūnistu Ķīnas agresijas, tad tas jāmeklē 1956. gadā, kad Sav. Valstis Jaundelhi valdībai par lielu prieku un apmierinājumu nostājās pret Anglijas un Francijas invāziju Suecā. Toties stāvoklis krasi mainījās, kad amerikāņi izcēlās Libānā un normālizējās tikai labu laiku pēc tam, kad Libāna tika atstāta.

Bailes no komūnistu Ķīnas agresijas tomēr nav vienīgais faktors, kas tuvinājis Indiju Savienotajām Valstīm. Viens iemesls katrā ziņā ir pēdējās saimnieciskā palīdzība. Dažu gadu laikā neatmaksājama palīdzība, valdības aizdevumi un dažādu privātorganizāciju ziedojumi sasnieguši pasakainu divu miljardu dolaru summu. Otrkārt, un atkal Indijai par lielu apmierinājumu, Sav. Valstis akceptē tās neitrālitātes politiku un nemēģina to pārliecināt pieslieties kādai no Rietumu militārajām aliansēm. Treškārt, Indija sāk pamazām apjaust, ka Sav. Valstis bruņojas ne tikai sava prieka pēc, bet ka tām ir zināma atbildība pasaules priekšā, kur bruņošanās ir nepieciešama. Pie šī atzinuma Indija nonāca, tiklīdz pirmie komūnistu Ķīnas karavīri bija pārgājuši tās robežu. Ceturtkārt, pēc Chruščeva vizītes Vašingtonā Indijas valdībai vairs nebija nekādu šaubu, ka Sav. Valstis vēlas mieru. Ar to arī izskaidrojams ministru prezidenta Nēru pārsteidzošais secinājums, ka visas valstis, atskaitot komūnistu Ķīnu, vēlas īstu mieru.

Lai kāda arī būtu bijusi draudzības priekšspēle pēdējos gados, iespaidīgākie notikumi abu valstu attieksmēs tomēr ir komūnistu Ķīnas agresija un prezidenta Eizenhauera iecerētā vizīte. Lēni un sāpīgi ministru prezidents Nēru ir iemācījies saprast, ka „neuzbrukšana" un „miermīlīga koeksistence" ir tikai tukšas frazes, kurām nav nekādas jēgas, ja aiz tām nestāv militāra vara, kas tās neatbalsta.

Indija vēl vienmēr atturas saistīties jebkurā no Rietumu militārajām aliansēm, bet pamazām sāk saprast, ka ar laiku šāda saistība var kļūt nepieciešama. Stipri draugi vienmēr ir dērīga lieta. Savā laikā par stipru draugu Indijas ministru prezidents Nēru ieskatīja komūnistu Ķīnu. Bet tagad pēkšņi sakarā ar Pekingas agresiju Indijas draugu vidū radusies vakance. Un visa Indija cer, ka to aizpildīs Sav. Valstu prezidents Eizenhauers, kas decembra pirmajā pusē apmeklēs Jaundelhi.

‚MĒNESSĒRGA' AIZSTĀJ MILITĀRISMU

KOMŪNISTU REVOLŪCIJAS 42. GADA DIENAS PARĀDĒ PIRMĀ VIETA REZERVĒTA PADOMJU ZINĀTNIEKIEM SAKARĀ AR VIŅU SASNIEGUMIEM.

M a s k a v ā. Boļševiku revolūcijas gada dienas parādē Maskavas Sarkanajā laukumā gāja roku rokā ar tagadnes laika garu: mieram un zinātniskajiem sasniegumiem. Militārā parāde — bez jebkāda jauna ieroča — ilga tikai 7 minūtes, īsākā kopš 2. pasaules kara beigām. Bet, ja krievi nelepojās ar jaunu ieroču modeļiem vai vecu kaujas ratu masām, tad viņiem bija noteikti daudz kas ko parādīt zinātnisko sasniegumu laukā. Skatītāji varēja vērot dažādas izplatījuma raķetes un balonus, mākslīgos mēnešus un atomlidmašīnas, kas kādu dienu joņos ap zemes lodi, tāpat kā šodien to dara raķetes izšautie sateliti. Viens no vispopulārākajiem labi organizētās strādnieku parādes (ap 200 tūkst. cilvēku) modeļiem izrādījās atomledlauzis „Ļeņin", kas „lauza" aukstā kara ledu.

Parādi pieņēma balkona ziemcieši Vorošilovs un Mikojans, kā arī premjērs Chruščevs, maršals Maļinovskis un partijas prezidija biedrs Suslovs, pašreiz ievērojamākais komūnisma teorētiķis Padomju Savienībā.

Diplomātiskā pieņemšanā Kremlī aina tomēr mazliet mainījās. Miera zīmes turpinājuma vietā ministru prezidents Chruščevs nevarēja atturēties klausītājiem nepastāstījis, ka Sarkanā laukumā redzētie ieroči nebūt nav padomju modernākie — ka viņiem tādu ir daudz vairāk un daudz labākas kvalitātes.

MIERA PRĒMIJA ŠOGAD PIEŠĶIRTA ANGLIM

Nobeļa 1959. g. miera prēmija piešķirta Anglijas Apakšnama loceklim Filipam Noelam - Beikeram.

Viņš ir Anglijas strādnieku partijas loceklis, dzimis 1889. g. Pirmā pasaules kara laikā darbojies Sarkanā Krustā un bija Anglijas pārstāvis Versaļas miera līguma konferencē 1919. g.

Otrā pasaules kara laikā darbojies BBC raidītājā, izmantojot savu 6 valodu zināšanas.

1945. g., kad Anglijas strādnieku partija pārņēma varu valstī, N. B. sākumā darbojās Ārlietu ministrijā, bet vēlāk bija elektriskās enerģijas un degvielu ministrs.

Noels - Beikers bija viens no pirmajiem, kas izvirzīja kollektīvās drošības principu.

Nobeļa prēmiju jaunais laureāts saņems 10. decembrī Oslo, kad arī, domājams, tiks paziņoti iemesli viņa apbalvošanai.

SARKANIE PIEPRASA T.REITERA MIRSTĪGĀS ATLIEKAS

Leons Reiters, kas atgriezās no Zviedrijas Latvijā, tagad iesniedzis Zviedrijas valdībai pieprasījumu atļaut pārvest sava tēva Teodora Reitera mirstīgās atliekas uz okupēto Latviju. Padomju sūtniecība Stokholmā izraudzījusi kādu zviedru advokātu, kas uzņēmies šo lietu izkārtot. Latviešu kolonija no savas puses pieņēmusi Zviedrijā praktizējošu igauņu advokātu E. Pangu, lai aizkavētu šo nodomu.

Zviedrijas latviešos šī lieta radījusi lielu saviļņojumu. Teodors Reiters pirms nāves izteicies draugiem, ka viņš gribētu, lai viņu gulda Latvijas zemē tikai pēc tam, kad tā atkal būs brīva, tomēr testamentu nav atstājis. Latviešu grupa cer, ka T. Reitera izteikto gribu varēs pierādīt ar lieciniekiem. Pēc Zviedrijas likumiem dēlam ir tiesības sava tēva mirstīgās atliekas pārvest tur, kur viņš vēlas. Sakarā ar to process ir diezgan sarežģīts, un iznākumu nevar paredzēt.

T. Reiters ir apglabāts metalla zārkā, un uz kapa uzcelts piemineklis. Latviešu kolonijai tas izmaksājis 20.000 kronu. Gadījumā, ja tiesa tomēr izlemtu, ka zārks pārvedams uz Latviju, tad varētu celt prasību pret padomju valdību, lai tā atlīdzinātu šos izdevumus.

Čechoslovakijas militārais atašejs lūdz ASV asila tiesības

ASV Valsts departaments ziņo, ka Čechoslovakijas militārais atašejs ASV pulkvedis - leitnants Frančiseks Tišlers lūdzis amerikāņu valdību piešķirt viņam asila tiesības, jo atteicies atgriezties dzimtenē, kur valda komūnisti.

No Prāgas viņš ieradies pirms gada. Valsts departamenta pārstāvis paskaidroja, ka jau vasarā Tislers apjautājies par patvēruma tiesību iegūšanu. Čechoslovaku sūtniecībā par Tišleru paskaidrots tikai tik daudz, ka pašlaik sūtniecībā neviena militārā atašeja neesot.

ITALIJAS PREZIDENTS APMEKLĒS MASKAVU

Vatikāns uztraucas, ka vienīgi komūnisms var iegūt no šādas vizītes.

R o m ā. Pēc vairāku stundu debatēm Italijas ministru kabinets nolēma, ka prezidentam Gronči vajadzētu akceptēt Chruščeva aicinājumu apmeklēt Padomju Savienību. Cik zināms, vizīte paredzēta nākamā gada janvārī. Pats prezidents Maskavu apmeklēt gan esot gribējis jau daudz agrāk, bet kabinets tam esot pretojies. Arī pēc valdības lēmuma braucienam vēl vienmēr pretojas Vatikāns, paskaidrojot, ka no Gronči vizītes Maskavā iegūs vienīgi komūnisti. Lai gan par to tika runāts, kabinets tomēr nelēma par to, vai prezidenta Gronči vizītei Maskavā vajadzētu sekot premjēra Chruščeva pretvizītei Romā.

ASV TĒRAUDA RŪPNĪCU STRĀDNIEKI STĀJUŠIES DARBĀ

Pamatojoties uz ASV Augstākās tiesas lēmumu, ka 116 dienu ilgstošais tēraudrūpnīcu streiks apdraud valsts drošību, 500.000 strādnieku stājušies darbā vismaz uz 80 dienām. Ja šinī laikā uzņēmējiem un arodbiedrībām neizdodas vienoties, streiks var sākties no jauna.

Kanadā turpretī Marmoras raktuvju 252 strādnieki atteikušies paklausīt ASV Augstākās tiesas lēmumam, kaut gan viņi ir papildspēki Betlehemas tēraudsabiedrībai.

Marmoras streika vadītājs izteicies, ka strādnieki atgriezīšoties darbā tikai uz „separāta līguma pamata".

Kanadas rūpnīcas, kā zināms, tēraudu saņem no Sav. Valstīm. Lai gan pirmais tērauda sūtījums pienāca jau šīs nedēļas sākumā, paies 6 nedēļas, kamēr rūpnīcas Kanadā varēs strādāt ar pilnu jaudu.

11.000 Kanadas auto rūpnīcu strādnieki, kas atlaisti, varēs uzsākt darbu tikai apmēram pēc viena mēneša.

Ģenerāl Motors, kas atlaidis 8.000 strādniekus Ošavā un St. Katarīnēs, lieto savus pēdējos krājumus. G. M. fabriku Vindzorā slēgs šonedēļ.

Kraisleram ir tērauda vēl divām nedēļām.

Fords cer, ka iztiks ar saviem krājumiem.

ANGĻI TIC LAIMĪGAM IZNĀKUMAM

Anglijas valdība izstrādā konkrētu lielo konferences [illegible] kārtību.

L o n d o n ā. Anglijas ministru prezidents Mekmillens, kas pirms vēlēšanām savai tautai apsolīja drīzu lielvalstu valdību konferenci, tagad jau ir samierinājies ar faktu, ka šāda konference notiks ne ātrāk kā nākamā gada sākumā, t. i., ja Rietumu lielvalstis spēs par to savstarpēji vienoties.

Ja angļi bija pirmie, kas sāka jūsmot par valdību galvu konferenci kā tādu, tad tagad viņi ir pirmie, kas jūsmo par tās iznākumu.

Angļi vispār nepielaiž iespējamību, ka tādas lietas, kā, piemēram, Berlīnes jautājums, varētu palikt neatrisinātas. Anglijas valdības acīs Berlīnes problēmu varētu ieskatīt par nokārtotu, ja Padomju Savienība akceptētu Sav. Valstu, Anglijas un Francijas garnizonu stacionēšanu Rietumberlīnē, un, otrkārt, ja krievi garantētu Rietumu pievedceļu drošību uz sabiedroto joslām Rietumberlīnē.

KRIEVI GRIB IEVILINĀT ZVIEDRIJAS LATVIEŠUS

Padomju sūtniecība Stokholmā bija izsūtījusi latviešiem Stokholmā kuplā skaitā ielūgumus apmeklēt kino izrādi Malmen viesnīcā, kur demonstrēšot kādu jaunu latviešu filmu. Izrāde bija paredzēta 30. oktobrī, pl. 7 vak.

Šis ielūgums radīja sašutumu Stokholmas latviešos, kas to negribēja pieņemt. Noteiktā laikā pie viesnīcas sapulcējās lielāks skaits jauniešu ar fotoaparātiem, lai uzņemtu tos latviešus, kas iet skatīties filmu. Tādu bijā tikai 14 cilvēku, pa lielākai daļai sabiedrībā maz pazīstamas personas. To starpā viens kaunīgs latvietis bija pārģērbies par sievieti, lai to nepazītu, tomēr gaidītāji pie viesnīcas viņu pazina.

Viesnīcas zālē, kur vietas bija 300 cilvēkiem, filmu noskatījās bez minētiem 14 latviešiem vēl daži zviedru komūnisti, tā ka skatītāju kopskaits nepārsniedza 40.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

NEMIRSTĪGAIS DIŽENUMS

LĀČPLĒŠU DIENĀ

A. SEDASDĒLS

Mirdzošie ieraksti mūsu kara pulku karogos, kaut nedaudz vārdos izteikti, pauda vienu un to pašu nozīmi un aicinājumu — upuri un drosmi brīvības labā. Vienalga, vai tie bija strēlnieku pulku, vai neatkarīgās Latvijas kara vienību karogi — visos izcēlās tēvzemes vārds. Un, kas bija rakstīts karogos, bija cirsts to sekotāju sirdīs. Vēsture to apliecina, — to neizdzēst ne laika rūsai, nedz paaudžu maiņām. Šai nozīmē nav šķirojami arī mūsu tautas lielās cīņas posmi: visi, kas nicināja nāvi Latvijas brīvības un neatkarības labā, ir izauklējuši to nemirstīgo diženumu, kas apvij mūsu cīnītāju darbus kaujas laukā. Kaut arī šis laikmets jau tālu nogrimis aiz notikumu kalniem, pagātne allaž ceļas augšup, likdama sevi apbrīnot tagadnes gaismā. Šodien ir jānoliedz uzskats, kas dažuviet sācis ievesties un pat nostiprināties, ka pagātne jāaizmirst, lai pastāvētu tagadnē un reāli domātu par nākotni. Mēs to nevaram un nedrīkstam, jo tad mēs ne tikai kā noziegtos pret Latvijas patstāvības ideju un tās spoži reālizēto laikmetu, bet sviestu aizmirstībā un paklautu vienaldzībai visu to, kas savā laikā tika sārtā mests, lai Latvija celtos. Un tur taču sadega daudz karstu cīnītāju sirdis, vai arī palika ievainojumi visam mūžam.

Šodien mūsu skatam un tencinājumam nostājas latviešu karavīrs — kā personība, kā aizrautīgs sekotājs savas vienības karogam, kā neremdināmu ilgu nesējs, kuru reālizēšanai tas neatzīst nekādus šķēršļus.

Šeit mēs redzam cīnītāja va-[illegible] mūsu ka-[illegible] nav trūcis. Dziļā un kvēlā mīlestībā uz savu zemi, tautu un brīvību viņu darbs ir atmirdzējis varonības gaismā. Tā ir tā pati, kas lika Lāčplēšim satriekt savu pretinieku. Vai mums šī gaisma nav vajadzīga arī šodien? Drosme atklāti runāt un prasīt, apņēmība iedarbīgi darboties, spars un neatlaidība taisnības vārdā pacelt nicinājumus — arī tās ir iezīmes, kas rada karavīra dūšu. Ja mēs no tā atteiksimies, tad nebūtībā nogrims visa mūsu taisnā lieta — pagātnes upuru jēga un nākotnes ieceres.

Savu vēsturi apcerot, kas tik bagāta varonīgiem veikumiem cīņā par brīvību un pastāvēšanu, mūsu skati allaž vēršas uz jaunatni. Arī tolaik, kad cīņu laukos izslējās Lāčplēši, tie bija toreizējā mūsu jaunā audze — ar entuziasmu, bezbailīgu un apķērīgu izšķiršanos drāmatiskajos apstākļos. Dabiski, ka par jaunatni domājam arī šodien, kad gluži citādos apstākļos — mēs stāvam pie brīvās Latvijas drupām kā dzimtenē, tā svešumā. Bet ja mēs par to nedomātu, tad mēs uzdotu cīņu, kas degās ar to brīdi, kad sveša vara pieskārās Latvijas zemei, no Austrumiem nākdama.

Ko šodien prasa no jaunatnes mūsu Lāčplēši, kara invalīdi un sava laikmeta darba darītāji Latvijas labā? Atbildi uz to lai rodam tais kara pulku karogos, kuru vārdu spēks un simbolisms tais stiprums dziļi gulst to mie-vidū gan ar Lāčplēša zīmi pie krūtīm, gan ar kara brūcēm un gadu nastu iet savas ticības ceļu!

Dažkārt pamanām, ka daļu mūsu jaunatnes svešumā brīžiem pievelk tieksme citādi domāt un rīkoties, jo nesot vēl pienācis laiks un iespēja pierādīt savu garu un spēku Latvijas atjaunošanai. Varbūt šai nākamai brīvās Latvijas audzei, ja Dievs būs lēmis šādu ceļu, ir dota taisnība, un mums nebūtu pamata vai tiesību pārmetumiem.

Un tomēr vienu mēs visi vēlētos jau tagad — tā ir garīgā priekšnoteikuma un sagatavošanās brīdim, kad reiz varēs pacelties ieroči, kad rīsies jaunas iespēja būs Dieva ziņā, mēs nezinām. Bet garīgais stiprums dzemdē drosmīgu, pašaizliedzīgu un varonīgu cīnītāju. Arī visus tos, kas Latvijas neatkarības tapšanas un veidošanas posmā reiz cīņā, rosmināja ideja, patriotisms un pašaizliedzīga rīcība. Varoņu sirojums no Nāves salas līdz Volchovas dūkstīm vēl arvien beidzies. Lāčplēšu un kara invalīdu dienā lai no jauna atklāj ieraugām to upuru ceļu, ko ir tēlojušas. Arī cīņa tēvzemes Latvijas labā!

Lai netrūktu drosmes tādu uzņemties arī jaunajai audzei svešumā, kad viņas laiks būs klāt!

RADIO RAIDĪJUMS 15. NOVEMBRĪ

Latvijas neatkarības dienas atzīmēšanai LNAK politisko lietu referents J. Lejiņš noorganizējis radio raidījumu svētdien, 15. novembrī, pl. 3.00 CFRB raidītājā, kura viļņa garums 1010. Komentātors J. Rīds intervēs Dr. V. Slaņķ. Ar mūzikāliem priekšnesumiem piedalīsies A. Holcmane (soprāns), A. Krūmkoka klavieru pavadījumā Bez tam dziedās vīru dubultkvartets „Kalvis".

DR. AGR. DAGMĀRA TALCE - GRĪNBERGA AIZSAUKTA AIZSAULĒ

Latviešu akadēmisko saimi pag. nedēļas nogalē pārsteidza drūma vēsts: Nujorkā pēkšņi mirusi pazīstamā bakterioloģe, Dr. agr. Dagmara Talce - Grīnberga.

Nelaiķe savu zinātnieces karjēru uzsāka 1926. g. Latvijas universitātē, pēc lauksaimniecības fakultātes beigšanas iesaistoties pētniecības darbā pie mikrobioloģijas katedras. Jaunā zinātniece rosīgi darbojās lauksaimniecības periodikā un iemantoja popularitāti ar saistošiem priekšlasījumiem lauksaimniecības darbinieku sanāksmēs. No asistentes izveidojās docente, vēlāk agronomijas doktore.

Plašā latviešu agronomu saime, kas mācījusies Latvijas universitātē un Jelgavas lauksaimnīcības akadēmijā, ar gandarījumu piemin Dagmāru Talci kā savu skolotāju. Piensaimniecības bakterioloģija bija nelaiķes iemīļotais zinātnes lauks, un blakus saviem tiešiem pienākumiem universitātē viņa nereti apbraukāja pienotavas, iepazīstoties ar to higiēnu un savācot sviesta, siera, krējuma, rauga u. c. paraugus pētniecības nolūkiem, lai varētu novērst apstākļus, kas traucē augstas sviesta kvalitātes iegūšanu.

Savus atzinumus toreizējā docente D. Talce ziņoja attiecīgām pienotavām, kā arī publicēja grāmatās un pārrunāja sanāksmēs, kur speciālisti sprieda par Latvijas eksportsviesta labo slavu.

Zinātniskā darbā nelaiķe papildinājās arī izmēģinājumu stacijā Vācijā, gūstot daudz jaunu atziņu, kuras vēlāk varēja praktiski pielietot Latvijas piensaimniecības celšanā.

Ar publikācijām dažādos ā r z e m j u lauksaimniecības žurnālos, kā arī zinātniskos rakstu krājumos, nelaiķe iemantojusi starptautiski pazīstamu vārdu.

Tā, nesen Vācijā izdotā Dr. phil habil. K. Demetera grāmatā „Mikrobiologie der Butter", vairākkārt citēti Dr. agr. D. Talces pētījumi un atziņas.

1955. g. izdotā grāmatā „100 Jahre Milchwirtschaft in Weihestephan 1852 — 1952", citētas Dr. D. Talces publikācijas vācu valodā par laiku no 1947. — 1952. g.

ASV nelaiķe turpināja zinātnisko darbību Rutgeras universitātē Ņudžersijā un vēlāk pārzināja piena bakterioloģijas departamentu universitātes laboratorijās Ņubransvikā, N. J.

1956. g. rudenī nelaiķe salaulājās ar pulkvedi Dr. iur. G. Grīnbergu.

Klusā sestdienas novakarē, 31. oktobrī, noslēdzās rosīgās zinātnieces šīs zemes gaitas. Viņas piemiņa ilgi dzīvos tās audzēkņos un līdzstrādniekos, kā arī akadēmisko sieviešu saimē, kuras aktīva līdzgaitniece nelaiķe allaž bijusi.

Lai svētīga atdusa!

Agr. Jānis Grīnblats.

DZIESMU SKAISTUMS NAV IZSAKĀMS VĀRDOS

Gatavojoties savam koncertam 14. novembrī Hamiltonā koristi uzmanīgi seko sava dir. J. Norviļa (pa labi) un I. Saksa pārrunām.

APVIENOTIE KOŖI KONCERTĒS HAMILTONĀ

HAMILTONAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS UN KIČENERAS LATVIEŠU JAUKTO KOŖU KOPĪGAIS DZIESMU VAKARS NOTIKS 14. NOVEMBRĪ, PLKST. 6.15, HAMILTONĀ, 752 BARTON ST. E. DIRIĢENTI J. NORVILIS UN I. SAKSS

Par dziesmu vakara programmu un kopīgo darbu Hamiltonas koŗa diriģents I. Sakss paskaidro:

„Dziesmu vakara programmu reprezentē E. Melngailis (6 dz.), J. Norvilis (4 dz.), J. Cīrulis (3 dz.), Alfr. Kalniņš (2 dz.) un I. Sakss (1 dziesma). No šīm 16 dziesmām 8 ir pirmatskaņojumi. No Melngaiļa atzīmējami 3 latviešu tautas dziesmu pirmatskaņojumi trimdā, kas ņemti no „Birzēs i norās" 10. sējuma (izdots Rīgā pēc Melngaiļa nāves). Atsevišķi jāpiemin Melngaiļa „Gaismeņa ausa", kurā savijas kopā trīs latgaļu tautas melodijas. Šī dziesma pāršalca Latgales kalnus un ezerus Latvijas neatkarības pēdējos Daugavpils dziesmu svētkos 1940. g. jūnijā. Trimdā, ja nemaldos, atskanēs pirmoreiz.

Visas 4 Norviļa dziemas ir pirmatskaņojumi un tos vēl tagad neizpaudīšu. J. Cīrulis pārstāvēts ar retāk dzirdēto „Lūgšana" (P. Bārda), brīnumjauko „Saule laivā" (A. Švābe) un vienu tautas dziesmu.

„Caur parku izgāja Poruks —
un jūs vēl te spriežat par
dzeju!"

— Nāk prātā šīs K. Krūzas rindas, klausoties A. Kalniņa „Tēvijai" (J. Poruks), kur katra nots pauž lielu, nebeidzamu mīlestību. Mīlestību, kas nepiepūšas, nelielās, neskauž, bet kas lūdz tikai — kapa vietu. Kāda koņģeniālitāte mūzikā un dzejā!

Pēdējo nedēļu darbs nav bijis viegls, prasot no dziedātājiem lielu piepūli fiziski, un materiāli, ceļojot no Kičeneras uz Hamiltonu un otrādi, bet kopīgā darba vainagojums — dziesmu vakars ir pavisam tuvu.

Liela pateicība pienākas komponistam J. Norvilim, kas šo kopīgo darbu ierosināja un tam neatlaidīgi ticēja, ar savu autoritāti iedvesmojot visus dziedātājus. Kā tautas dziesmu tulks, Norvilis met tiltus no Jurjāna, Melngaiļa, Graubiņa, Ābeles uz nākošām audzēm. Nav mums trimdā daudz tautas dziesmu kopēju. Zīmīgu asociāciju varam dzirdēt paša Norviļa dziesmā „Kalnā kāpējs" (J. Rainis).

Ļoti pateicos visiem dziedātājiem, kas grūtos brīžos nezaudēja ticību, kas palīdzēja saskatīt nākotnes vīziju — apvienotos lielākos un mazākos koŗus šajā novadā. Tā nākotnē spēsim veikt arī techniski sarežģītākas dziesmas, un mūsu komponistiem nevajadzēs sevi ierobežot, domājot par koŗu faktiskām iespējām. Šai idejai jau dīgst asni šī novada citās pilsētās, bet par to dzirdēsim vēlāk. Un vienīgi šādā kopīgā darbā panāksim latviešu nacionālo koŗu renesansi, kas veidos latviešu dziesmu svētkus Amerikā.

Bet — pietiks runāt. Vārdi nav nekas! Lai atskan mūsu latviešu brīvā dziesma, kuras skaistumu vārdos izteikt ne mūžam nevaru," ar sajūsmu un apņēmību balsī saka komponists un diriģents Imants Sakss.

GODA VIESIEM — 4. RINDA

Drudžaini rit priekšdarbi lielajam Dainas koŗa jubilejas koncertam Toronto Ītona auditorijā 17. novembrī, pl. 8,15 Rīkotāji lūdz aizrādīt, ka koncerts sāksies precīzi, bez aizkavēšanās, tādēļ lūdz klausītājus ierasties laikus.

Tāpat goda viesiem der zināt, ka viņu vietas būs rezervētas, sākot ar 4. rindu, nevis pirmajās, kā tas parasts mūsu sabiedrībā, jo pēc kanadiešu atzinuma un Ītona auditorijas menedzeŗa uzskata pirmās 3 rindas ir vissliktākās un arī — vislētākās.

KANADĀ

NIAGARĀ

● Nigaras un St. Katarīnes latvieši šogad 8. novembŗa svētkus rīko Niagarā. Tos ievadīs 22. novembrī, pl. 3 . p. ar svētku dievkalpojumu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd. Dievkalpojumu vadīs viesis — stud. theol. A. Kretulnieks no Toronto, pie ērģelēm brīvmāksl. I. Sakss. Dievkalpojumu kuplinās ērģeļu solo I. Saksa izpildījumā, būs dziesmu lapiņas; pēc tam baznīcas blakus zālē svinīgs akts. Svētku runu teiks LNAK pr. v. J. Niedra. Dziedās apvienots vīru koris „Viesturs", sekos Niagaras un St. Katarīnes jaunatnes priekšnesumi. Ieeja pret ziedojumiem. Visi laipni ielūgti.

● Mirušā komponista V. Lindes pieminekļa iesvētīšana Lundy's Lane kapsētā — 3467 Lundy's Lane Niagara Falls, notiks 22. novembrī, pl. 1,30 p. p. Svētbrīdi noturēs un pieminekli iesvētīs stud. theol. A. Kretulnieks.

● Ar N. Pļavinska ģimenes pārcelšanos uz Toronto, latviešu skolai ir jāatstāj līdzšinējās telpas. Izmantojot Latviešu nama fonda aizdevumu, pašreiz tiek izbūvētas jaunas telpas tautieša J. Līgera mājas pagrabā. Kā čaklākie t a l c i n i e k i telpu izbūves darbos minami vecāku pad. pr-dis Fr. Barkans un tautieši J. Arājs, A. Skalde un R. Kalniņš.

● Niagaras - St. Katarīnes jaunatnes pulciņa „Dzirkstele" biedru pilnsapulce notika 25. oktobrī. Izvēlēja jauno valdi šādā sastāvā: priekšniece R. Sakara (2474 Doreen Dr., Niagara Falls), pr. vietn. B. Grīnbergs, sekr. G. Koļesņikovs, sekr. v. M. Reinholds, kasieris U. Šteinbachs, biedrz. M. Vītols un reportieris A. Skalde. Revīzijas komisijā: I. Verdiņš, R. Skalde, U. Treijers. Par sporta nozares vadītāju ievēlēja P. Lazdiņu. Sapulces dalībnieki izteica vēlēšanos rīkot biedru sanāksmes katru mēnesi.

Jaunā valde savā 29. oktobŗa sēdē pirmo biedru sanāksmi rīkoja 8. novembrī un Ziemassvētku eglītes vakaru rīkos kopā ar Bafalo jauniešiem. Basketbola un volejbola treniņus uzsāka 2. novembrī Morrisona zālē. Teātŗa kopas vadīšanu uzņēmās R. Sakara.

HAMILTONĀ

● 18. novembŗa svinības Hamiltonā notiks sestdien, 21. novembrī, pl. 6,15 Royal Connaught hoteļa Kristallu zālē. Svinīgajā aktā, kurā piedalīsies visas Hamiltonas latviešu organizācijas ar saviem karogiem, svētku runu teiks viesis no ASV Nollendorfs. Bez tam aktā aicinātas arī Hamiltonas kanadiešu prominentās personas, kā pilsētas galva, parlamenta locekļi un citi. Sarīkojumu vadīs Ilga Breikša.

Koncerta daļā dziedās apvienotais vīru koris Viesturs. Pēc akta saviesīgs vakars. Ieeja uz aktu un koncertu pret labprātīgiem ziedojumiem, saviesīgā vakarā $1.50.

18. novembŗa svinības Hamiltonā rīko DV un HLB, bet rīcības komitejā šogad ir HLB.

● 1960. gadā Hamiltonā pacelsies pirmais debesskrāpis, kas atradīsies Main un Catharines ielu krustojumā. Jaunajam debesskrāpim būs 20. stāvu. 20. stāvā būs ierīkots restorāns un kafejnīca, kur varēs atpūsties un paēst pusdienas, redzot Hamiltonu pie jūsu kājām. Turpat augšā būs arī peldu baseins, vingrotava un citas telpas. Ēku apkalpos 3 automatiskie lifti, no kuriem viens būs ekspress lifts, kas ies līdz 10. stāvam bez apstāšanās. Uz debeskrāpja jumta būs helikopteŗu satiksmes platforma, kas uzturēs satiksmi ar Moltonas un Mont Hope lidlaukiem.

VANKUVERAS LATVIEŠU BIEDRĪBAI BRITU KOLUMBIJĀ 10 GADU

26. septembrī Vankuveras latviešu biedrība svinēja 10 gadu darbības svētkus. Aktu ievadīja ilggadīgais biedrības priekšnieks V. K. Weldie. Pēc šās uzrunas ienesa biedrības karogu, pie kura goda sardzē nostājās mūsu jaunatne tautas tērpos.

Biedrības dibināšanas protokolu nolasīja biedre dibinātāja L. Ozolkalne. Pēc tam V. K. Weldie deva pārskatu par biedrības darbību pirmo desmit gadu laikā. Svētku runu teica prof. Dr. J. Bišmanis. Referents iztirzāja Vankuveras latviešu biedrības un citu latviešu organizāciju darbību un uzsvēra, vadītājiem piešķirt vairāk uzmanības mūsu jaunajai paaudzei.

Biedrību gada svētkos apsveikt bija ieradušies pārējie Vankuveras latviešu organizāciju pārstāvji. No Daugavas Vanagu Britu Kolumbijas nodaļas — tās priekšsēdis E. Pelēns, kas arī iesita biedrības karoga kātā piemiņas zīmi. Biedru - dibinātāju vārdā sveicienus nesa, un karoga kātam piemiņas zīmi pielika, A. Panteļejevs. Vēl biedrību sveica Vankuveras latviešu ev.-lut. draudzes pārstāvis K. Smiltēns un piemiņai pasniedza grāmatas. Sveicienus nesa arī Vankuverā dzīvojošo igauņu pārstāvis.

Rakstveida apsveikumus bija sūtījuši: māc. E. Mačs, Vankuveras latviešu ev.-lut. draudzes priekšnieks prof. E. Leimanis un Latviešu biedrības Sietlas nodaļa. Apsveikums bija arī no pirmā biedrības priekšnieka A. Brunnera, kas tagad dzīvo Jaunzēlandē.

Pēc svinīgā akta klātesošie kopīgi nodziedāja „Nevis slinkojot un pūstot". Koncerta daļā sekoja mūzikas priekšnesumi, ko sniedza S. Panteļejeva, A. Vēvere un Dz. Dicmane.

Pēc priekšnesumiem visi pulcējās kopīgās vakariņās un saviesīgā dzīvē.

VAROŅU PIEMIŅAS VAKARS TORONTO

DV Toronto nodaļa rīko Varoņu piemiņas vakaru, lai godinātu tos, kas nolikuši savas galvas par tēvzemi kaŗa laukos. Vakars notiks 14. novembrī, pl. 8 vakarā, 123 Huron St. Runās P. Balodis, pēc tam sekos tējas vakars. Dzejas varoņu godināšanai lasīs Velta Toma.

LABA PRIEKŠZĪME

Tūdaļ pēc DV KV piesūtīto Ziemassvētku kartīšu saņemšanas kā pirmie samaksu līdz ar ziedojumu piesūtījuši divi tautieši: pazīstamais klavieru būvētājs Alfreds Klaviņš — $10,- un A. Baltkalns — $2,-

Ceļš otru atomu spēkstaciju Kanadā

Atomic Energy of Canada Ltd." mērnieku komanda cītīgi strādā Ziemeļaustrumos no Vinipegas, meklējot vispiemērotāko vietu Kanadas atomu pētniecības un veidošanas centram. Tas paplašinās un palielinās lielās Čolkriveras iestādes darbu.

Esmonds Batlers kļūst ģenerālgubernātora sekretārs

1958. gada sākumā tā laika Kanadas ģenerālgubernātora sekretāra palīgs Esmonds Batlers bija pieskaitīts pie karaliskā galma kā preses sekretāra palīgs. Šai amatā viņš palīdzēja sagatavot princeses Margarietas 1958. gada Kanadas vizīti, un šai gadā ievērojamo karalienes un prinča Filipa braucienu. Batlers, kas cēlies no Manitobas Vananesas un studējis Toronto universitātē un Šveices Starptautisko studiju institūtā Ženevā, tagad atgriežas ģenerālgubernātora dienestā, šoreiz kā tā sekretārs. Viņš šo visai atbildīgo un godājamo stāvokli sasniedzis 36 gadu vecumā.

Iznācis Daugavas Vanagu Mēnešraksta

septembŗa - oktobŗa numurs — paplašināts izdevums, sakarā ar Austrālijas Daugavas Vanagu 10 gadu pastāvēšanu.

Mēnešraksts ir bagātīgi illustrēts un tanī atrodami plaši, vispusīgi raksti, kas var interesēt ikvienu latvieti.

Tie, kam šis mēnesraksts nebūtu pieejams, to var pasūtināt Daugavas Vanagu nodaļās vai tieši redakcijā, 21 a, Münster, Westf. Grevener Str. 69 — 3. Germany.

I. Andrejsons, C. L. U.
41 Muircrest Drive,
DON MILLS, ONT. - HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

LASĪTĀJU VĒSTULES

PAR H. K. OTRU VĒSTULI

Latvijas Amerikā redakcijai:

H. K. gan saka, ka neesot vērts diskutēt jautājumu par totālas atbruņošanās sekām, jo tā tik un tā nenotikšot, ja arī kontroli noorganizēt būtu bijis iespējams. Žēl, ka viņš šai interesantajā jautājumā nav pateicis, kādēļ tā nenotiks. Nez, vai to motivējot, viņš būtu izticis bez psicholoģijas, kuŗu noraida tādēļ, ka slavenais žīds Sigmunds Freuds tiekot kritizēts, tas pats žīds, kuŗu Toronto rabīns Rozenbergs ceļ debesīs. Ja Freudam nav taisnība, vai tad tādēļ psicholoģijas zinātne vispār jāatmet? Bet H. K. iet vel tālāk un noraida arī loģiku. Ar to viņš cilvēku kā subjektu izņem no kosma pilnīgi ārā. Paliek cilvēks kā objekts. Tas pārspēj pat absolūto predestinācijas teoriju, citādi sakot, tiklab tad, kad cilvēks rīkojas loģiski, kā tad, kad viņš rīkojas pret prāta darbības likumiem — viņš pilda providences gribu teoloģiski vai kausalitātes likumu filozofiski. Tad rīkojas Dievs vai daba un cilvēks ir tikai šo spēku instruments, tātad objekts. Tad nav ko bēdāt par to, kas notiks, jo grozīt tur tik un tā neko nevar. Grozīt nevar, bet paredzēt var arī pie predestinācijas. No vienkāršas pieredzes var paredzēt, ka cilvēka rokas sviests akmens lidos tik tālu, un ne tālāk. Nākot klāt cilvēka smadzenēm a priori esošajam likumam, var paredzēt, ka no zemes izšauta rakete tad un tad sasniegs mēnesi. Lieta tā, ka cilvēka smadzenēs a priori ir doti daži providences resp. dabas likumi. Šo likumu pareiza piemērošana ir loģika. Ir tādi cilvēki, kas savā rīcībā tos pareizi piemēro, un arī tādi, kas tos pareizi nepiemēro. Visbiežāk nepārbauda un pareizi nenovērtē premises, uz kuŗām secinājumus dibina. Te prātu bieži aizstāj ar ticību, un te nāk iekšā tas, ko mēs saucam par cilvēka psīchisko, ne pneumatisko dabu. Psicholoģija ir laicīga zinātne un cilvēka daba tiek apskatīta laicīgās robežās, kamēr pneumatika ir teoloģijas priekšmets. Šī psicholoģija tad nu stāsta tiklab par tiem cilvēkiem, kas rīkojas loģiski, kā par tiem, kas tā nerīkojas, t. i., paliekot mūsu temata robežās, tiklab par tiem, kas predestinētos notikumus paredz, kā par tiem, kas tos neparedz. Piemēra pēc — Hitlers un ASV politikas noteicēji Otro pasaules kaŗu bija novērtējuši loģiski nepareizi, t. i. savās premisēs uzņēmuši ticības elementus, tādēļ pirmais aizgāja bojā, bet otrie nonāca nedrošā stāvoklī pret Padomju Savienību — tik nedrošā, ka ir jāatzīst naidīgas ideoloģijas, kas atklāti draud kapitālistisko iekārtu iznīcināt, koeksistence, un jārunā ar to par totālu atbruņošanos, kas nozīmē naidīgas ideoloģijas atstāšanu uz šīs zemes, ciktāl tas no ASV atkarājas. H. K. saka, ka totālā atbruņošanās nenotikšot. Kamēr viņš nedod savus motīvus, viņa vērtējums ir psicholoģisks attiecībā uz viņu pašu, parastā valodā runājot, tas ir ticība, kas radusies no dažiem smadzenēs uzņemtiem, bet loģiski neapstrādātiem priekšstatiem. Tas nenozīmē, ka viņš eventuāli nevar dot psicholoģiskus motīvus attiecībā uz ASV politikas lēmējiem. Nav redzams, ka viņš vispār bez tā varētu iztikt. Apgalvojums, ka gan jau ASV darba devēji un strādnieki lietu nokārtos, kamēr H. K. nedod tālākus komentārus, arī ir pāradresējams atpakaļ uz viņa paša psicholoģiju, t. i. ticību laicīgā, ne pneumatiskā nozīmē. Šādas divas ticības bieži tiek sajauktas un runā ievests Dievs, kur jārunā tikai par cilvēku. Atsaukšanās uz industriālo revolūciju, kas jau pieder vēsturei, nav vairs pietiekama, jo vēsture tik vienkārši neatkārtojas. Ja tā tā atkārtotos, tad arī mums, prezumējot ASV rīcību tā, kā tā nenotika, pēc Otrā pasaules kaŗa tūliņ vajadzēja atgūt savu valsti. Lielu starpību rada tas, ka industriālās revolūcijas laikā nebija Padomju Savienības. Šai diferencei H. K. pieskaŗas tikai, minot iespējamu dempingu, bet tas, pēc viņa paša norādījuma, runā viņa uzskatam par sliktu.

Sajaucot psīchi ar pneumu vai vainojot kausalitātes likumu no pašiem atkarīgās kļūdas — iznāk, ka kapitālisma noiešana no vēstures skatuves ir predestinēta. Tie, kuŗu pasaules uzskats ietveŗ gribas brīvību, saka — ja tas notiks, tad pašu kapitālistisko valstu politikas noteicēju vainas dēļ, jo var ne tikai paredzēt, bet zināmās robežās arī veidot to, kas notiks, bet ne bez loģikas. Ar to nemaz nav teikts, ka tas, kas kapitālismu nomainīs, būs komūnisms. Kā jau savā rakstā teicu: kapitālisma tīrā veidā vairs nav, bet komūnisma tīrā veidā vēl nav. Veidojas kāda jauna sabiedriskās iekārtas forma. Teze un antitēze rada sintezi, tā ir Hegeļa evolūcijas teorija

K. Kampe

MATERIĀLI RADIO RAIDDĪJUMIEM

ALA's Informācijas birojs pagaidām nevar izpalīdzēt mūsu organizācijām un tautiešu grupām ar kuplu piemērotu palīglīdzekļu piedāvājumu. Biroja darba paplašinājums ir organizēšanas stadijā pie tam līdzekļu trūkums pagaidām ir nepārkāpjams šķērslis šādam uzdevumam.

Pašreiz ALA's Informācijas birojs var piedāvāt sekojošo:

1. Uz skaņu lentas uzņemtu 18. novembŗa radio raidījumu latviešu valodā, apm. 20 minūšu gaŗu. Tanī ir arī rakstnieka Jāņa Klīdzēja svētku runa. Raidījums sagatavots Čikāgai, bet to varētu izmantot arī citur, kā radio raidījumiem, tā arī atskaņošanai magnetofonā sanāksmēs.

2. Pusstundu gaŗš raidījums angļu valodā. Saturā: komentāri, mūzika un ALA's Informācijas biroja valdes locekļa Laimoņa Streipa runa. Sagatavots 18. novembŗa raidījumam Čikāgā, bet piemērots pārraidījumam jebkurā laikā un vietā.

3. ALA's priekšsēža vietnieka un Informācijas biroja vadītāja Norberta Trepšas 10 minūšu ilga runa angļu valodā, sagatavota 18. novembŗa raidījumam Starptautiskajam raidītājam XEG Monterrey Meksikā.

ALA's Informācijas biroja valdes locekļa L. Streipa 10 minūšu ilga runa angļu valodā 18. novembŗa programmai.

Visu pieminēto sagatavoja Čikāgas organizāciju apvienības pretkomūnisma un radio raidījumu komitejas.

Pieprasījumi sūtāmi ALA's Informācijas birojam, 4146 N. Elston Avenue, Chicago 18, Illinois.

**Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.**

ARĪ BONNA GRIB IELŪGT CIE[MOS] CHRUŠČEVU?

VĒSTULE LA NO RIETUMVĀCIJAS

Kopš vairākām dienām Rietumvācijā cirkulē runas, ka Pad. Savienības diktātors Ņikita Chruščevs pēc Parīzes apmeklējuma, kur viņam sarunas ar de Gollu, būs arī Rietumvācijas kanclera Ādenauera viesis. Cik šādām runām var ticēt, tā cita lieta, un vai arī Bonna sekos savu sabiedroto paraugam, tas šobrīd vēl skaidri nav zināms.

Minchenes laikraksts „Münchner Merkur" domā, ka — vērojot pašreizējo politiku pasaulē — Chruščeva viesošanās Rietumvācijā būtu iespējama.

Daži kreisi noskaņotie vācu laikraksti Chruščeva viesošanos Bonnā apsveic, jo šīs aprindas vienmēr prasījušas Bonnas tiešas sarunas ar Maskavu.

Ja Kremļa „dižvīrs" tiešām brauks arī uz Bonnu, tad tā būs augstākā pilotāža koeksistences burbuļošanā. Rietumvācija līdz šim bijusi viskrasākā pretiniece sarunām ar Maskavu, kāpēc ziņu par Ņikitas ceļojuma plānu daudzi še saņēma kā „zibeņa spērienu no skaidrām debesīm".

KĀPĒC BONNAS VALDĪBAI NAV SPĒCĪGA PRESES ATBALSTA

Amerikāņu publicists Viljams S. Šlams vāciešiem pazīstams kļuva ar savu grāmatu „Brīnuma robežas" (Die Grenze des Wunders), kurā viņš kā objektīvs vērotājs apraksta Bundesrepublikas augšupeju pēc zaudētā kaŗa. Šlams Rietumvācijā ir dažādi saprasts, viņu gan slavina, gan krietni izrāj un pat atklāti lamā.

Amerikānis aizstāv Eiropas aizsardzības sistēmas nodibināšanu, viņš aizstāv Ādenauera politiku visumā, bet viņš asi kritizē kanclera stūrgalvību, kas vienai otrai lietai bijis par kavēkli tās pozitīvai attīstībai. Negātīva kritika teikta par Rietumvācijas presi. Amerikāņu militārā pārvalde daudzus gadus licencējusi un cenzējusi, raksta Šlams, vācu presi. Vēl līdz šai dienai vācu laikraksti nav garīgi brīvi no šī licencēšanas un cenzēšanas laikmeta . . . Vācu prese jau pieminēto izdarību dēļ ir uz vairākiem gadu desmitiem noslāpēta . . . — Desmit gadu pagājuši, kopš Rietumvācija ir politisks faktors, bet šīs valsts valdībai līdz šai dienai nav savas preses, nav neviena iespaidīga dienas laikraksta, kas spēcīgi un bez kompromisa atbalstītu valdības darbu. Liekas, ka nav nevienas zemes pasaulē, kur vadošā prese būtu opozicijas rokās. Ādenauers ir gudri vadījis savu tautu, bet viņš nekad nav sapratis preses nozīmi. Kanclers arvien paļāvies uz savām spējām, savu talantu iegūt tautas simpatijas. Bet kas notiks ar vācu konservātismu tad, kad Ādenauera vairs nebūs? Par šo jautājumu ar pieminētajām vācu aprindām nav patīkami runāt: šie cilvēki nezināšanā rausta plecus — jā, ko? Un tomēr vadošie Bonnas valdības vīri nekā nedara, lai vācu presi izņemtu no kreisi noskaņoto avīžu izdevēju rokām. —

Ar šādu Šlama atzinu, saprotams, ļoti nemierā ir daudzi rietumvāciešu laikraksti. Savos ie-

ITAĻU MAFIJA AMERIKĀ

„THE BROTHERHOOD OF EVIL: THE MAFIA",
by Frederic Sondern, Jr.,

Ambassador Books, Ltd., izdev., 243 lpp. Cena: $1.95.

Mafijas noziegumu vēsture ir vienreizēja. Nekad pirms tam nav bijusi tāda Sicilijas ģimeņu apvienība, kas devusi tādus iedzimtus likuma pārkāpējus, kā Laki Luciano, Alberts Anastasia, Franks Kostello, Vito Genovese un citus. Mafia nav slepena sabiedrība mūsu parastā nozīmē; tai nav prezidenta, biedru uzņemšanas, biedru maksas, vēlēšanas vai statūti, bet kopā turēšanās garantēta uz radniecības pamatiem, kas ir vairāku paaudžu veci, un ar nerakstītu ideoloģiju, ko tēvs nodod dēlam, un māte meitai, naids un nicināšana pret likumu un visu, ko tas liek darīt.

Grāmatā arī sīki aprakstīta Mafijas lielās padomes sanāksme Apalachinā pie Nujorkas 1957. gada novembrī, kas savā laikā ieguva lielu ievērību dienas presē. Tā bija visu ASV izcilāko kriminālistu sapulce.

Grāmatā apcerēta Sicilijas brālības vēsturiskā izcelšanās, tās parādīšanās ASV, augšana un darbība no prohibīcijas līdz pēdējam laikam. Šodien apmēram viens tūkstotis „mafios"

ARĪ BONNA GRIB IELŪGT CIEMOS CHRUŠČEVU?

VĒSTULE LA NO RIETUMVĀCIJAS

Kopš vairākām dienām Rietumvācijā cirkulē runas, ka Pad. Savienības diktātors Ņikita Chruščevs pēc Parīzes apmeklējuma, kur viņam sarunas ar de Gollu, būs arī Rietumvācijas kanclera Ādenauera viesis. Cik šādām runām var ticēt, tā cita lieta, un vai arī Bonna sekos savu sabiedroto paraugam, tas šobrīd vēl skaidri nav zināms.

Minchenes laikraksts „Münchner Merkur" domā, ka — vērojot pašreizējo politiku pasaulē — Chruščeva viesošanās Rietumvācijā būtu iespējama.

Daži kreisi noskaņotie vācu laikraksti Chruščeva viesošanos Bonnā apsveic, jo šis aprindas vienmēr prasījušas Bonnas tiešas sarunas ar Maskavu.

Ja Kremļa „dižvīrs" tiešām brauks arī uz Bonnu, tad tā būs augstākā pilotāža koeksistences burbuļošanā. Rietumvācija līdz šim bijusi viskrasākā pretiniece sarunām ar Maskavu, kāpēc ziņu par Ņikitas ceļojuma plānu daudzi še saņēma kā „zibens spērienu no skaidrām debesīm".

KĀPĒC BONNAS VALDĪBAI NAV SPĒCĪGA PRESES ATBALSTA

Amerikāņu publicists Viljams S. Šlams vāciešiem pazīstams kļuva ar savu grāmatu „Brīnuma robežas" (Die Grenze des Wunders), kurā viņš kā objektīvs vērotājs apraksta Bundesrepublikas augšupeju pēc zaudētā kaŗa. Šlams Rietumvācijā ir dažādi saprasts, viņu gan slavina, gan krietni izrāj un pat atklāti lamā.

Amerikānis aizstāv Eiropas aizsardzības sistēmas nodibināšanu, viņš aizstāv Ādenauera politiku visumā, bet viņš asi kritizē kanclera stūrgalvību, kas vienai otrai lietai bijis par kavēkli tās pozitīvai attīstībai. Negātīva kritika teikta par Rietumvācijas presi. Amerikāņu militārā pārvalde daudzus gadus licencējusi un cenzējusi, raksta Šlams, vācu presi. Vēl līdz šai dienai vācu laikraksti nav garīgi brīvi no šī licencēšanas un cenzēšanas laikmeta . . . Vācu prese jau pieminēto izdarību dēļ ir uz vairākiem gadu desmitiem noslāpēta . . . — Desmit gadu pagājuši, kopš Rietumvācija ir politisks faktors, bet šis valsts valdībai līdz šai dienai nav savas preses, nav neviena iespaidīga dienas laikraksta, kas spēcīgi un bez kompromisa atbalstītu valdības darbu. Liekas, ka nav nevienas zemes pasaulē, kur vadošā prese būtu opozīcijas rokās. Ādenauers ir gudri vadījis savu tautu, bet viņš nekad nav sapratis preses nozīmi. Kanclers arvien paļāvies uz savām spējām, savu talantu iegūt tautas simpatijas. Bet kas notiks ar vācu konservātismu tad, kad Ādenauera vairs nebūs? Par šo jautājumu ar pieminētajām vācu aprindām nav patīkami runāt: šie cilvēki nezināšanā rausta plecus — jā, ko? Un tomēr vadošie Bonnas valdības vīri nekā nedara, lai vācu presi izņemtu no kreisi noskaņoto avīžu izdevēju rokām. —

Ar šādu Šlama atziņu, saprotams, ļoti nemierā ir daudzi rietumvāciešu laikraksti. Savos ievadrakstos un apskatos viņi skarbi nosoda amerikāņu žurnālista paustos ieskatus. Bet patiesība ir Šlama pusē. Vācu lielie un iespaidīgie laikraksti ir vadīti opozīcijas virzienā, kaut arī tie bieži sevi dēvē par neatkarīgiem. Tas tikai tādēļ, lai izpatiktu lasītājiem un „aizbaidītu sliktās aizdomas". Valdības darba atbalstīšanā tie piedalās maz, daži pat nemaz. Tāpat Šlamam taisnība, ka Bonnas valdība nav ne mazāko rūpi veltījusi, lai šo nenormālo stāvokli novērstu. Ar sakariem un iespējām, kādas ir Ādenaueram, viņš kā valdības galva to viegli būtu varējis realizēt; ar demokratiskiem un legāliem līdzekļiem, ar savu autoritāti un plašo pazīšanos naudas magnātu aprindās.

VIENKĀRŠI UN SKAIDRI

Rietumvācijas kanclers Ādenauers arvien mīlējis izteikties iespējami vienkārši. Tāpēc viņu ļoti ciena arī skolotās aprindās. Kad saimniecības ministrs prof. Erhards kādā sanāksmē Minchenē bieži lietojis vārdus „kontrastu ideoloģija", sirmais kanclers vēlāk sarīkotajās vakariņās ļaudīm teicis: „Erhards ir gudrs vīrs, katrā ziņā skolotāks nekā es, protams ne politiski . . ." — (Klātesošie smīnējuši, jo ir nenoliedzama patiesība, ka kanclera un vicekanclera starpā pastāv neizlīdzināmas pretešķības, kas uz āriem netiek rādītas). Tālāk Dr. Ādenauers: „Savā runā prof. Erhards, piemēram, vienmēr runāja par kontrastu ideoloģiju. Kas tā tāda? — jautāju savam vietniekam. Es Erhardam teicu: kāpēc jūs kontrastu ideoloģijas vietā nesakāt vienkārši — tracis? Tas taču ir vienkāršāki un skaidrāki!"

Mks

LATVIEŠU DRAUDŽU APVIENĪBAS PĀRVALDES SESIJA KLĪVLENDĀ

Piedalās: pārvaldes priekšnieks prof. K. Kundziņš un locekļi — prāv. K. Birznieks, Dr. A. Rūsis, zv. adv. P. Eglītis, prof. S. Vasiļevskis, māc. P. Nesaule un māc. A. Ozols.

Pārvaldes priekšnieks prof. K. Kundziņš ziņo, ka archibīskaps Dr. T. Grīnbergs apstiprinājis apvienības satversmi. Konstatē, ka apvienībā ir 52 draudzes. Pieci draudzes jautājumu par piederību vēl nav izšķīrušas. Vienojas ģenerālkonferenci sasaukt 1960. gada 26. un 27. martā un noteic tās darba kārtību. Izspriež disciplināras un administrātīvas lietas. Pieņem apgabala darbības noteikumus. Apstiprina 1960. gada budžetu $12.500,- apmērā. Tas ievērojami lielāks kā iepriekšējā gadā. Pieaugums radies sakarā ar pārvaldes nodomu atbalstīt draudzes, kas nav spējīgas pašu spēkiem attīstīt normālu draudzes darbu. Nodoma realizēšana atkarīga no draudžu atsaucības. Apstiprina Detroitas latviešu ev.-lut. draudzes satversmi un dāmu komitejas darbības noteikumus. Uzklausa ziņojumus par svētdienas skolām, jaunatnes darbu, palīdzības darbu tautiešiem Vācijā un aiz dzelzs aizkara, garīgo literātūru, baznīcas ārmisiju un ārmisijas darbu. Paredz ticības mācības skolotāju kursus apgabalos un skolotāju biļetena izdošanu. Pēc draudžu iesūtītām ziņām palīdzībai uz Vāciju nosūtīts $11.244,-. Ievērojami lielāks pabalsts sniegts tautiešiem aiz dzelzs aizkara. Bībeles jaunais izdevums iznāks 1960. gadā. Ārmisijai ienācis ziedojumos $667,-. Ziedojumi nosūtīti ārmisijas darbam Indijā.

Sesiju uzņēma Klīvlendas latviešu un Miera draudžu valdes un dāmu komitejas. Sesijas slēguma dievkalpojumā piedalījās prof. K. Kundziņš, mācītāji P. Nesaule, A. Ozols, J. Kugrēns un K. Sautiņš.

ITAĻU MAFIJA AMERIKĀ

„THE BROTHERHOOD OF EVIL: THE MAFIA", by Frederic Sondern, Jr.,

Ambassador Books, Ltd., izdev., 243 lpp. Cena: $4.95.

Mafijas noziegumu vēsture ir vienreizēja. Nekad pirms tam nav bijusi tāda Sicilijas ģimeņu apvienība, kas devusi tādus iedzimtus likuma pārkāpējus, kā Laki Luciano, Alberts Anastasia, Franks Kostello, Vito Genovese un citus. Mafia nav slepena sabiedrība mūsu parastā nozīmē; tai nav prezidenta, biedru uzņemšanas, biedru maksas, vēlēšanas vai statūti, bet kopā turēšanās garantēta uz radniecības pamatiem, kas ir vairāku paaudžu veci, un ar nerakstītu ideoloģiju, ko tēvs nodod dēlam, un māte meitai, naids un nicināšana pret likumu un visu, ko tas liek darīt.

Grāmatā arī sīki aprakstīta Mafijas lielās padomes sanāksme Apalachinā pie Ņujorkas 1957. gada novembrī, kas savā laikā ieguva lielu ievērību dienas presē. Tā bija visu ASV izcilāko kriminālistu sapulce.

Grāmatā apcerēta Sicilijas brālības vēsturiskā izcelšanās, tās parādīšanās ASV, augšana un darbība no prohibīcijas līdz pēdējam laikam. Šodien apmēram viens tūkstotis „mafios" faktiski pārvalda pagrīdi, izmantojot kukuļdošanu, izspiešanu, laupīšanu, vardarbību un slepkavības, lai uzturētu savu varu narkotikas tirdzniecībā, laimes spēlēs, prostitūcijā, strādnieku arodbiedrību blēdībās un veselā virknē legālu pasākumu, sākot no pārtikas un alkoholisko dzērienu sadalīšanas, līdz transporta un atkritumu novākšanas uzņēmumiem.

Autors spilgti attēlo šo vadošo antisociālo „mafiosu" paražas un mentālitāti, kas pārsteidzošā kārtā atgādina mums zināmas politiskās partijas locekļu domāšanu. Lai varētu izprast komūnistu pagrīdi, der iepazīties ar šo darbu, kas nav nekāda sensāciju grāmata, kaut gan pati viela ir sensācionāla pietiekamā mērā, bet balstās uz oficiālu iestāžu iegūtajiem izmeklēšanas materiāliem.

Budzis

DOMĀSIM PAR CĪŅAS KOPSOLI

(Pārņesums no 1. lpp.)

LATVIEŠU TRIMDAS VIENOTĪBA

nav pietiekama mūsu kopīgā vēsturiskā uzdevuma veikšanai. Trimdas organizējumā, šķiet, vislabāk funkcionē pašas galotnes. To ir prāvs skaits, tās kuplas savā sastāvā un, ja vien tās būtu vienotas un saliedētas, būtu pietiekamas efektīvai vadībai. **Taču ar ģenerāļiem un ģenerālštābiem vien nevienā kaŗā nevar uzvarēt. Kopīgai cīņai ir vajadzīga visplašākā ierinda. Mūsu apstākļos tas nozīmē visas izkaisītās tautiešu grupas un katru tautieti tanī.**

Ir atklāti jākonstatē, ka trimdas latvieši vāji turas kopā visas trimdas apjomā un kalpojumā lielajiem, visaptverošajiem trimdas mērķiem. Vaina te šķiet ir, līdzībās runājot, vadu, rotu un pulku vadībā. **Te vairāk tiek domāts par savas cīņas vienības spožajām pogām un uzspodrinātajiem zābakiem sacensībā ar citām vienībām un parādes vajadzībām miera pilnā saulainā svētdienas pēcpusdienā.** Nepieciešami tiek domāts, skaidrots, komandēts un cīņā vests par to, kas mums visiem kopīgs. Vadošo, centrālo organizāciju komandējumam nav pietiekamas atsaucības. Lokālās grupas, to vadība nepaceļ vienotāju karogu, nesoļo kopsolī.

18. novembrī vajadzētu ne vien pieskarties šim jautājumam, bet arī pacelt balsi, aicinot šo liktenīgo trūkumu mūsu organizējumā izlabot. Tas jo sevišķi piemērots šais dienās, jo svinīgajos aktos un dievkalpojumos piedalās visplašākā auditorija. Tanī būs arī daudz tādu, kas ar šo visai simbolisku gadskārtēju piepūli, savu trimdas sūtību, savu līdzdalību kopīgā cīņā piepildījuši. **Tā ir ļoti piemērota reize aizsniegt visus tautiešus ar atgādinājumu, ka patriotiskie pienākumi nav tikai** tukša tautiskuma dekorācija, bet ir dziļi nopietni morāliski pienākumi. Tos nevar izpildīt tikai ar pasīvu b ū t latvietim, tos var izpildīt ar aktīvu d a r b ī b u. Smagi traģiskos vēstures apstākļos, kādus tagad pārdzīvo latvju tauta, patriotiskos pienākumus var izpildīt tikai ar kāpinātu līdzdalību cīņā, ar lieliem upuriem. Pasīvitāte, atraušanās pašreizējos apstākļos ir morāliski neattaisnojama.

Ir svarīgi arī, lai tas, ko svinīgajos aktos ierosina, vai pieņem rezolūciju veidā, neaizietu tiešā ceļā uz archīvu, bet kļūtu par aktīvu programmu darbībai komitejām un atsevišķiem tautiešiem. Visai latvju tautai neatkarīgajā dzimtenē esot, 18. novembris vienmēr bija darbīga augšanas gada kulminācijas punkts. Trimdas kopībā tam ir jākļūst par cīņas gada noslēgumu, veikuma pārbaudi un par jauna cīņas gada mērķtiecīgu aizsākumu. Tāpēc arī rezolūcijas šais masu sanāksmēs būtu pieņemamas ne vien sūtīšanai patvērumu valsts vadītājiem vīriem, bet arī tādas, kas kalpotu pašiem sev norēķinu sniegšanai par aiztecējušo gadu un svinīgam solījumam nākošam gadam.

JĀIZMANTO LOKĀLĀ PRESE, RADIO UN TELEVĪZIJA,

lai atkārtoti rakstītu un runātu par Latviju, tās dziļo traģēdiju. Radio raidījumos ir jāizmanto iespēja sniegt latvisku mūziku, dziesmām dodot īsu raksturojumu. Ir atkārtoti jārunā par tiem pamata principiem, kuŗus Rietumu lielvalstis sakās ievērojam, bet ar kuŗiem pēdējā laikā bīstami žonglē. Ar to mēs uzturēsim interesi un izsauksim līdzjūtību un gribu palīdzēt mūsu dzimtenei un citām apspiestām tautām visplašākās aprindās. Taču vēl svarīgāk ir apzināties, ka ar to mēs piedalāmies sabiedriskās domas informēšanā un veidošanā šinī zemē. **Un sabiedriskai domai te ir liela vara, kad tā tiek pārversta par politikas diktētāju. Mums ir jācenšas to pārverst par informētu un aktīvu sabiedroto mūsu cīņā.**

CITU APSPIESTO TAUTU

grupas šai zemē ir mūsu vistuvākie un arī visnepieciešamākie sabiedrotie. Būtu jāizmanto mūsu svinīgie sarīkojumi sirsnīgāku attiecību radīšanai un pastiprināšanai ar šīm grupām, to vadošajiem darbiniekiem. **Cīņa par Latvijas brīvību un cīņa pret komūnismu nav mūsu separāta cīņa. Mūsu tautas traģēdija ir daudz plašākas, visu cilvēci aptvērējas traģēdijas daļa. Visiem tiem, kam līdzīgs liktenis, vajadzētu būt vienotiem kopīgā cīņā. Uz šo vienotību vajag aicināt un to neatlaidīgi, nepagurstot stiprināt.**

Skarbā reālitāte prasa, lai mēs to skaidri izprastu, un to sev, tā citiem atgādinātu. 18. novembris ir ļoti piemērota reize to darīt.

Pēc iespējas plaši ir izmantojamā arī citu apspiesto tautu prese un radio raidījumi, lai informētu par 18. novembri un par Latvijas pašreizējo likteni.

INFORMĒJIET INFORMĀCIJAS BIROJU

ALA's Informācijas birojs lūdz visas latviešu organizācijas ASV piesūtīt 18. novembra svinību programmas, rezolūciju norakstus un, kur vien iespējams, arī nozīmīgākās runas uzņemtas skaņu lentā.

Tāpat Informācijas birojs lūdz piesūtīt vietējo laikrakstu eksemplārus, vai rakstu izgriezumus, kas veltīti Latvijas neatkarības svētku atzīmēšanai un svinīgo aktu atreferējumam, kā arī visu, kas šai sakarā parādās lasītāju vēstuļu veidā.

Informācijas birojs būs pateicīgs arī par Latvijas liktenim veltītu rakstu, lasītāju vēstuļu un jebkuras informācijas par Latviju izgriezumu piesūtīšanu. Pēc vēlēšanās piesūtītie materiāli tiks sūtīti atpakaļ.

LATVIJAS AMERIKĀ
pārstāvis
VILIS MIĶELSONS
Kalamazū, 426 N. Prairie Ave, pieņem sludinājumus un kārtē abonementus.

Savienotās VALSTIS

ŅUJORKĀ

⊙ Latviešu sportistu aprindās radies satraukums. Ņujorkā viesosies Zviedrijas izlases komanda basketbolā, kuŗas sastāvā arī divi latvieši. Zviedru viesi izteikuši vēlēšanos sacensties Ņujorkā ar latviešu basketbolistu izlasi, bet pēkšņi iemaisījies Latviešu Sporta apvienības pilnvarotais Austrumu piekrastē T. Aldzers, noliegdams ņujorkiešiem saspēlēt ar zviedru komandu, jo tā esot „apgājusi" latviešu sporta „vadību", stājoties tiešā kontaktā ar Ņujorkas latviešu basketbolistiem, neizprasot T. Aldzera piekrišanu.

⊙ Lāčplēšu dienas svinēšanā šogad Ņujorkā apvienojušās veselas piecas organizācijas: Daugavas Vanagi, Kaŗa invalīdu apvienība, vecie strēlnieki, virsnieku apvienība un kalpakieši. Sarīkojums notika Baltijas brīvības namā, sestdien, 7. novembrī.

⊙ Ņujorkas latviešu sabiedrība rosīgi gatavojas Lettonia's 90 g. jubilejas ballei, kas notiks 1960. g. 20. februārī Waldorf Astoria viesnīcā un solās būt elegantākais sarīkojums, kāds līdz šim pieredzēts.

⊙ Korporāciju kopa Ņujorkā rīko 29. novembrī pēcpusdienas tēju Hotel Piccadilly telpās, atzīmējot Studentu rotas dibināšanas atceri.

⊙ Dr. agr. D. Talci - Grīnbergu pēdējā gaitā no apbedīšanas nama Sherman avenijā, Ņujorkā izvadīja māc. R. Zariņš. Pie zārka no nelaiķes atvadījās prof. Dr. agr. P. Starcs — akadēmisko mācības spēku vārdā, agr. A. Kopmanis no Latviešu agronomu biedrības, A. Gulbe no Akadēmisko sieviešu apvienības.

Pārpelnošana notika Garden State krematorijā, Ņudžersijā.

-jg.

⊙ Starptautiskajā sieviešu izstādē Armorijā, Parka avenijā, pie 334. ielas, tāpat kā iepriekšējos gados, arī šogad latviešu ev.-lut. draudzes dāmu komiteja piedalījās ar savu stendu. Latviešu stends atrodas redzamā vietā telpas vidū. Stenda iekārtojuma darbus veica dāmu komiteja savas enerģiskās pr-ces Iras Krieviņas vadībā. Izstādīti latviešu daiļamatniecības darbi, audumi, kokgriezumi, keramika, ādas izstrādājumi, sudraba lietas. Gardēži varēja pirkt pīrādziņus un ābolkūkas.

Lielākais latviešu apmeklētāju skaits bija 3. novembrī, kad notika latviešu priekšnesumu pusstunda, kuŗu ar uzrunu ievadīja AEN Asamblejas latviešu delegācijas vadītājs Dr. V. Māsēns. Viņš pieminēja latviešu sievietes drūmo likteni Latvijā zem komūnistu okupācijas un iepazīstināja klausītājus ar stāvokli Latvijā, kas ir asā pretrunā ar Chruščeva apgalvojumiem. „Ja komūnisti lieto saldus vārdus, tad tie ir visbīstamākie," teica runātājs.

Priekšnesumos dziedāja Mirdza Piekalnīte. Ar dejām uzstājās tautas deju kopa „Trejdeksnis" Zigrīdas Gaujmalietes vadībā un Ziemeļņudžersijas bērnu grupa Zelmas Lapiņas vadībā. Pie klavierēm bija A. Dzirkale - Cenne un Elza Igale. Uz skatuves ļuznāca divas latviešu skaistuma karalienes: pagājušā gada karaliene Ausma Straumiņa „nodeva valdīšanu" šī gada skaistuma karalienei Aijai Baumanei. Programmu vadīja E. Druva. Goda sardzē pie karogiem stāvēja latviešu skauti un gaidas.

ČIKĀGĀ

⊙ Paulas Brīvkalnes un Valdemāra Salnas garīgs koncerts ar Valdi Treimani pie ērģelēm notiks trešdien, 11. novembrī, pl. 8 vakarā, Ciānas draudzes baznīcā, 5015 W. Ferdinand ielā. Ieeja maksā $1.50, skolēniem $0.75.

KALAMAZŪ

⊙ Jaunatnes kopas rīkotā jaunatnes nedēļa noslēdzās ar kopas deviņu gadu darbības svētkiem un balli „Rudens zelts", uz kuŗu vairāki viesi bija ieradušies arī no citām attālākām vietām.

⊙ Uz pastāvīgu dzīvi no Vācijas ieradusies Larisa Stūrīte ar saviem diviem dēliem. Viņa cer, ka drīzumā tai sekos viņas vīrs ar trešo dēlu, kuŗi ir vēl Vācijā.

⊙ Sakarā ar dzelzstrādnieku streiku, vairākas fabrikas spiestas samazināt ražošanu, atlaižot strādniekus. Šinīs dienās ūdens sildītāju fabrika „Ruud" atlaidusi 70 strādnieku, kuŗu vidū ir arī 5 latvieši.

KAD 180 MILJONI MOSTAS

II

KO PAR TO SAKA CITI, IT SEVIŠĶI PAŠI LATĪŅAMERIKĀŅI?

Bijušais Kosta Rikas republikas prezidents Hosē Figuēres (Jose Figueres) š. g. 2. maijā savā runā pārmeta Savienotajām Valstīm, ka tās esot pārāk nodarbinātas ar Pad. Savienību aukstā kaŗā un neredzot „karsto" kaŗu, kas iededzies Latīņamerikā kopš 1948. g. Viņš visvairāk pārmeta ASV par tās nevarību uzņemties demokratisko spēku vadību Latīņamerikā cīņai pret diktātoriem Truhillo un Samosu. Tāpat ASV nepazīstot Latīņamerikas problēmas, teica Figuēres.

Šo bijušā prezidenta domu tuvāk illustrē Dominikāņu revolūcionārās partijas redzamākais vadītājs trimdā rakstnieks Huans Bošs, kā ar ASV „Marine Corps" atbalstu Dominikāņu republikā pie varas nāca diktātors Rafaēls Leonids Truhillo. (Žurnālā „Combate" š. g. 5. n-rā, 9-13 lapp.) Viņš raksta, ka varbūt tikai viens amerikānis no simts tūkstošiem neskaidri dzirdējis faktu, ka ASV okupēja Dominikāņu Santo Domingo un ka tur savu politisko karjēru sācis Truhillo kā „U.S. Marine Corps" iecelts apakšleitnants amerikāņu formēto „konstabļu" vadīšanai. Viņš saka, ka šo faktu zinot visi Latīņamerikā un jūtoties pazemoti par šo ASV izrīcību.

„Visa Latīņamerika zina arī, ka apakšleitnants Truhillo ātri tika uz augšu, vienmēr ar ASV „Marine Corps" vadītāju svētību, un kad 1924. g. ASV bruņotie spēki izvācās, ASV prezidenta speciālais delegāts Summer Wells, kas piedalījās sarunās par okupācijas izbeigšanu, jaunajai Dominikāņu valdībai lūdzis, lai Truhillo paaugstinot pulkveža pakāpē, kas arī ticis izdarīts."

Huans Bošs turpina: „Visa Latīņamerika zina, ka Dominikāņu tauta nevarēja izbeigt šo sāvokli, ja jau iepriekš ASV militārie spēki visus atbruņoja, un kontrole par ieročiem ekskluzīvi piederēja okupācijas bruņotajiem spēkiem, un šo spēku vadītājs bija R. L. Truhillo.

Šī vēsture, ko ignorē amerikāņu vadītāji un sabiedrība, bet labi zina un saprot Latīņamerikas demokrati un sabiedriskā doma, ir izskaidrojums tam, kāpēc ļaužu masas Venecuēlā ilgi aplaudēja Fidelam Kastro, kad viņš, š. g. janvārī viesojoties Karakasā, teica, ka Truhillo bijis ASV valsts departamenta slepenais aģents un ka tāpēc viņš arvien vēl valdot.

Autors tālāk uzsveŗ, ka latīņamerikāņi mīlot brīvību, bet tikai nesen vēl viņiem trūcis politiskās izglītības un ekonomiskās un sociālās bazes, stabilas demokratiskas iekārtas radīšanai. Tas tomēr nenozīmējot, ka viņi to nespējot veikt. Tas jau esot panākts Čīlē, Urugvajā, Kosta Rikā un beidzamajos gados Meksikā; vēlāk varot piepildīties arī pārējās latīņamerikāņu valstīs. Šis brīvības alkas beidzamo 50. gadu laikā Karību joslā vien prasījušas pusmiljona cilvēku dzīvību. Rakstnieks H. Bošs arī apgalvo, ka Latīņamerikas tautas jūtoties vienotas. Piem., nevienam čīlietim neliekoties, ka Benito Huāres (Juārez), Meksikas lielais demokrats, esot ārzemnieks; tāpat nevienam urugvajietim neienāktu prātā, ka Hosē Martīns, Kubas brīvības apustulis, esot kaut kas svešs; Hosē de San Martīns bija ģenerālis un Argentīnas, Čīles un Perū atbrīvotājs; Simons Bolivars atbrīvoja Venecuēlu, Kolumbiju, Ekvadoru, Perū un Bolīviju (Bolivara statuja redzama arī Meksikas galvaspilsētā, kur bieži noliek vainagus). Un dominikānietis Maksims Gomess (Gomez) vadīja Kubas atbrīvošanas armiju. Un kā jau zināms, šodien argentīnietis Ernests Guevara un amerikānis Morgans ir Kubas varoņi. Tāpēc visi latīņamerikāņi ieskata diktātoru Truhillo par viņu ienaidnieku. Šis diktātors iejaucies gandrīz katras valsts iekšējā dzīvē, un Haiti vien viņu vaino 20.000 cilvēku nāvē. Un savādākais esot tas, ka Latīņamerikas valstu organizācijas (Organization of American States) sesijā, ASV aizstāvot šo diktātoru.

Brīvības cīnītājs Bošs arī pārmet ASV presei, ka tā bieži diktātora Truhillo ienaidniekus dēvējot par Maskavas kalpiem.

KĀDS TAD ĪSTENĪBĀ KOMŪNISTIEM IR IESPAIDS LATĪŅAMERIKĀ?

Komūnistu oficiālo biedru skaits Latīņamerikā sniedzas pāri 360.000. Šajā skaitā neietelp pagrīdnieki un līdzskrējēji.

Pēc pašu latīņamerikāņu vērtējuma (Leons Pačero), ir vairāki apstākļi, kas iedzīvotājus sagatavo komūnismam: pastāvošās diktātūras, pusdemokratiskās valstu iekārtas, zemais dzīves līmenis un ultranacionālisms.

Pēc div ar pus gadu novērojumiem Latīņamerikā varētu teikt, ka nacionālisms un inteliģences kadru straujš pieaugums, kas izpaužas neskaitāmās pretamerikāniskās demonstrācijās un studentu nemieros, ir viens no galvenajiem cēloņiem ASV un Latīņamerikas attieksmju pasliktināšanā.

Bez tam liela loma ir amerikāņu privātkapitāla ieguldītāju netaktiskajai izrīcībai, kas beidzamajos gados, it sevišķi 1959. g. sākusi ievākt nevēlamus augļus: ekspropriāciju. Piem., Meksikas valdība šogad amerikāņiem atņēma vairākus zemes gabalus un izdalīja bezzemniekiem (vairāk par 20.000 ha); Bolīvija nacionālizēja rūdu raktuves; Kuba taisās pārņemt cukurniedŗu apstrādāšanas fabrikas un citus iestādījumus (te tomēr vieta piezīmei, ka Kuba lēnām virzās komūnisma virzienā).

EIROPAS VALSTU KONKURENCE

Un otra nelaime amerikāņu „biznesmeņiem" ir tā, ka ar katru gadu pieņemas Eiropas valstu konkurence. Piem., Brazilijā (kur pašreiz ir 63 milj. iedzīvotāju un nākošo 20 gadu laikā būšot ap 100 milj.) „London Times" 5. oktobra n-rā raksta, ka vācu ietekme tur esot milzīgi augusi. Tas pats sakāms par itāliešiem, frančiem un arī japāņiem. Meksikā vērojams tas pats. Un š. g. pavasarī Meksikas valdība pazemināja ievedmuitas Eiropas mazajām automašīnām (par 50%), kamēr amerikāņiem jāmaksā 100% augsta muita.

KOMŪNISTU IETEKME PIEAUG

Un Fideļa Kastro Kubā, kur amerikāņu ieguldījumi sniedzas tuvu vienam miljardam dolaru, stāvoklis pašreiz ir pavisam draudīgs. Kā zināms, Kubas galvenos ienākumus dod cukurs, un amerikāņi līdz šim bija galvenie noņēmēji, bet tagad Kuba sākusi tirgoties ar komūnistiem (šogad līdz oktobrim tā Pad. Savienībai vien pārdevusi 500.000 tonnu pusapstrādāta cukura). Kubas jaunā valdība pārņem amerikāņu zemes īpašumus, kā kādreiz Meksika prezidenta Lāsaro Kārdenas laikā (L. K. vēl tagad aktīvs politikā un tikai nesen, 6. okt., kritizēja pašreizējo valdību par arodbiedrību vadītāju ieslodzīšanu cietumā bez tiesas sprieduma) nacionālizēja naftas laukus, dzelzceļus, elektrības ražošanas sabiedrības u. t. t.

Un kā tad bija Gvatemalā? — Daudzi amerikāņi nezinās faktu, ka viena trešdaļa no valsts platības piederēja „United Fruit Co" banānu audzēšanai. Un tā sauktais komūnists Arbens šai firmai atņēma zināmu platību zemes un izdalīja bezzemniekiem (ko šogad darīja arī Meksika un Kuba), to pašu zemes platību, ko kādreiz agrāk „United Fruit Co." nelegāli, piekukuļojot toreizējo diktātoru (kas pavēlēja armijai ielenkt parlamentu un senātorus nelaist ārā, iekāms tie nobalso par zemes platības iznomāšanu minētai firmai). Šie un daudzi citi amerikāņu privātkapitāla „niķi", ko dažreiz, liekas, atbalsta ASV oficiālā politika, ļoti labi zināmi Latīņamerikā, un šādas „demokratiskas" izrīcības, protams, neceļ slavu ASV. Šo latīņamerikāņu zināšanu nepārspīlēju. Piemēram, Meksikas pamatskolās vēstures mācībā ASV tiek atzīmēta par agresoru, par Meksikas labākās zemes atņēmēju (Kalifornija, Arizona, Jaunmeksika, Teksasa). Kad amerikāņi 19. g. s. vidū iemaršēja Meksikas galvaspilsētā, tad no pils seši kadeti kapitulēšanas vietā nolēca nāvē, un šodien viņu piemineklis ir Meksikas republikas vissvētākā vieta.

Pirmoreiz ASV — Latīņamerikas 14 gadu vēsturē 8 lielākās valstis: Argentīna, Brazilija, Meksika, Kolumbija, Venecuēla, Urugvaja, Ekvadora un Kuba, š.g. oktobrī Apvienotajās Nācijās balsoja p r e t ASV — jautājumā par Polijas uzņemšanu AN Drošības padomē. Vai tūlīt būtu vieta brēkai: lūk, tās visas sarkani noskaņotas!? — Manuprāt, nē, viņas dažreiz vēlas arī pašas domāt. Pie tā Sav. Valstīm, ja tās nevēlas pazaudēt savus draugus, būs jāpierod. Nevar tūlīt plātīties ar ekonomiskām sankcijām (ja nebalsosit, kā mēs prasām, mēs nepirksim jūsu jēlvielas!) Diemžēl, tāda doma manāma, kā raksta amerikāņu komentātors Drjū Pīrsons.

ASV UN LATĪŅAMERIKAS ATTIEKSMES JĀUZLABO

Šādā garā ASV un Latīņamerikas attieksmes nevar turpināties, to atzīst abas ASV politiskās partijas. Demokrats H.Hamfrijs min 9 punktus, kuŗos viņš prasa taisnīgu izrīcību savstarpējā tirdzniecībā un attieksmēs; politiskā laukā: revidēt militāro palīdzību (neatbalstīt diktātūras) bez tam viņš vēlas, lai ASV prese veltī vairāk uzmanības dzīves īstenības apgaismošanai (un mazāk raksta par revolūcijām un nāves sodiem). Tāpat viņš kritizē līdzšinējo studentu izmaiņas programmu (prasa ielaist ASV arī tādus studentus, kas kritizējuši ASV) un, beidzot, viņš iestājas par kooperācijas atjaunošanu.

No republikāņu puses prezidenta brālis Dr. Miltons Eizenhauers, kas ir speciāls prezidenta padomdevējs Latīņamerikas lietās (un nesen apmeklēja 17 latīņamerikāņu zemes) vēlas, lai ASV uzsāk pozitīvu politiku pret šīm valstīm. ASV un Latīņamerikai vajagot vienotras, saka prezidenta brālis. Tā esot rūgšanas procesā, un amerikāņiem trūkstot īsta ieskata viņu kultūrā, vēlmēs un problēmās. No otras puses, Latīņamerikas iedzīvotājiem jāpārvarot „dolaru imperiālisma" bailes, ko tīšām izplatot komūnisti, ultranacionālisti un pašlabuma meklētāji - politiķi. Dr. Miltons Eizenhauers ieteic aizdevumu bankas radīšanu, jo Latīņamerika esot sasniegusi to vietu, kāda Sav. Valstīm bija industrālizācijas sākumā: tai vajagot milzu summas. Un viņš uzsveŗ, ka amerikāņiem nesot „neviena cita vieta pasaulē tik svarīga" kā Latīņamerika.

Cerēsim, ka abas puses laikā atjēgsies un attālināšanās vietā satiksies kaut vai pusceļā, jo brīvās pasaules ienaidnieki nesnauž . . .

Hugo Atoms

CEĻA VĀRDI

Tikai cīņa dod uzvaru. Nekad pasaulē uzvaru nav guvuši neitrālie un vēsie, kas atsakās no cīņas.
Kārlis Ulmanis

☆

Viens pats par sevi, lai būtu jo zaļoksns spēkā, cilvēks mazāk iespēj nekā kopā ar citiem cīnīdamies par gaismu un taisnību.
Kronvalda Atis

☆

Brīvības pazaudēšana kādai tautai ir viņas vislielākā nelaime, bet brīvības iegūšana spēj atvērt neparedzamu darbības lauku.
Jānis Lapiņš

GLEZNAS, GLEZNOTĀJI UN MĀKSLAS CIENĪTĀJI

Ne vienam vien gleznotājam būs klājies kā Gogenam, kas reiz sūrojās: „Bija laiki, kur tikai manas aizdāvinātās gleznas atrada noņēmējus." Tikai reti kāds mākslinieks savas slavas sākumā ir atradies tādos augstumos kā sengrieķis Ceuksis, kuŗa gleznas vispārības vērtējumā tika atzītas par naudā nesamaksājamām.

Bet kā pēc vēsturiskiem datiem, tā arī pēc ikdienas pieredzes jāatzīst, ka starp gleznu pircējiem būs gan vairāk sīkstuļu, pat īstas gnīdas, nekā plaša vēriena naudinieki. Un paši gleznotāji, pēc kāda franču gleznotāja sprieduma, var eksistēt tikai tad, ja viņi mirst badā. Pie tam gan tūliņ jāpiebilst, ka chronikās ir atrodami gadījumi, kur paši mākslinieki ir bijuši tik pieticīgi, ka viņu mecenātiem pieklājīgs honorārs tiem bijis jāuzspiež gandrīz vai ar varas līdzekļiem. Protams, tas pieder pagātnei. — Piemēram, Florences hercogs Alesandro bijis ļoti priecīgs par sava portreta mulsinošo līdzību. Gleznas meistaram Pontormo viņš lika pateikt, ka tas par šo gleznu var prasīt visu, ko vien vēlas. Savā pieticībā Pontormo izlūdzās tikai tik daudz, lai no lombarda spētu izpirkt savu nodilušo mēteli. Pie tam hercogam bija lielas pūles, lai Pontormo piedabūtu tiktāl, ka tas pieņem kaut cik piemērotu honoraru.

Bet, kā jau teikts, tie arī toreiz bija tikai izņēmuma gadījumi. Lielais vairums gleznu pasūtinātāju arī vecajos laikos bija sīkstulīgi ļaudis, un nereti šinī sakarā notikusi anekdotiska domu izmaiņa. Ričmondas hercogiene, pārbījusies par portreta augsto cenu, Van Gogam uztraukumā sacīja: „Mīļais meistar, jūs prasāt par vienā mēnesī uzgleznotu gleznu vairāk, nekā mans lordkanclers saņem algu par veselu ceturtdaļ gada". — „Ir iespējams," atbildēja Van Gogs pilnīgā dvēseles mierā, „tādēļ es ieteicu turpmāk jūsu augstībai pasūtināt portretu pie lordkanclera."

Ar smagākiem dižgabaliem bijis jāšauj angļu gleznotājam Hogartam, kad viņš kādu pēc paskata nejauku lodru bija uzgleznojis bez izskaistinājuma. Lords ar portretu nebija apmierināts, un to sūtīja atpakaļ. „Ja jūsu augstība man portreta cenu nesamaksās triju dienu laikā", tā rakstīja Hogars, „tad es purpura tērpu pārgleznošu ar spalvainu ādu, piezīmēšu klāt asti, un tad to kā izkārtni uzdāvināšu Londonas mērkaķu galerijai." — Nauda bijusi klāt tanī pašā dienā, un lords gleznu sadedzinājis.

Līdzīgā sakarā vēl mazliet par Tintoreto. Kad viņš gleznojis kādas mūžīgi ceļojošas vācu grāfienes portretu, tā vienmēr un atkārtoti atradusi iebildumus par gleznas iedalījumu, līdz beidzot tā pat gribējusi atteikties portretu pieņemt. Tintoreto nosviedis otu kaktā un dusmās nošņācis: „Tad liecieties taču, lai glezno Bosano!" — Tas bija dzīvnieku gleznotājs . . . —

Arī Libermans ar savu aso mēli bija plaši pazīstams visā Berlinē. Šoreiz atkal kāda grāfiene. Kad viņas vīrs, Vācijā pazīstams grāfs, Libermanim aizrādīja, ka viņa sievas roka portretā tam izliekoties par gaŗu, gleznotājs vienkārši noteica: „T ā d a roka nekad nevar būt par gaŗu diezgan." —

Pašreiz Parīzē cirkulē anekdots par Pikaso. Vienā izstādē kāds jauns mākslinieks, arī „modernais", beidzot drīkst piedalīties ar mazu gleznīņu. „Viens man ir skaidrs," viņš ar izgāztu krūšu kurvi interpretējis izstādes atklāšanas dienā, „es nespētu nekad savādāk gleznot, kā tikai ar manām smadzenēm". — „Ak, tā tad tādēļ jūs dodat priekšrocību miniatūru gleznošanai," nosmīnējis Pikaso.

Degā ir runājis gandrīz vai visu gleznotāju vārdā, dodams kādam draugam atbildi ar aizrādījumu, ka viņa glezna „Les danseuses à la barre" 1912. gadā izsolē tika pārdota par 435.000 frankiem, kurpretim pats Degā par to reiz saņēma tikai niecīgus 500 frankus: „Es jūtos kā kāds sacīkšu zirgs, kurš gan ir uzvarējis lielās naudas balvas sacīkstēs, bet saņem savu parasto auzu devu". Pūr.s

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

17. novembrī — **Dainas koŗa 10 g. jubilejas koncerts Itona auditorijā.**
20. novembrī, pl. 20,00 Valsts svētku akts Toronto Northern Secondary School (Eglinton - Mt. Pleasant) zālē.
27. nov. Laviešu saimniecisko darbinieku apvienības biedru vakars — 198. Osler ielā.
28. novembrī Sv. Jāņa draudzes Ziemassvētku tirdziņš.
3. decembrī — Koncertapvienības sarīkojumā prof. A. Teichmaņa koncerts.
5. decembrī — Kolumbus zālē Latvijas Kaŗa skolas 40 gadu atcere latviešu virsnieku saimei un viņu viesiem.
20. decembrī — Walmer Rd., baptistu baznīcā, Latviešu baptistu draudzes koŗa Ziemassvēktu koncerts.

Jaunatnes koncerts Sv. Andreja baznīcas zālē, 1960. g. 10. janvārī.
23. janvārī Preses balle Palace Pier zālē.
6. februārī Masku balle Palace Pier telpās, DV Toronto nod.
18. februārī V. Ruševica koncerts Unitarian Church zālē, Koncertapvienības sarīkojumā.

TLB SESTDIENAS SKOLAS SARĪKOJUMI

21. novembrī, pl. 11, Latvijas valsts svētku akts.
3. janvārī 1960. g. Ziemassvētku eglīte.
13. februārī Ūsiņa nakts (skolai par labu).
1. maijā Ģimenes diena.
5. jūnijā skolas darba nobeiguma un izlaiduma akts.

HAMILTONĀ

14. novembrī HLB un Kičeneras jaukto koŗu koncerts ar balli, 752 Barton St. E.
21. novembrī Latvijas valsts dibināšanas svētki ar apv. vīru koŗa „Viesturs" piedalīšanos, Royal Connaught hotelī.
26. nov. — 6. dec. Grāmatu nedēļa un Ziemassvētku tirdziņš, 47 Forest Ave.
29. novembrī prof. Dr. P. Ķikaukas priekšlasījums „Homēra Odiseja", 47 Forest Ave.
29. nov. — 6. dec. Grāmatu nedēļa un Ziemassvētku tirdziņš, 47 Forest Ave.
5. decembrī Ziemassvētku tirdziņš, baznīcas pagrabā.
16. janvārī Veco un jauno laiku deju vakars, Rainbow zālē.
13. februārī Karnevāls Pigbridžā.
20. februārī prāv. A. Skrodeļa referāts, 47 Forest Ave.
26. martā Mūzikāli - literārs vakars, 47 Forest Ave.
7. maijā HLB lielās loterijas izloze un balle, Rainbow zālē.

ST. KATARINĒS

28. novembrī — Atlanta klubā — Vanadžu kopas gadskārtējais sarīkojums „Vakars Ziemassvētku ieskaņai".
31. decembrī — Beacon Motor Hotel — Vanadžu kopas Jaungada sagaidīšanas balle.

NIAGARĀ

22. novembrī, pl. 3 p.p., 18. novembŗa svētki, 380 Portage Rd.

„PĀRPARTEJISKA PARTIJA" ZVIEDRIJĀ

Tā grib apvienot atompretiniekus

Zviedrijā sagaidāma jaunas partijas noorganizēšana, un jau izraudzīta tās pagaidu valde ar Bertilu Svanstrēmu priekšgalā. Jaunā partija, kas grib saukties par Progresa Ūniju (Framstegsunionen), apvienošot tās sekcijas jau esošajās partijās, kas cīnas pret atomieročiem. Progresa Ūnijai neesot nekas pretī, ja tās locekļi paliekot par biedriem citās partijās, bet tās uzskats esot, ka pēdējo robežās nevarot atrisināt jautājumus, kas rodoties ap ātomieroču izmēģinājumiem un līdzīgām problēmām. Ūnija tātad veidošot it kā kādu „parasto" partiju virsbūvi un tā iziešot ar savu sarakstu vēlēšanās, kas notiks Zviedrijā 1960. gadā.

Kaut gan tieši no sociāldemokratu rindām nāk viens no kuplākajiem skaitiem to personu, kas oponē piemēram pret atomieroču uzņemšanu Zviedrijas valsts aizsardzības arsenālā, sevišķi aktīvas ir sociāldemokratisko sieviešu kopas, tieši no sociālistu puses sperti arī pirmie soļi pret jauno „pārpartejisko partiju". Stokholmas novada sociāldemokratiskās jaunatnes vadība jau izslēgusi dažus savus biedrus par nelojālitāti pret organizāciju un piedalīšanos citās partijās. -gns-

FILMU JANDĀLIŅŠ TURPINĀS

Stokholmā izrādīta otra okupētās Latvijas filma

Padomju vēstniecība oktobŗa beigās atkārtojusi savu „ielūgumu akciju" Stokholmā, šoreiz piedāvādama pavisam nesen uzņemto filmu „Svešniece ciemā". Tā kā iepriekšējā izrāde, par kuŗu jau ziņots, it kā bija sekmējusies, biedrs Rimjāņa kungs atļāvies noīrēt pavisam lepnu lokālu modernajā Dienvid - Stokholmas viesnīcā Malmen. Grūti gan zināt, ar kādu seju šoreiz pārgājis mājās, jo jauno filmu, kas ir tīrs komūnistisks produkts, apskatīt atnākuši tikai pāris desmit skatītāju, to starpā — ja informācija pareiza — vairāk zviedru no Zviedru - Padomju tuvināšanās biedrības. Lielajā telpā skatītāju saujiņa pilnīgi pazudusi, turklāt Stokholmā klīst baumas, ka Rimjāņa automašīnai izrādes laikā savukārt „pazudis gaiss". Tā nu varētu sacīt, ka stokholmieši paši izāzējuši propagandistus — vispirms pārpildīdami maziņu telpiņu un pēc tam neierazdamies uz izrādi „lepnākā vietā".

No apmeklētājiem dzirdēts, ka „Svešniece ciemā" vēl redzamāk parādījusi rusifikāciju okupētajā Latvijā, jo daži skati filmā notiekot kāda kolchozā vai citas iestādes birojā, kuŗa plauktos visi „aktu vāki" ar uzrakstiem krievu valodā.

Šī izrāde tomēr nav notikusi bez viena otra humoristiska notikuma, uz ko nav bijusi sagatavojušies ne padomju rīkotāji, ne paši skatītāji. Pēdējos nofotografējis kāds Stokhmas latvietis, bet viens izrādes apmeklētājs savukārt uzņēmis filmā „nozīmīgākās ainas" no okupētās Latvijas filmas. Daži apmeklētāji, jautāti, kāpēc apmeklē arī šo izrādi, kaut gan latviešu organizācijas nosodījušas šādus apmeklējumus, jo vismaz formāli apmeklētāji it kā būtu padomju vēstniecības viesi, paskaidrojuši: „Organizāciju vadības rīkojas pareizi, bet ne tās personas, kas uzstājas kā mūsu gaitu kontrolieŗi. Tāpēc nācām arī tagad, lai redzētu, kas nu atkal notiks." -gns-

KĀDAS LUGAS UZVED VECIE EMIGRANTI?

O. AKMENTIŅA KULTŪRVĒSTURISKS APSKATS

Sākoties jaunai teātŗa sezonai, ko sniegs latviešu teātŗi un kopas ASV un Kanādas latviešu centros, ir interesanti atcerēties, kā latviešu teātris spēlēts Amerikas kontinentā pirms daudziem gadu desmitiem. Šī raksta autora rīcībā nav ziņu par latviešu teātŗu darbību Kanādā, kāpēc vērsīsim skatu uz ASV latviešu koloniju pagātni.

Teātris bija pirmo ieceļotāju pats galvenais sabiedriskās dzīves centrs, kas aizpildīja toreizējās skaistuma slāpes un deva arī ticību un dzīves jēgu. Teātris ir bijis vienīgā kultūras nozare pat tādiem cilvēkiem, kam bijusi samērā maza jēga par mākslām, tomēr teātris tos sūģestējis. Teātris spēlēts vairāk kā 60 gadu, bet kā tēlotāja mākslas centrs, bez nodzeltējušām programmām, šai dienai tas nav atstājis nekā vairāk. Tēlojošais mākslinieks ir padots iznīcības vējiem, tāpat kā viss viņa darbs Ja šodien gribētu kaut ko redzēt no šī veclatviešu teātŗa, tad gaužām maz kas palicis no viņu rosīgā laikmeta. Ja nav nekas saglabāts, ja aktieŗi paši jau miruši, tad viss paliek kā leģenda un ja arī pēdējo vairs nedaudzina, tad rodas iespaids, ka nekāda kultūrālās dzīves turpinājuma latviešiem Amerikā nav bijis. Šīs domas sāk nospiest, domājot par to, ko latvieši varētu reprezentēt, piem., Mesačuzetas gubernātora F. Furklo ierosinātā projektā par „Kultūras celtnes eksponātiem. Kā zināms, šai „Kulturamā" visu ASV mērogā būs pārstāvēts dažādo nacionālitāšu kultūras darba turpinājums. Ko latvieši var dot? Par to vajadzētu domāt jau laikus, lai mūsu stends nebūtu pārāk nabadzīgs. Tas, protams, ir cits temats, bet nu palūkosimies, kaučū statistiski, par lugām, ko spēlējuši t. s. veclatvieši — paaudze, kas bija spiesta doties svešumā pirms mums.

Salīdzinot ar tagadni, repertuārā redzam lielu atšķirību. Tur dominē sociālas idejas, kas tikpat kā vairs neeksistē tagad uzvedamās lugās. Ne mazums ir izrādītas joku lugas, kas devušas izklaidēšanās prieku, un publika bijusi atsaucīga. Lugas parasti bijušas 2-3, retumis 5 cēlienos. Mūs pārsteidz sezonā uzvesto lugu skaits. To pēc pieejamiem avotiem kaut cik var konstatēt sākot ar 1908. g., kad regulāri sāka iznākt latviešu laikraksti, un tur parādās arī teātŗu sludinājumi. Visaktīvākās bijušas Bostonas un Ņujorkas teātŗu kopas. Izrāžu skaits audzis, un savu kulmināciju sasniedz 1. pasaules kaŗa laikā. Piemēra pēc varam dot datus par Bostonā uzvestām lugām 1908. gāda:

E. Čirikova — „Sētas dzīvokļi", L. Kaupfa — „Priekšvakarā", Ad. Alunāna — „Mūsu pokāls", K. Mores — „Biedrības priekšnieks", Lejas Krūmiņa — „Ubags", J. Ulmaņa — „Bībelneks", E. Presganga — „Darba meitas", Ed. Cālīša — „Trīs pirksti", Melnā Alkšņa — „Kam vara, kam viltus."

Dati liecina, ka vienā laikā notikušas divas izrādes. Izrādes rīkojuši: sociāldemokratu partijas Bostonas latviešu strādnieku biedrība un sociāldemokratu partijas Roksberijas Latviešu nozare. Politiskie vadītāji nerēķinājās ar citiem, kāpēc izrādes bieži notika vienā dienā, dalot publiku un nenesot teātrim ne gandarījumu, ne citu labumu. Dati iegūti no laikrakstā „Strādnieks" ievietotiem sludinājumiem.

Šie tēlotāji redzami no 1938. g. 8. augustā, Bostonā, dainojumā „P r e c ī b a s". Vidū Jānis Sauleskalns, pa kr.: Mice Niedre, pa labi — Grietiņa Šuttere.

1908. g. Ņujorkā uzvestās lugas ir:

J. Paļeviča — „Preilenīte", A Alunāna — „Kas tie tādi, kas dziedāja", J. Kļaviņa — „Velna skuķi", Ed. Treimaņa — „Svešinieki", Aspazijas — „Vaidelote".

1908. gadā Čikāgā uzvesta L Kaupfa — „Priekšvakarā"

Gadu vēlāk lugu skaits sezonā jau krietni lielāks. Emigrantu dzīve kaut kā nomierinājusies. Cīņas par politisko revolūcionāru izdošanu ASV tiesās un ārlietu ministrijā bija norimušas. Iesākās rosīgs laiks latviešu sabiedriski - politiskā dzīvē. Kā audzis teātris, to liecinās arī šie sausie dati:

1909. g. Bostonā uzvestas šādas lugas:

V. Protopopova — „Melnie kraukļi" — no Krievijas sektantu dzīves (6. martā), M. Gorkija — „Ienaidnieki" (13. martā), O. Mirabo — „Žans Ruls" (27. martā), tā paša autora „Ogļrači" (15. maijā) un „Dibenā" (18. septembrī) izrāde notiek Dadlejas operas namā un skatuvi iekārto operas darbinieki V.Heiermaņa — „Visu dvēseļu dienā" (23. okt), G. Sapoļskaja „Streika laikā (6. nov.), J. Paļeviča — „Preilenīte" (24. nov.).

1909. g. Ņujorkā uzvestas šādas lugas:

Peļeviča — „Purvā", 24. apr., R. Blaumaņa — „Ļaunais gars", 25. sept., Hauptmaņa — „Vientuļi cilvēki", 23. okt., Kļaviņa — „Velna skuķis", 24. nov., Protopopova — „Melnie kraukļi", 18 dec.

1909. g. Čikāgā uzvestas lugas:

Melnā Alkšņa — „Kam vara, kam viltus", tā paša autora — „Jāņa sirds", 5. apr., F. Cimermaņa — „Gaismai austot", 11. sept., G. Šiffera — „Tikai ne sociālistu", 30. okt., Ed. Treimaņa — „Nemierīgā māja", G. Hauptmaņa — „Pirms saules lēkta", 4. decembrī.

Līdzīgi darbojušās arī citas teātŗu trupas Filadelfijā, Mineāpolē, Klīvlendā, un vēl lielāka rosme jūtama 19912. g. lielākajos centros, kā Bostonā, Ņujorkā, Čikāgā u. c.

Apmēram 2-3 izrādes gadā vēl notikušas arī Ņuarkā (N. J.), bet par citiem centriem trūkst ziņu. Teātris darbojās arī Sanfrancisko, kur to vadīja Kings un Ozoliņs - Burtnieks — vēlākais profesors.

Autoram nav ziņu, ka teātris būtu spēlēts arī lielākajā zemkopju kolonijā Linkolnā (Vis.).

Ar izrādēm teātŗi ciemojušies austrumu piekrastē — bostonieši uz Ņujorku un otrādi, tāpat to darījuši filadelfieši.

„Strādnieka" 1912. g. 2. februāra n-rā atrodam par Čikāgu šādu ziņojumu:

„2. pusgada pārskatā izrīkojumu komiteja sarīkojusi: 2 zaļumu, mūzikāli - drāmatisku vakaru, 4 teātŗa izrādes — uzvesti: „Vīveŗi", „Vainīgs", „Ubags" un „Mūsu mūža dienas." Apmeklējušas kopā 2036 personas. Ieņemts: $2032,23; izdots: $1.938,-".

1920. gadā, kad revolucionāri uzsāk savu 15. trimdas gadu, teātŗu darbība turpinās gan tāpat, bet ansambļi stipri cietuši no agrākajiem sastāviem. Vairāki teatŗa spēlmaņi atstājuši Ameriku, devušies vai uz Padomju Krieviju vai atpakaļ uz Latviju. Be tie, kas palika uz dzīvi ASV, teātri kopa tālāk.

Jūtams atslābums sabiedriskajā rosībā un arī teātŗu dzīvē.

(Nobeigums 8. lpp.)

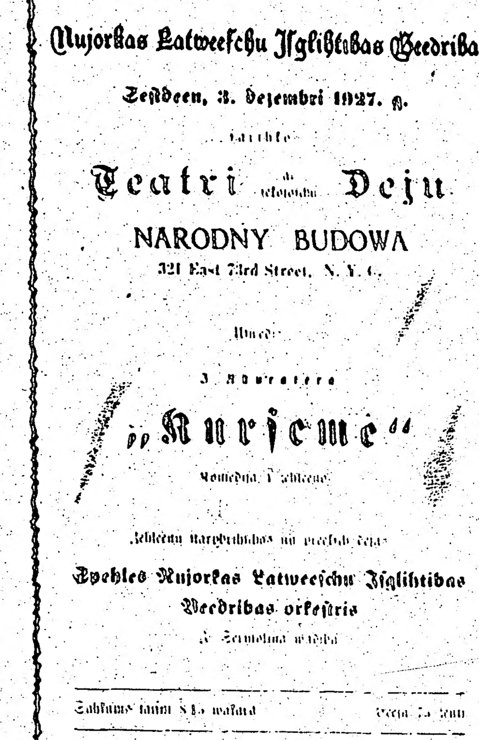

Tāda izskatījās afiša, kas paziņo par teātŗa izrādi Ņujorkā 1927. gadā. Kā redzams, Ņujorkas latviešu izglītības biedrība īriko „teātri ar sekojošu deju," uzvedot J. Akurātera komēdiju Kurzeme, pie kam dejošana paredzēta arī starpbrīžos un pirms izrādes. Mums vēl jācenšas!

DŽENTLMENS 5. AVENIJĀ

„Ak, Dieviņ, nebēdājiet nu par to! Mēs paši esam to piedzīvojuši. Nedēļas beigās samaksāsit par divām," Ati bija mierinājusi Lazdāna kundze. Tas bija ļoti laipni, un Atis bija ļoti pateicīgs tautietei, kas viņu tik vienkārši bija pieņēmusi savā mājā, par mēbelētu istabiņu ar vannas un virtuves lietāšanu prasot tikai desmit dolaru nedēļā. Tas, ka par istabu bija jāmaksā uz priekšu, bija pilnīgi saprotama lieta. Arī Vācijā, ja nedzīvoja tieši vislabākajās viesnīcās, viņš bija paradis tā darīt. Atis, protams, nezināja, ka dzīvojot Lazdāna kundzes mēbelētajā istabiņā, viņš tai palīdzēja izmaksāt pirms diviem gadiem iepirkto māju, sedzot pilnu pusi no aizņēmuma ikmēneša deldējuma. Viņš arī nevarēja zināt, ka otru pusi sedza latviešu jauneklis, kas pēc ieceļošanas Savienotajās Valstīs bija iestājies armijā, izkaŗojies pa Koreju un tagad ar veterānu stipendijas palīdzību studēja ķīmiju Ņujorkas augstskolā, dzīvodams otrā Lazdāna kundzes mēbelētajā istabiņā. Trešo pusi — jā, dīvaini ir tie Amerikas rēķini, sevišķi, kas attiecas uz naudas lietām — samaksāja bijušais leģionārs, kas strādāja tāpat kā pats Lazdāna kungs uz būvēm Longailendā. Un Atim nemaz nevajadzēja zināt, ka ienākumi par mēbelētajām istabām nebija pieteikti nodokļu pārvaldei, bet visi trīs īrnieki oficiāli skaitījās Lazdānu ģimenes locekļi.

Lai kā, bet tas, ka Lazdāna kundze Atim bija uzticējusi pirmās nedēļas īres naudu, bija ļoti izdevīgi. Ceļa naudu no Vācijas līdz Amerikai viņam bija aizdevusi kāda baznīcu organizācija. Tās pārstāvis Ati bija sagaidījis lidlaukā un pirmajiem izdevumiem iedevis vēl desmit dolaru. Tā kā Atis angļu valodu bija runājis labāk nekā pārstāvis — tulks, tas, aizbildinādamies ar citiem pienākumiem, bija atstājis Ati vienu.

Pārstāvis, protams, nezināja, ka daļa no Aša ieceļošanas papīriem bija tikai fiktīvi, ieceļošanas pasteidzināšanai. Atim darba līgums bija ar galvojuma devēju, lielas architektūras firmas direktoru Ņujorkā, ar kuŗu viņš bija iepazinies pirms pus gada vācu celtniecības izstādē Diseldorfā. Savienoto Valstu jaunais ieceļošanas likums prasīja, lai iebraucējam tiktu sagādāts arī dzīvoklis. Galvotājs, laiku nezaudēdams, immigrācijas iestādēm bija uzdevis savu adresi, bet tūlīt arī Atim rakstījis, ka pie viņa dzīvošana nebūšot. Ar darba līgumā paredzēto algu Atis varēšot atļauties vislabāko studiju vai nu Grīnvičas ciemā, vai arī Ņujorkas rietumos. Iemesls tam bija direktora ģimenes lietas — sieva no viņa esot šķīrusies, meita nodarbināta ar psicholoģijas studijām, un apkalpotājas tik bieži mainoties, ka direktors pats savā dzīvoklī jūtoties kā viesnīcā.

Vēl Vācijā būdams, Atis par to nebija uztraucies. Studiju laikā un vēlāk kā jauns daudzsološs architekts strādādams K r a u s e und S o h n būvfirmā, Atis bija saņēmis tikai desmito daļu no tās algas, ko solīja līgums Amerikā. Pirms izceļošanas uz Ameriku viņam bija laimējies par savrupmājas projektu Diseldorfas izstādē saņemt pāris tūkstoš marku lielu godalgu. Ar šo naudu viņš vispirms bija nomaksājis studiju laikā iekrājušos parādus, apģērbis sevi no galvas līdz kājām pilnīgi jaunās drēbēs, divas jaunas cūkādas ceļa somas piebāzis ar lietām, kas vīrietim nepieciešamas ceļojumos, un atļāvies pat tādu greznumu kā kaseti saviem zīmējumiem un jaunu būvju projektiem. Šanonas lidlaukā Īrijā jaunie immigranti ēda lidojuma maksā ierēķinātās pusdienas. Atis par savām pēdējām vācu markām bija izdzēris glāzi izslavētā angļu viskija un nosūtījis saviem draugiem un paziņām Vācijā atvadu sveicienus pastkaršu veidā, jo viņa jaunai direktors — Mr. Brauns — bija solījies būt Ņujorkas lidlaukā personīgi, lai Ati ievadītu jaunajā dzīvē.

Nu Atis stāvēja lielajā lidlauka hallē, cerēdams ieraudzīt Mr. Braunu. Tas nerādījās pat tad, kad informācijas galda laipnā vadītāja viņa vārdu bija vairākkārt izsaukusi skaļruņos. Laimīgā kārtā darba līguma lapas kreisajā augšējā stūrī bija Brauna biroja tālruņa numurs. Izmainījis desmit dolaru zīmi, Atis tālruņa automatā iebirdināja desmit centu un, uzgriezis attiecīgo numuru, uzzināja, ka Brauna kungs gan esot gribējis Ati sagaidīt, bet, sevišķi svarīgu veikala lietu saukts, aizlidojis uz Filadelfiju. Tā kā šodien esot piektdiena un rīt birojs slēgts, Brauna kungs esot lūdzis piezīmēt viņa privāto adresi un piezvanīt tur sestdienas rītā.

Atim paziņu vai draugu Ņujorkā nebija. Ar desmit dolariem kabatā viņš arī nevarēja riskēt doties uz patālo Ņujorkas pilsētu un apmesties kādā viesnīcā. Viņš atcerējās, ka Ņujorkā tiek izdots kāds latviešu laikraksts. Sameklējis tālruņa grāmatā tā numuru, viņš zvanīja turp. Kādai laipnai dāmai vada otrā galā viņš skaidroja savu stāvokli, jautādams, vai latviešiem, kā tas bija parasts Vācijā nometņu laikā, nav istabas caurbraucējiem, kur kādu laiku piemesties. Laipnā dāma bija paskaidrojusi, ka Amerika neesot Vācija, un tādas lietas šeit vis neatrast. Tomēr viņa bija atminējusies, ka jaunākajā avīzes numurā esot bijis kāds dzīvokļa piedāvājums. Atis, dabūjis tās vietas tālruņa n-ru, piezvanīja. Atkal kādas laipnas dāmas balss bija paziņojusi, ka dzīvoklis, diemžēl, jau iznomāts. Bez tam viņam kā jauniebraucējam un pie tam vieniniekam būtu neprāts īrēt dzīvokli! Tā Amerikā pie dolara viņš vis netikšot! Lai zvanot Lazdāna kundzei Džamaikā, viņai esot mēbelēta istaba.

Kad Lazdāna kundze bija uzzinājusi, ka Atis ir architekts un tam kabatā darba līgums, viņa katēgoriski bija paziņojusi, ka lai Atis nemaz nedomājot kaut kur citur vēl meklēties! Un lai neņemot taksometru, bet gaidot turpat lidlaukā. Bijušais leģionārs, kas pie viņas dzīvojot, šodien neesot bijis darbā, jo par ātru braukšanu bijis jāiet pie tiesas. Tas būšot laimīgs jaunieceļojušu tautieti tās pāris mailītes novizināt savā „ševītī".

Kad Atis bija lūdzis atļauju segt vismaz degvielu maksu, leģionārs bija atbildējis:

„Nedziedi, vecīt, par to! Kad saņemsi pirmo algu, iekampsim pa stangai un viss būs „okē"!"

Tā, Lazdāna kundzes un leģionāra labo siržu dēļ Atim sestdienas rītā kabatā vēl bija deviņi dolari un sešdesmit centu. Ķīmijas students Ati bija pacienājis ar kafiju un kaltētu baltmaizi, bet kad no darba bija atgriezies Lazdāna kungs, pati kundze Ati bija lūgusi vakariņās. Lai Atis varētu pakavēties Lazdānu jaunā televīzijas aparāta priekšā visā ērtībā, Lazdāna kungs viņam rokā bija iespiedis veselu paciņu gaŗo Pall - Mall cigarešu.

☆

„Amola kungs, ja jums kaut kur jāzvana, varat izmantot mūsu tālruni," Atim sestdienas rītā teica Lazdāna kundze, piezīmēdama, ka no privāta aparāta runāšana gan iznākot dārgāka nekā no automata, jo pie parastajiem desmit centiem vēl jāpieskaitot desmit procentu valsts nodoklim, bet lai Atis par to nebēdājot — kad būšot iedzīvojies jaunajā zemē, varēšot visu nokārtot!

Brauna kungs atvainojās par Aša nesagaidīšanu lidlaukā un apjautājās, kur Atis apmeties?

„Vai pulksten vienos varat būt manā birojā?"

„Jā."

„Kad ieejat Empairsteita ēkā no 5. avenijas, tad ar celtni, kas labajā pusē, brauciet līdz divdesmit septītajam stāvam."

Ķīmijas students devās uz Ņujorku. Kaut gan bija tikai deviņi no rīta, Atis devās viņam līdz. Ar pazemi, kas no Džamaikas gan vairāk gāja pa gaisa tiltu, viņi nonāca Pensilvēnijas stacijā. Tur students aizgāja savu ceļu. Pamaldījies pa apakšzemes tuneļiem, Atis beidzot atrada pazemja līniju, kas gāja 5. avenijas virzienā. Vilciens nepieturēja tur, kur Atim vajadzēja izkāpt, jo nezinot, Atis bija izvēlējies ātrvilcienu. Tā Atis no apakšzemes izlīda tikai netālu no 5. avenijas paša dienvidus sākuma.

Laiks bija skaists. Amerikas lielpilsētas steiga, to skatot pirmo reizi, Ati saistīja. Viņš nolēma līdz Empairsteita ēkai doties kājām. Tā bija redzama avenijas kreisajā pusē paceļamies krietni vien augstāk pār pārējām celtnēm, kuŗas Eiropā neviens gan citādi nebūtu saucis kā par debesskrāpjiem.

Kādā kafejnīcā izdzēris tasi kafijas un apēdis cukūrotu kliņģeri, Atis pie Empairsteita ēkas nonāca īsi pēc vienpadsmitiem. Galvenajā ieejas hallē izlasījis šīs pasaules augstākās ēkas cēlēju vārdus un gaŗajā firmu, kas izmantoja šo ēku saviem birojiem, sarakstā atradis arī savās nākošās darba vietas nosaukumu, Atis devās celtņa virzienā, ar kuŗu varēja uzbraukt pašā augšā, lai apskatītu Ņujorku no putna lidojuma.

„Jūsu biļeti," prasīja vīrs durvju sarga uniformā.

„Vai tad par celtni jāmaksā?" brīnījās Atis, kas jau Vācijā bija paspējis izstudēt Empairsteita būves architektūru, bet nekā nebija dzirdējis par celtņu biļetēm.

„Vēl viens, kas tikai šodien Ameriku atklājis," nomurmināja durvju sargs, parādīdams Atim tūrisma biroju turpat celtņa tuvumā, kur par pusotra dolaru varēja iegādāties biļeti ēkas apskatei.

Alfreds Vilnis

(Turpinājums sekos)

...E EMIGRANTI?

...KS APSKATS

1908. g. Ņujorkā uzvestās lugas ir: J. Paļeviča — „Preilenīte", A. Alunāna — „Kas tie tādi, kas dziedāja", J. Kļaviņa — „Velna skuķi", Ed. Treimaņa — „Svešinieki", Aspazijas — „Vaidelote".
1908. gadā Cikāgā uzvesta L. Kaupfa — „Priekšvakarā".

Gadu vēlāk lugu skaits sezonā jau krietni lielāks. Emigrantu dzīve kaut kā nomierinājusies. Cīņas par politisko revolūcionāru izdošanu ASV tiesās un ārlietu ministrijā bija norimušas. Iesākās rosīgs laiks latviešu sabiedriski - politiskā dzīvē. Kā audzis teātris, to liecinās arī šie sausie dati:

1909. g. Bostonā uzvestas šādas lugas:
V. Protopopova — „Melnie kraukļi" — no Krievijas sektantu dzīves (6. martā), M. Gorkija — „Ienaidnieki" (13. martā), O. Mirabo — „Zans Ruls" (27. martā), tā paša autora „Ogļrači" (15. maijā) un „Dibenā" (18. septembrī) izrāde notiek Dadlejas operas namā un skatuvi iekārto operas darbinieki V.Heiermaņa — „Visu dvēseļu dienā" (23. okt), G. Sapošskaja „Streika laikā (6. nov.), J. Paļeviča — „Preilenīte" (24. nov.).

1909. g. Ņujorkā uzvestas šādas lugas:
Peļeviča — „Purvā", 24. apr., R. Blaumaņa — „Ļaunais gars", 25. sept., Hauptmaņa — „Vientuļi cilvēki", 23. okt., Kļaviņa — „Velna skuķis", 24. nov., Protopopova — „Melnie kraukļi", 18 dec.

1909. g. Cikāgā uzvestas lugas:
Melnā Alkšņa — „Kam vara, kam viltus", 11. jūl., — „Jāņa sirds", 5. apr., F. Cimermaņa — „Gaismai austot", 11. sept., G. Šiffera — „Tikai ne sociālistu", 30. okt., Ed. Treimaņa — „Nemierīgā māja", G. Hauptmaņa — „Pirms saules lēkta", 4. decembrī.

Līdzīgi darbojušās arī citas teātru trupas Filadelfijā, Mineāpolē, Klīvlendā, un vēl lielāka rosme jūtama 1910. g. lielākajos centros, kā Bostonā, Ņujorkā, Cikāgā u. c.

Apmēram 2-3 izrādes gadā vēl notikušas arī Ņuarkā (N. J.), bet par citiem centriem trūkst ziņu. Teātris darbojās arī Sanfrancisko, kur to vadīja Kings un Ozoliņš - Burtnieks — vēlākais profesors.

Autoram nav ziņu, ka teātris būtu spēlēts arī lielākajā zemkopju kolonijā Linkolnā (Vis.).

Ar izrādēm teātri ciemojušies austrumu piekrastē — bostonieši uz Ņujorku un otrādi, tāpat to darījuši filadelfieši.

„Strādnieka" 1912. g. 2. februāra n-rā atrodam par Cikāgu šādu ziņojumu:

„2. pusgada pārskatā izrīkojumu komiteja sarīkojusi: 2 zaļumu, mūzikāli - drāmatisku vakaru, 4 teātra izrādes — uzvesti: „Viveri", „Vainīgs", „Ubags" un „Mūsu mūžu dienas." Apmeklējušas kopā 2036 personas. Ienēmts: $2032,23; izdots: $1.938,-".

1920. gadā, kad revolucionārī uzsāk savu 15. trimdas gadu, teātru darbība turpinās gan tāpat, bet ansambļi stipri cietuši no agrākajiem sastāviem. Vairāki teātra spēlmaņi atstājuši Ameriku, devušies vai uz Padomju Krieviju vai atpakaļ uz Latviju. Be tie, kas palika uz dzīvi ASV, teātri kopa tālāk.

Jūtams atslābums sabiedriskajā rosībā un arī teātru dzīvē.

(Nobeigums 8. lpp.)

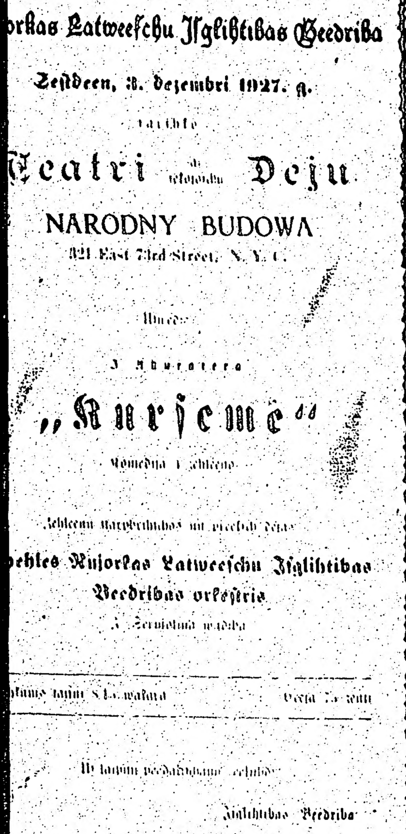

TĒLNIEKA VOLDEMĀRA V. JANSONA IZSTĀDE

Svētdien, 1. novembrī, šai zemes stūrī ataust dzestrs, mākoņains rīts. Viegli smidzina. Tas tomēr nespēj nomākt latviešu mākslinieku un mākslas cienītāju priecīgo satraukumu par gaidāmo Voldemāra Jansona darbu izstādi Lihajas universitātē, kurās atklāšana nolikta šis dienas pēcpusdienā.

Gan pa dzelzceļiem, gan gludajiem lielceļiem uz Lihajas universitātes pilsētu Betlēmi no visām četrām debess pusēm traucas latviešu trimdinieku gaitā rosīgā inteliģence, lai piedalītos nozīmīgajā mūsu mākslas dzīves brīdī.

Ienākot Lihajas mākslas galerijā, apmeklētāju sveic krietni lielā Jansona skulptūra „Māte", kas paceļas, turot rokās bērnu, telpas vidū. Savā baltajā ietērpā tā patiešām ir cēla un majestātiska. Priekšplānā, raugoties uz telpas iekšieni, kreisā pusē redzam ļoti piemīlīgais meitenītes tēls — „Mazā lūdzēja". Tas ir mākslinieka pats jaunākais darbs šai izstādē, un varbūt arī savā noskaņā pats smalkākais, pats liriskākais. Labā pusē no šķietami pārlaicības cildenības augstumiem monumentāli pāri telpai raugās „Dziedātāja". Tālāk „Strūklaka", viens no komplicētākiem un smalkākiem mākslinieka darbiem, un sēdošas figūras, bronzā lietā meitene ar lakatiņu un mazā bērna galviņa. Telpas dziļāko pusi „okupējuši" mūsu rakstnieki ar saviem portretiem. Te lepni pāri laikiem raugās Pēteris Ērmanis, te drusku skumju smaidu sejā pasaules nicībā noskatās Jonass Miesnieks, un droši dzīvei sejā raugās Teodors Zeltiņš. Ar Zeltiņa portretu saistās pat jau neliels „mīts", jo tie, kam Zeltiņš „uzminis", solījušies viņa portretu sadauzīt, tāpēc tam jau draud zināmas briesmas . . . Aiz rakstnieku portretu pusloka postamenta augstumos paceļas „Torss", spēcīgi veidota skulptūra, kas sekmīgi var sacensties ar slavenāko ilelmeistaru līdzīga rakstura veidojumiem. „Te nu vienreiz ir telpa, kur Jansons var izplesties," runā tēlnieka draugi. Un iespaids patiešām lielisks . . .

Sakarā ar izstādi Jansons aicināts sniegt 5 novembrī stundu garu interviju Betlēmes radio studijā par sevi un saviem darbiem. Tas vien jau liecina, ka Jansons šai izstādē ir iekarojis plašākas simpatijas. Te jāpiezīmē, ka reizē ar mūsu tēlnieku šais pašās telpās savu gleznu kollekciju izstādījusi arī I.B.M. Tanī, ar 1 vai 2 gleznām katrs, pārstāvēti 20 amerikāņu mākslinieki. K.

PAULAS BRĪVKALNES KONCERTS INDIĀNAPOLĒ

Pateicoties Baltijas koncertapvienības Indiānapolē pūlēm, indiānapoliešiem 1. novembrī bija iespēja dzirdēt Paulas Brīvkalnes brīnišķīgo priekšnesumu vokālajā mākslā. Koncerts, kā parasts, notika 1. pasaules kara piemiņekļa sarīkojumu zālē un bija pulcinājis pāri par 300 klausītāju, kas ir jau pats par sevim neparedzēts notikums. Parasti koncertklausītāju skaits Indiānapolē reti kad pārsniedz skaitli, kas rodas 300 dalot uz divi.

Mākslinieces dziedājums, cikāgietes Zaigas Ores klavierpavadījumā, klausītājus pilnīgi apbūra, ko liecināja aplausu vētra, kādu reti kāds izpelnās. Šarmantā mākslinieces iekaroja klausītāju sirdis kā ar savu mūzikālo sniegumu, tā arī ar savu stāju, ieskaitot mazliet atturīgo reveransu uz klausītāju vētrainajiem aplausiem. Daudzi no klausītājiem Paulu Brīvkalni pēdējo reizi bija dzirdējuši brīvajā Latvijā, un tagad izteicās, ka nekad nenožēlošot, ka atnākuši uz šo koncertu, jo guvuši ne tikai vērtīgu mūzikālu baudījumu, bet arī redzējuši, ka mākslinieces šai baismīgajā saplukumu laikmetā ir mācējusi sevi saglabāt tikai mākslai un sasniegt brīvajā pasaulē tādus kalngalus, kādus sasniegt bija grūti pat normālos priekškara apstākļos.

Paula Brīvkalne ir strādājusi un kopusi savus dotumus, un tagad arī mēs varam lepoties, ka mūsu mazās trimdas saimes vienība ir mākslinieces, kas guvusi sekmes un ievērību vecās Eiropas labākajās operās, kur no māksliniekiem prasa visaugstāko sniegumu.

Programmas pirmo daļu aizpildīja komponista Jāņa Mediņa darbi, bet otrā daļa bija veltīta operu ārijām. Koncerts ilga divas stundas, klausītājiem šķiroties ar nožēlu, ka laiks bijis tik īss. A. B.

Jorkas koncertapvienība gatavojas 1960. g. sezonai

Jorkas koncertapvienība savai 8. sezonai 1960. gadā, izraudzījusi atkal ļoti nopietnu un interesantu programmu, kas raksturo dažādus mūzikālos periodus. Arī šai sezonā apvienība sniegs 5 koncertus, no kuriem pirmais notiks 24. februārī Meseja zālē, pārējie Itona auditorijā.

Sakarā ar Gustava Mālera 100. dzimšanas dienas piemiņu Dr. H. Ungers pirmajā atklāšanas koncertā vadīs Toronto simfonisko orķestri, atskaņojot Mālera „The Song of the Earth", piedaloties kā solistiem pazīstamajai grieķu tautības dziedonei Elenai Nikolaidi un ievērojamam angļu tenoram Richardam Levisam. Koncertu ievadīs Šuberta Nepabeigtā simfonija.

Pārējie koncerti notiks Itona auditorijā 26. aprīlī, un 3., 10. un 17. maijā.

26. aprīļa koncerts būs veltīts tikai Mocartam, piedaloties solistam Valteram Suskindam, kas spēlēs C-mažora klavierkoncertu.

3. maijā Toronto mūziķi: Gordons Dejs, Nikolajs Fiore, Grēta Krauss un Alberts Pracs atskaņos solo partijas Bacha un Vivaldi darbos. Šai koncertā Kanadas pirmatskaņojumi piedzīvos arī Rich. Štrausa Stīgu sekstets.

10. maijā dzirdēsim Stravinska — Pergolēzi svītu un Šopēna E - minora koncertu, ko atskaņos poļu pianists M. Horzovskis, kā arī citus darbus.

17. maija noslēguma koncerts būs veltīts tikai Bēthovenam; tanī kā soliste uzstāsies Betija J. Hāgena, atskaņojot Bēthvena vijoļkoncertu.

AUGSTVĒRTĪGA MĀKSLAS IZSTĀDE

Kanadas latviešu mākslinieku apvienība Londonā, Ont., 31. oktobrī gleznu izstādi, kurā 11 mākslinieki reprezentējas ar 23 gleznām un 6 skulptūrām.

Patīkamajās, izstādei ļoti piemērotajās Šuta institūta telpās — zilajā zālē izstādi ar uzrunu latviešu un angļu valodā atklāja prof. A. Dreimanis. Dalībnieku vārdā rīkotājiem pateicās KLMA priekšsēdis Ed. Dzenis.

No māksliniekiem izstādes atklāšanā personīgi piedalījās Ed. Dzenis, A. Nulītis, D. Miezājs un „pašu māju" cilvēks A. Upīte, kuŗi ar lielu prieku piemin Londonas tautiešu sirsnību un siltu uzņemšanu. Izstāde būs atvērta līdz novembra beigām, un tā publikai pieejama pirmdienu un trešdienu vakaros.

Biruta Ozola

MANA ZEME

Līkst mana zeme — stirna bikla,
aša —
Zem lāču dīdītāja pātagas,
Un sakalst vārpas, novīst birztalas,
Kad glāstā piesmietā to aizkaŗ
bendes dvaša.

Sirgst tauta, reti atskan pašu
mēle.
Zem Rīgas liepām sveši čalo,
smej,
Un svētnīcās liek dejot Salomei.
Tūkst vara sarkanā kā asins piesūkusies dēle.

Dzen grūtās gaitās tautu kungi
bargi.
Cer māte, dēls nāks kapu noglāstīt:
Nav saviešа pie krusta lūgsnu
skaitīt.
Tēvs debesīs, jel manu zemi
sargi!

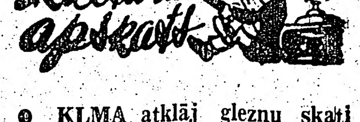

○ KLMA atklāj gleznu skati Dž. R. Robertsona galerijā, Toronto Centrālās bibliotēkas telpās, svētdien, 15 .novembrī, pl. 2 p.p.. Šai dienā izstāde būs atvērta līdz pl. 5 p.p.. Pārējās dienās, līdz 28. novembrim (ieskaitot) izstāde būs atvērta katru darba dienu no pl. 9 no rīta — 6 p. p.

○ Igauņu mākslinieku apvienība Toronto savu darbu skati atklāj svētdien, 8. novembrī, pl. 2 p.p., Sv. Pētera ev.-lut. baznīcas telpās, Mount Pleasant Rd. — Roehampton Ave. stūrī, un tā būs atklāta līdz 15. novembrim, katru darba dienu no pl. 6 — 10 vakarā, izņemot svētdienas.

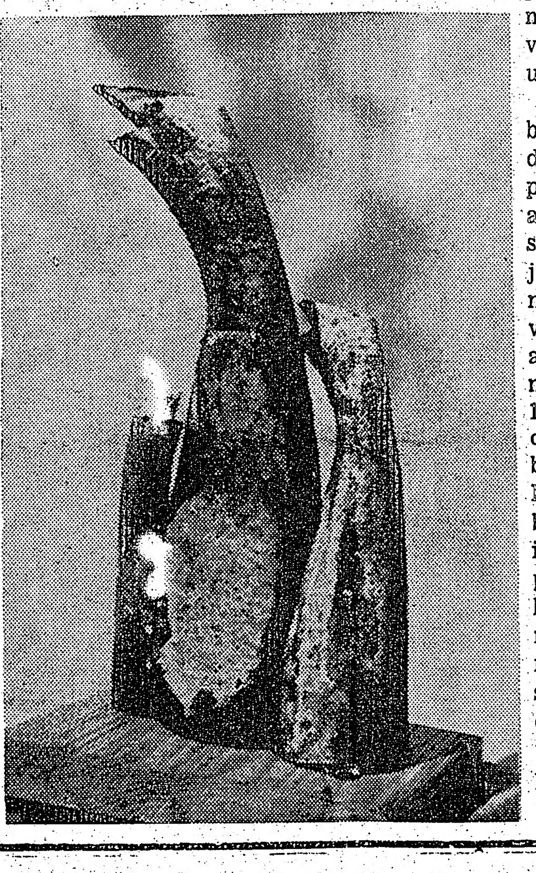

„Izslāpušie putni" — saucas viena no 3 A. Kopmaņa skulptūrām, kas bija redzamas Toronto mākslas galerijas Dāmu komitejas rīkotajā izstādē pagājušajā nedēļā. Izstādei bijuši ļoti lieli panākumi, un katrs mākslinieks pārdevis vismaz 1 darbu.

KAD UZVAR DZIESMAS UN SIRDS

M. VĒTRAS PIEDZĪVOJUMI AR ERIKU FREIMANI PIRMS DAINAS KOŖA JUBILEJAS.

Mūzikanti ir visai savāda cilvēku pasuga. Pirms svarīgākiem koncertiem neviens īsts mūziķis nav īsti normāls — cits ēd jēlas olas, cits — badojas; cits dzeŗ bromorālu un balderjāni, cits — benzedrīnu, kafiju un deksedrīnu. Erika pirms sava Dainas koŗa 10-gadīgās dzimšanas dienas dziedājuma lielajā un lepnajā Itona zālē, gul slimnīcā un — apstarojas. Laika līdz 17. novembrim viņai vēl gana, un apstarojumi viņu tā apgaro, ka viņa — gul, smaida, un viņas meitenīgā seja tiešām staro kā saulīte. Dažureiz viņa arī nesmaida un nestaro, bet to neviens neredz . . .

Istaba Erikai jau pirms koncerta ir puķu pārpilna. Žēl gan, kā ziedi ātri vīst. Citādi viņa drīz vien varētu atvērt Toronto septīto latviešu puķu veikalu un — nopelnīt daudz labāk nekā ar mūziku. Tagad viņai ir izredzes tikai uz šokolādes bodīti, jo Erikai Freimanei Kanadā saradies tik traki daudz draugu, ka viņas kambarī pa vienu nedēļu sakrājies arī tik daudz šokolādes, ka dēlam Intam vienam vien to nekad neapēst. Erikai pašai uz saldumiem prāts nenesas nemaz.

— Pagājušo nakti pat sapņoju, — viņa stāsta , — kā ēdu īstu skābētu gurķi. Nebija ne par saldu, ne par skābu — tieši kā Latvijā. Vēl tagad jūtu, kā tas skraukšķēja man zobos. Labi gan, ka mans vīrs solīja šovakar man atnest skābus kāpostus.

Tas tiešām ir tiesa. Taču Erikai Freimanei skābi kāposti ir tikai papildinājums kurzemnieku skābai putrai, un Princeses Margarietas hospitāļa ledus skapī skābās putras papildinājumam Erikai glabājas pašai sava siļķīte, ko uzkost pie putras, un tad, kad dūša kļūst sāja.

Erika Freimanę, patiesi, ir apbrīnojama sieviete. Tādu nav daudz. Viņas talantu var just, pat viņai gultā gulot, bet Globe and Mail bargais Klāglunds vēl spožāk to bija saklausījis pagājušo pirmdien (26. oktobrī) Dainas koŗa koncertā Etobiko. Savu jauno dziesmu „Viss paiet", ar Zinaīdas Lazdas tekstu, Freimane taupa pirmatskaņojumam 17. novembrī, taču iedziedāšanās dēļ ārpus programmas Daina to bija nodziedājusi kā piedevu arī Etobiko koncertapvienībā, un bārgajam Klāglundam tā bija tā iepatikusies, ka viņš to slavina pāri par visu. Arī bārgais Jēkabs Poruks par Erikas Freimanes dziesmu raksta no Mičiganas: — Atskaitot dažas grūti saprotamas vietiņas, nudien, tai dziesmai arī es labprāt parakstītos par autoru. Labs darbs, labi padarīts!

Apdāvināta, centīga un spējīga E. Freimane ir — ļoti, taču neviens cilvēks, un arī Erika nav bez savām vainām. Pēdējā vaina pašulaik viņai iemetusies kreisā kājā, un tā tik dikti sāp, ka Etobiko koncertā uz skatuves, pirms pacēla zizli, viņai bija jālieto spieķītis. Taču acis Erikai staro un smej. Ir tādi cilvēki, kas smej, lai neraudātu . . .

— Man apnicis gulēt, — viņa tā kā priecājas par savu spēku. — Likšu, lai vīrs atnes tādu galdiņu, ko pārlikt gultai, un tad rakstīšu notis. Man dikti aizkavējušies nošu raksti dziesmu svētku izdevumam, un arī citi.

Sēdu uz viņas gultas malas un priecājos viņai līdzi. No visas sirds, patiesi, apbrīnoju Eriku Freimani. Gultā viņa izskatās tikpat labi, kā baltajā brunčī uz dziesmu svētku estrādes daudz simtu dziedoņu priekšā. Man tāda sajūta, it kā es runātos ar viņu, kā ar kādu varoni, kā vecos laikos kaut kur pie Kudaveres ezera. Nez kāpēc ienāk prātā pievakare Kārzdabā pie Cesvaines. Kādā grāvmalā Ādolfs Kaktiņš majora Šeibeļa bataljonam dziedāja — Padziedāsim nu, bāliņi . . . Es dziedāju — Kaŗa vīri bēdājās . . . Zēni priecājās un tūdaļ pēc tam devās kaujā. Varbūt, ka koncerts Itona zālē ir tikpat atbildīgs, kā kauja kaŗa laukā! Nekādi nevaru apspiest sajūtu, ka runājos ar varoni mākslā. Mēs kopā skatāmies lielā, olekti gaŗā krāsainā foto attēlā. To Dainas diriģentei — ar Dainu tautas tērpos viņai visapkārt un pašu Freimani vidū — tikko atsūtījis Juris Benjamiņš un Jēkabs Kreilis. Lielo foto gleznu vērojot, diriģente stāsta, ka Dainas pēdējo koŗa mēģinājumu šonedēļ viņa vadījusi ar bārieniem un glāstiem no skaņu lentes. Es ieteicu nākošo mēģinājumu tomēr labāk sasaukt tepat, jaunās slimnīcas lielajās viesu telpās, un vadīt to bez skaņu lentes, personīgi.

— Tad ta dakteŗi gan pabrīnītos, — piebilst Erika, — bet pārsteigti nebūtu. No manis viņi jau daudz ko piedzīvojuši!

Kā vilku piemin, vilks klāt. Tikko sākam runāt par dakteŗiem, tā glītās slimnieku istabas durvīs uzreiz parādās divi ārsti un trīs baltas māsas. Lielākais no dakteŗiem sauc: — Brīnumjauki!

— Jā, tiešām, man ļoti žēl, bet man nav nekā, par ko sūdzēties, — viņam atbild Freimanes kundze, un viena no baltajām māsām mani tūdaļ izsviež no istabas. Tas, diemžēl, nav pirmo reizi pie Princeses Margarietas un Erikas klātbūtnē. Vecākais ārsts tāpēc, laikam, mani notur par Erikas vectētiņu vai tēvoci un, no viņas šķiries, nāk pie manis tukšajā gaitenī.

— Brīnumjauki! — viņš atkal saka. — Apbrīnojama paciente!

— Vai laidīsit viņu šodien mājās? — es jautāju.

— Nu, nu? — viņš atbild. — Jūs jau esat vēl trakāks par viņu! Lai atpūšas! Vēl pieci reizes apstarosim, un tad . . . Bet lai uz kājām gan nestāv!

— Tikai vienu vakaru, — atsaucos. — Tikai 17. novembrī pie Itona! — lūdzos.

— Es neieteiktu! — viņš atsaka, bet kāda tam nozīme?

Pēc Dainas koncerta Etobiko, pie manis ieradās pat delegācija ar šņukstošiem deguniem.

— Jūs esat vecāks, varbūt viņa jums paklausīs . . . Sakiet viņai, lūdzu, lūdzu, lai viņa taupās, lai ņem kādu vietnieku kaut puskoncertam. Viņai tad būtu vieglāk . . .

Man ir dusmas sanāca. Vai tiešām Dainā ir tādi dziedoņi, kas savu diriģenti nepazīst? Nav pasaulē tāda ģenija, kas dažās nedēļās spētu aizstāt Erikas Freimanes desmit gadu degsmi un darbu! Varbūt, ka atrastos viņai līdzīgi labs koŗa vadonis, bet — tas nebūs tas. Erika Freimane ir, būs un paliks tikai — viena. Lai viņa deg, lai sadeg, ja tas vajadzīgs, bet cits viņas vietu nekad neaizstās.

— Kāpēc viņa neatsauc koncertu? — īsi pēc mīksti šņukstošās delegācijas mani tik tikko uz kaušanos neizsauca kāds direktora kungs.

Veļns ar ārā, vai tiešām ir tādi pilsoņi uz pasaules, kas māksliniekus nesaprot? Un Erika Freimane ir estrādes māksliniece no galvas līdz kājām! Vai tiešām tik grūti ir saprast, ka „mākslu taisot" viņas sirds bieži vien ir daudz, daudz asāk sāpējusi, nekā šobrīd viņas kāja? Ir gaužām dabiski un skaidri, ka viņa labprātāk atteiksies no kājas, nekā no koncerta. Vai neesam novērojuši, cik grūti ir nedziedāt veciem dziedoņiem un veciem aktieŗiem netēlot jaunekļu lomas? Bet Erika Freimane ir jauna, un mūzika viņā kūsā ar pārpilnu spēku. Tā viņai ir daudz nepieciešamāka nekā kāja! Dainas 10. gadu dzimšanas dienā pie Itona, es esmu drošs, caur Eriku Freimani gavilēs sirds uzvara pār miesu, un mākslas uzvara pār fiziskām sāpītēm, ja dakteri līdz tam šīs sāpes nebūs izstarojuši.

Lai tikai lielajā koncertā Dievs palīdz Dainas dziedoņiem saglabāt svaigas balsis un izsekot savas diriģentes iecerēm! Erikai Freimanei Viņš ir allaž stāvējis blakus un, viņai mūzicējot, viņu nekad neatstās. Ko nozīmē sāpes, ja mākslinieks var dziedāt?

Mariss Vētra.

Tālivaldis Dangavs

PREZIDENTA IECELŠANA

NOVELE NO CIKLA „STRANDĒJUŠO SALA"

(12. turpinājums)

„Aā . . ."

Un puiša roka neapzinīgi nolauza ziedu un pielika to pie vaiga, kas alka Amadas vaidziņu.

„Tū — tū — turrr," atskanēja pie vārtiem.

„Kas tas par sasodītu likteni, ka man dzīvam jādodas elles liesmās," puiša sirds iebrēcās pret debesīm, bet pašam bija jāsteidzas laist iekšā sava saimnieka meitu, lai sekotu tai zem Ēģiptes strīpainiem palagiem.

Redzēdama ziedu Naktssarga rokā, Katalina to paņēma, sacīdama:

„Kaut gan tā ir tēva roze, es tomēr pieņemu šo mīlestības apliecinājumu, dārgais. Bet man arī savs apliecinājums. Še," viņa no auto izvilka drānā iesietu bļodu un pasniedza vīrietim. „Vakariņas. Māte teica, lai iznesu sunim. Nekā nebija: es atvedu tev."

„Ja es apēdīšu sunim domāto, varu sākt riet," aprūpētais jau mēģināja kost.

„Tad rej!" Katalina jautri iesaucās. „Vai tu riesi au-au aų vai vau-vau-vau? Man jau sen tā likās, ka tu izskaties pēc vēja suņa — liels, plāns."

Pagaidām vēja suns tikai sakoda zobus.

Kad Katalina jau ielaidās zem palagiem kā putns lizdā, vīrietis nosēdās uz grīdas.

„Ko tu dari, ka nenāc pie savas nākošās sieviņas?"

„Suns guļ zemē, ne gultā."

„Pagaidi, spītnieks tāds!" viņa uzrāvās sēdus un ieķērās šā matos. „Vēl arī piekaušu tevi!"

„Ahā — piekāvēja! . . ."

Atspērusies viņa nu vilka lielo gultā, lielīdamās: „Cik reizes brāli nepiekāvu bērnībā."

„Es neesmu tavs brālis."

„Vēl vairāk: tu esi mans nākošais vīrs."

„Neesmu vis."

„Ak tā?" viņa nu atlaida vīrieša matus, lai parādītu savu prasmi kauties, bet Naktssargs izmantoja šo mirkli un izmetās pa durvīm.

Nebūdams drošs, ka Katalina šo neievelk iekšā, viņš attālinājās no durvīm ūdenstorņa virzienā.

„Neparko neatgriezīšos," viņš stingri nolēma. „Un beigās vēl pateikšu, ka šī ir mūsu pēdējā sastapšanās."

Tad aiz viņa muguras atskanēja durvju strauja atraušana un soļi nopakaļ. Naktssargs paātrināja savējos un, nokļuvis pie torņa, devās pa kāpnēm augšā.

„Tu domā man izbēgt?" viņš dzirdēja sakām lejā. „Ka man bail kāpt?"

„Bail gan," Naktssargs pasmējās, jau nokļuvis uz platformas. „Un te esmu drošībā."

„Man nemaz nav jākāpj," Katalina runāja. „Tāpat dabūšu zemē. Puskieģeļu netrūkst."

Un pret treliņiem sāka atsisties viss, kas uzbrucējai gadījās pa rokai.

„Redzi, Amada, kā man iet," apmētātais sūdzējās pret debesīm. Trimdinieks esmu un vēl ar akmeņiem topu nomētāts."

Kāda lauska ķēra viņu.

„Katalina, lūdzu beidz!" cietušais iesaucās. „Vareni gan izskatīsies, ka diriģents būs ar zilumiem kā krogus brālis."

„Kāpsi lejā?"

„Nē."

Un akmeņi un puskieģeļi, un lauskas, un vecas čības, pat kurpes atkal tvarstīja viņu.

„Pats vien esmu vainīgs," Naktssargs sūkstījās, stoiski ciezdams pārestības, „ka uzpūtu viņā mīlestības liesmas. Citreiz pieiešu ar prātu. Smalki izdomāšu, iekams ielaidīšos mīlestībā."

Sviedieni apstājās, un Katalina sāka ar ko citu ņemties elsdama pūzdama.

„Cik labi, ka viņa ir tikai sieviete, kas ātri pagurst!" Naktssargs nopriecājās pāragri. „Būtu šai spēks kā Noskūtam gorillam, ko tad iesāktu?"

To domājot, viņu ķēra aša ūdens strūkla.

„Nu ir gan ellē: viņa pietikusi pie šļūtenes!" uzreiz viņš saprata stāvokli un iebrēcās:

„Katalina! . . ."

Bet meita, atradusi iespaidīgu līdzekli un patīkamu nodarbošanos, nemaz neklausījās otrā.

Naktssargs metās otrpus tornim; bet glābšanās ne līdzēja, jo strūkla viņu atrada arī tur.

„Es ieņemtu strichnīnu, ja tas man būtu," viņš domāja, bēguļodams no strūklas. „Tādu kaunu vīrietis nedrīkst pārdzīvot. Ak Dievs, ka tikai Rauls šito neredzētu!"

Katalina nežēloja ūdeni.

„Es metīšos zemē!" laistītais draudēja. „Gulēšu ar sadragātiem locekļiem."

„Meties," šī atkliedza. „Ja būsi beigts, tepat aprakšu."

„Katalina, es tevi lūdzu!"

„Vai kāpsi zemē?"

„Kāpšu."

„Bet ar vienu norunu: es pieņemu tikai beznoteikumu kapitulāciju."

„Jā."

Kā uzvarēts ģenerālis, ar paceltu galvu viņš devās gūstniecībā.

„Meties uz ceļiem!" Katalina pavēlēja.

Uzvarētais nosliga viņas slapjā naktskrekla priekšā.

„Tā kā tu vēl neesi lūdzis manu roku, dari to tagad."

„Es lūdzu tavu roku," viņš mechaniski teica, klusi piekabinādams: „ . . . bez sarkaniem nagiem."

„Tā tagad apsolies, ka ēdīsi visu, ko došu."

„Būšu visu ēdējs."

„Pretim nerunasi un auklēsi bērnus."

„Nē, nē. Jā, jā."

„Mīlēsi tikai mani."

„Mīlēšu tikai tevi," viņš atbildēja, domādams par Amadu.

„Un tagad skūpsti mani tikpat karsti, kā pirmoreiz sastopoties."

„Bet mēs esam slapji. Kā lai es iedegos?"

„Pareizi. Iesim iekšā izžāvēties mīlestības svelmē!"

Noliektu galvu viņš sekoja sievišķītim, gatavs ik mirkli to pacelt un brīvsolī laisties, solījumu ķēdi saraujot.

Būceni viņa teica:

„Še iznes manas un izkar arī savas drēbes ārā. Līdz rītam būs sausas."

Uzvarētais paklausīja.

„Lūk, šito mums spēlēs ragi, kad iznāksim no baznīcas," Katalina iedziedājās zem palagiem, kad otrs atgriezās. „Tas ir Geršvina gabals?"

„Nē, Mendelsona Kāzu maršs."

Un viens mīlēja trallinādams, otrs kunkstēdams.

Ausma viņus izšķīra.

Vispirms Naktssargs nolika vietā izmētātās lietas lai izdzēstu katru sava lielā kauna pēdu, un tikko viņš sastapa Raulu, tūdaļ noprasīja:

„Vai strichnīnu atnesi?"

„Jā."

Rauls iedeva pudelīti, kuŗā bija baltas tabletes, un Naktssargs to žigli iegrūda kabatā.

„Paldies."

Šorīt Katalina neieradās uz koŗa mēģinājumu, un šis apstāklis zināmā mērā uzlaboja diriģenta omu, liekot asinīm no viņa kauna nodevējiem — vaigu galiem atplūst dzīslās un tecēt, nevis tenkot. Taču — tiklīdz korī kādi iespurdzās — tās atkal žikts! ziņkārīgi saskrēja vaigu galos, kā priecādamās: Re, re, kā tad, nu, kā tad! . . . Vai mēs jau neteicām? Diriģents sakoda zobus, zibsnīja rokām un lika korim pērkoņa sparā izgraut grāvēju. Tāpēc, kaut arī vēl nebija pienācis pusdienas laiks, Noskūtais gorilla jau pagiba aiz pārpūlēšanās un seņoram Nužņikoffam mute sašķiebās uz vienu pusi. Arī meitenes sāka čiepstēt tik slābani kā nupat izšķīlušies cālēni.

Diriģents palaida kori savvaļā.

Pēcpusdienā viņš vairāk lalināja nekā rokas kustināja, nolīdzinādams pēdējos grumbuļus balsu labskanībā. Kad tā jau šķita apmierinoša, pats pagāja nomaļus, diriģēja un ausījās.

Federiko descalzado koris kā zvaniņiem nozvanija, un tā bija labi. Tad koristi mazliet pārgrupējās, diriģents deva zīmi, un Noskūtā gorillas bass, pašu izpildītāju neredzot, sāka dūkt vienu vienīgu noti kā priesteris krievu katedrālē. Tad pievienojās Nužņikoffa gāgāšana kā gongs, pēc tās — skursteņu slaucītāja svilpošana . . . Tad diriģenta rokas pacēliens un straujš nolaidiens — un balsis izgāzās kā ūdens baļļai apveļoties.

Vecenes kvieca, un Nužņikoffs zviedza. Rauls vaidēja čekā mocīto vaidēšanu. Gorilla rēca kā desmit ērzeļi Kremlī, pasaules ķēves uzbudināti, tad stenēja, izstenēdams visu nabagmāju vecīšu bailes no atombumbas. Bet padrino klukstēja kā Pablo Pikaso miera balodis komūnistu labā.

Diriģents saķēra galvu šausmās:

„Tas taču ir lopkautuves ļembasts!"

Nužņikoffs palaida muti nelaikā:

„Hīhī, smējās par sociālistisko reālismu! Un šitais? Hī hī! . . ."

„Kuš," krievu apsauca komponists, vēl vienmēr nepārtrauktā sajūsmā par savu mākslas darbu. „Diriģentu būs ķēris salues dūriens."

Krāsnkuris piegāja pie Naktssarga.

„Kas tev notika?"

„Tā ir lopkautuves mūzika."

(Turpinājums sekos)

Cook Funeral Home 721 Bloor St., W. Toronto, LE 6-2245

COOK APBEDĪŠANAS BIROJS
721 Bloor St., W. (pie Christie). LE 6-2245
MODERNA KAPLIČA AR ĒRĢEĻU PAVADĪJUMA IESPĒJĀM. IZVADĪŠANAS CEREMONIJAS IZKĀRTO PĒC PIEDERĪGO VĒLĒŠANĀS. F. Cook — vad.

IMANTA PARCEL SERVICE —
IMANTA DĀVANU SAIŅU NODAĻA,
Postbox 292, Copenhagen, Danmark
nosūta ar iepriekš samaksātu muitu
DĀVANU SAIŅUS UZ VISĀM ZEMĒM.
(SAŅĒMĒJAM NEKAS NAV JĀMAKSĀ).
Saiņi ir apdrošināti pret zudumiem un bojājumiem. Uz zemēm, kur muita nav jāmaksā, cenas attiecīgi samazinātas. — Pieprasiet katalogu (norādot, uz kuru zemi sainis sūtāms, lai saņemtu pareizo katalogu) un drānu paraugus.
Pasteidzieties! Vēl atlicis nedaudz dienu, lai nodrošinātu saiņu saņemšanu pirms Ziemassvētkiem!

Nikolajs Šildhavers

No mums šķīries mans mīlais vīrs

Nikolajs Šildhavers

Dzimis 1897. g. 9. augustā, miris 1959. g. 6. novembrī Toronto.

Vieglas smiltis . . .

Skumst SIEVA un PIEDERĪGIE.

IZPĀRDOŠANA
Diamond Textiles, 790 Dundas St., W., Toronto.
VISAS KRĀJUMĀ ESOŠĀS PRECES PĀRDOŠANĀ ZEM PAŠIZMAKSAS CENĀM:
angļu vilnas drānas uzvalkiem un mēteļiem, filca audumi, kokvilnas un zīda drānas, aizkaru audumi, 45 collu plati, par 75 ¢ jardā, vilnas kaklauti.
★ Atvērts no pl. 9 rītā līdz 7 vakarā. ★

MONTREĀLĀ
Europe Stationary
1980 St. Catherine W.,
dabūjami
LATVIJA AMERIKĀ
atsevišķi numuri

M. Krone - Balduma

PADOMI NAMAMĀTĒM VIESĪBU LAIKĀ

Visvairāk viesību tiek rīkots ar aukstu galdu, kur dažādiba var būt ļoti liela un to arī ērti sagatavot. Par aukstu ēdienu sagatavošanu ir rakstīts LA numuros, bet minēsim te dažus ēdienus, kas sagatavojami iepriekš un neprasa lielas pūles.

SKIŅĶIS, MARINĒTS UN VĀRĪTS MADEIRAS VĪNĀ

Ņem lielāku svaigu cūkas šķiņķi. Ja vēlas sālītu, ņem ½ mārc. sāls, 2 tējkarotes cukura un 1 tējkarotí salpetera, izkausē divos kvartos ūdens, pieliek paegļu ogas, veselus piparu un virces graudus, krustnagliņas un 2 pudeles madeiras vīna. Ieliek traukā šķiņķi un pārlej marinādi. Nosloga tā, lai šķiņķis būtu šķidrumā. Trauku aizvāko, lai gaiss netiek klāt. Ik pārdienas šķiņķi apgroza, lai viscauri vienādi iesālās. Šai marinādē gaļu atstāj 4 nedēļas vēsā vietā. Ja pašiem iespējams šķiņķi žāvēt, vislabāk to žāvēt pašu dūmos. Kamēr šķiņķis žūst, to var pārziest ar vīnu vai arī labu etiķi. Tādā veidā var arī sālīt un žāvēt vēršа gaļu, vērša un cūkas mēles.

Kad šķiņķis liek vārīties, tad dienu iepriekš iemērc saldā piena un ūdenī, lai atmirkst sāls. Tad vārot var pārlej ar vīnu vai arī teļa kājām, piparu virpēm, lauru lapu un sīpolu, pielieк 1 tējkar. cukura un vēl puspudeli madeiras vīna. Trauku aizvāko un vāra lēnām, kamēr mīksts. Tad atplēš šķiņķim ādu, apgriež no visām pusēm. Liek dziļākā traukā un pārlej caur astru sietu vai lina drānu izkāsīs buljonu, kurā šķiņķis vārījies. Noliek vēsā vietā, līdz šķidrums sarec. Šādi sagatavots ar visu taukumu ir ļoti garšīgs, var likt galdā veselu vai arī sagrieztu. Šķiņķi var arī vārīt bez marinēšanas, vīna piedevas, jo šķiņķis jau vīnā marinēts.

VĀRĪTS ŠĶIŅĶIS VIENKĀRŠĀ VEIDĀ

Labi žāvētu 15-20 mārc. smagu šķiņķi vakarā iemērc un nākamā rītā liek vārīt ar tik daudz ūdens, ka šķiņķis segts. Vāra 4-5 stundas. Vārot var pielikt vienu tējkaroti sinepju. Gatavu uzliek uz bļodas, ar asu nazi novelk ādu un pārkaisa ar piparu. Šķiņķi var pasniegt aukstu vai siltu pie dažādām sakņēm, kā arī izmantot sviestmaizēm.

CŪKAS GALVA, SAGATAVOTA KĀ MEŽA CŪKAS GALVA

Cūkas galvu notīra un izņem kakla kaulu. Tad atgriež ādu līdz acīm un izņem galvu kaulus un smadzenes, uzklāj ādu un vāra līdzīgās daļās ūdenī, vīnā un etiķī, ar sāli un 1 ēd. kar. paegļu ogu, 2 sīpolus, virces, piparus, lauru lapas, krustnagliņas un gabaliņu engvera, 1 škēlīte sagrieztu citronu un 3 mārc. cūkas kaulu vai kāju. Vāra lēnām 2-3 stundas, atkarā no galvas lieluma. Sajā marinādē galvu atstāj 8 dienas vēsā vietā. Pēc tam liek galdā, nosusina un uzliek uz citrona šķēlītēm un pēterslīju lapiņām garnētas bļodas ar majonēzes mērci.

MARINĒTS CŪKAS ŠĶIŅĶIS (NEŽĀVĒTS)

Cūkas cepetim ir patīkama un pikanta garša, kad to dienu iepriekš ieliek marinādē, kuru sagatavo šādi: 1 mārc. sāls sajauc ar 1 tējkar. cukura un 1 tējkar. salpetera. Izkausē 2 kvartos ūdens, pielej 2 ēd. kar. etiķa, pieliek pāris lauru lapas, 2 ēd. kar. paegļu ogu, kā arī piparu virces graudus. Šķiņķi ņem 10-15 mārc. smagu, ieliek marinādē un tur divi dienas, bieži apgrozot. Tad to izņem un nosusina. Liek cept mērenі karstā krāsnī ar ādas pusi uz leju. Kad tā apgriezta uz augšu, pārziež ar sviestu; ja vēlas, ādu var iegraizīt kvadrātiņos. No cepeša mērces nosmalsta taukus, pielej glāzi baltvīna un vēlreiz uzvāra. Mērci izkāš, pieliek želatīnu un noliek lai sarec. Cepeti, pasniedzot galdā, var garnēt ar cepeša sulas sarecējumu.

Šādu cepeti var pasniegt arī siltā veidā, dodot klāt skābētus kāpostus. Tikai tad mērcei neliek klāt želatīnu, bet cepeša mērces daļu var pieliet klāt, sautējot kāpostus.

MARINĒTS ZUTIS

Notīrītu zuti sagriež gabaliņos, liek katliņā, pārlej ar etiķi tā, lai zušu gabaliņi ir segti, pieliek piparus, virces un lauru lapas un zuti izvāra. Tad saliek gabaliņus glīti stikla traukā ar šķidrumu, kur zutis vārījies, izkāš caur sietu un pārlej zutim. Marinētu zuti pasniedz tikai aukstu.

VĒRŠA GAĻAS FILEJS ŽELEJĀ

2 mārc. fileja notīra no plēvēm, pārkaisa ar sāli un izcep. Fileju, ja vēlas, var iespekot garšu. Novāra pāris bprkānu vai arī blakus cepetim izcep. Cepot fileju, to bieži aplaista ar vērdošu ūdeni. Fileja cepeša šķidrumu pārziež vairākas reizes.

Gatavu atdzesētu fileju sagriež iesilpās šķēlēs, sakārto gaļas formā, liekot kā veselu fileju. Gar formas malām liek rīpiņās vai arī citādi sagrieztus burkānus, tad pārlej ar izkāsto šķidrumu.

Kad šķidrums ir sarecējis, izgāž uz garenas cepešbļodas, garnē ar pētersīļu lapiņām.

IZGLĪTOJOŠI!
DEMONSTRĒJUMI!
ROYAL
AGRICULTURAL
WINTER
FAIR
13.—21. NOV. 1959.
ROYAL COLISEUM
(Izstādes laukumā) TORONTO.
Plašas iespējas daudz ko mācīties par dzīvi Kanadas laukos. Būdami izstādē, neaizmirstiet noskatīties KARALISKO
ZIRGU SKATI!
Uzstāsies Kanadas jātnieku policija ar jāšanas demonstrējumiem. Piedalīsies arī starptautiskās ekipas jātnieki.
Ieejas maksas:
uz karalisko zirgu skati (ieskaitot ieeju izstādē): vakaros $2.50, $3.00, trešdienas un piektdienas pēcpusdienā $1.-, sestdien $1.50.
Karaliskā lauksaimniecības skatē ieejas maksas:
pieaugušiem 75¢, bērniem 25¢.
ROYAL AGRICULTURAL
WINTER FAIR,
IZSTĀDES LAUKUMĀ,
Toronto, Kanadā.

Frank Vass, BA
ADVOKĀTS — NOTĀRS
455 Spadina Ave., Apt. 403
(College un Spadina ielas stūrī)
Tel. birojā — WA 2-6111,
WA 2-6112, Toronto.

TĪRA UN LABO
DĪVĀNUS UN TEPIĶUS
(ELEKTRISKI)
Zvanīt pēc pl. 5 vakarā.
PETER,
LE 3-4912, Toronto.

Penmans
WARRANTED HIGH GRADE PENMANS KNIT-GOODS
"95" UNDERWEAR

To atmaksājas pirkt labās izturības dēļ, "95" — PENMANS apakšveļa: smalkie vilnas diegi dod īpašu izturību un siltumu.
Tāpat 90 gadu prakse tās ražošanā garantē labu darbu . . . nevainojama valkāšanā, viegli mazgājama.
Krājumā vīriešu un zēnu kombinētā veļa, krekli un bikses.
SLAVENS
kopš 1868
95-FO-6

BEĻĢIJAS LATVIEŠI APMEKLĒ SAVU KARAVĪRU KAPUS

Otram pasaules karam beidzoties, latviešu karavīrus, kas atradās Vācijā, novietoja vairākās gūstekņu nometnēs. Lielākā no tām atradās Ziemeļvācijā pie Putlosas, kas nav visai tālu no Lībekas, kur tai laikā aktīvi darbojās Latvijas Sarkanais krusts Dr. med. N. Vētras vadībā.

Latviešu karavīru nometnes Vācijā tad nebija drošas no „austrumu sabiedroto" apmeklējumiem, kas latviešus ieskatīja par saviem pilsoņiem un centās panākt viņu repatriēšanos uz Latviju. Šī iemesla dēļ Rietumu sabiedrotie izšķīrās latviešus pārvest uz citu valsti, kas atrodas viņu iespaidu sfairā.

Šajā sakarā laikā no 1. — 15. septembrim 1945 gadā Putlosas nometnē esošos latviešu karavīrus pārveda uz Beļģiju un novietoja Zedelghemas nometnē. Pēc dažiem mēnešiem uz Zēdelghemu pārcēla arī pulkv. V. Januma pulku, kurš pirms tam bija novietots tā sauktajā Vilvordes nometnē, Briseles tuvumā.

Dzīve Zēdelghemas nometnē nebija viegla, un šai laikā aizgāja mūžībā apm. 56 latviešu karavīri. Daļa no viņiem mira turpat nometnē, bet pārējie Ostendes kara gūstekņu slimnīcā, kur tie ārstēja kara laikā gūtās brūces un bojāto veselību.

Sākumā viņus apglabāja kādā nelielā vācu kapsētā pie Ostendes, bet kad vēlāk izveidoja lielo vācu karavīru kapsētu pie Lommeles, tad kopā ar vācu karavīriem tur pārveda arī latviešu karavīru mirstīgās atliekas. Lommele atrodas Beļģijas ziemeļu daļā, pavisam tuvu Vācijas un Holandes robežām. Tagad šī kapsēta, kurā gulditi apm 40.000 kritušo karavīru, izvērtusies par svētceļojuma vietu, kur ierodas katru dienu, sevišķi svētdienās, liels apmeklētāju skaits.

Kapus pārzina attiecīgas iestādes, kādēļ tie ir ļoti labi uzkopti un uzmanīti. Kapu vietas iedalītas noteiktos kvartālos un sanumurētās rindās.

Sakarā ar mirušo piemiņas dienu, ko Beļģijā atzīmē 1. novembrī, Daugavas Vanagi Beļģijā bija rīkojuši izbraukumu uz Lommeles kapiem, lai noliktu ziedus uz savu karavīru kapu vietām. Izbraukumā piedalījās Daugavas Vanagu Beļģijas valdes un Beļģijas latviešu nacionālās komitejas priekšsēdis K. Gulbis, DV Beļģijas valdes pr-ža vietn. E. Melderis, BLNK priekšsēža vietniece Dr. A. Tirzmale, Latvijas Sarkanā Krusta pārstāvis Beļģijā E. Ozols, DV Beļģijas valde, BLNK locekļi un samērā prāvs pulciņš latviešu no dažādiem Beļģijas apvidiem un pilsētām.

Noliekot ziedus, Beļģijas latvieši dziļā cieņā nolieca galvas pie latviešu karavīru kapu kopiņām, cildinot viņu piemiņu cīņā par savas tautas brīvības un dzimtenes aizstāvēšanu.

Jauna latviešu bezpeļņas biedrība Briselē

Beļģijā ir ļoti populāras tā sauktās bezpeļņas biedrības (Association sans but lucratif), jo saskaņā ar likumu šāda veida biedrības drīkst dibināt katri trīs cilvēki. Tādēļ šo slēgto biedrību skaits šai zemē ir tik liels, ka viņām ir pašām pat savā kopēja apvienība.

Tagad šāda biedrība nākusi klāt vēl no latviešu puses. Beļģijas valdības oficiālajā laikrakstā „Moniteur Belge" pielikumā 15. oktobrī izsludināts, ka šādu slēgtu bezpeļņas biedrību ir nodibinājuši septiņi latvieši:

E Ozols, J. Jerumanis, A. Pauders - Paudrups, P. Casno, St. Pauders - Paudrups, E. Melderis un J. Kopmanis.

Jaundibinātās slēgtās bezpeļņas biedrības biedru nauda noteikta Frs 100,-, un tās mērķis ir sekmēt kontaktu starp Beļģijā dzīvojošiem latviešiem un attīstīt starp viņiem kultūrālu darbību. Šie mērķi izklausās visai cildeni. Tikai dīvainais šai lietā ir tas, ka šī jaundibinātā septiņu biedru biedrība nosaukusies par „Beļģijas latviešu nacionālo komiteju", t. i. izvēlējusies nosaukumu, kas pieder Beļģijas latviešu vēlētai pārstāvībai Beļģijas Latviešu Nacionālai komitejai, kura darbojas jau desmit gadu. Šī parādība neliecina par jaundibinātās bezpeļņasbiedrības labajiem nolūkiem, un drīzāk ir jāsecina, ka tā centīsies jaukt latviešu darbu Beļģijā. Vērosim tālākos notikumus.

DAUDZI
kanadieši izvēlas
BULOVA
kas atšķiras no citiem.
Priekš viņa
BULOVA „23 B" 23 akmeņi, pati uzvelkas, drošs pret ūdeni un satricinājumiem. Antimagnētisks, nesaraujama atspere, sekundrādis $59.50 ar spīdīgu ciparnīcu $69.50
SENATOR „A" 17 akmeņu, precīzs, drošs pret satricinājumiem, nesaraujama atspere, kas kalpo visu mūžu, gaumīgi pieskaņota elastīga aproce. $35.75
Priekš viņas
DIAMOND PRISCILLA ... 17 akmeņiem, precīzs laikrādis, 2 spīdīgi briljanti. Nesaraujama atspere, kas kalpo visu mūžu. $39.75
DOLLY MADISON Augstvērtīgs paraugs, 23 akmeņi, precīzs laikrādis. Nesaraujama atspere, kalpo visu mūžu. $55.00
NAV NEPIECIEŠAMS MAKSĀT TŪLĪT
Izdevīgs Bulova kredītplāns.
Ievērojiet BULOVA atšķirību
visur pie labākiem juvelieriem.

GRAND RAPIDI (MICH.)

● Latviešu ev. - lut. Vienības draudzes padome pieņēmusi jaunus noteikumus baznīcas jaunatnes pulciņa darbībai. Pulciņa dalībnieku pilnsapulcē par priekšnieci izraudzīta Māra Tane, par priekšnieces palīgu Uldis Plīčs, kasieri Vilnis Strazdiņš, sekretāri Daina Plīča, biedrzines Laima Stede un Ilze Āriņa. Pateicības dienā, 26. novembrī, draudzes dāmu komiteja rīko kopīgu mielastu visiem draudzes locekļiem.

● Dr. Ferdinandu Valdmani Batervorta slimnīca komandējusi uz rentgenologu kongresu Mineapolē, kurā no visām ASV piedalās ap 400 delegātu. Dr. F. Valdmanis minētajā slimnīcā strādā savā speciālitātē.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes jaunatnes pulciņš izraudzījis jaunu vadību: priekšnieks Valdis Puriņš, priekšnieka vietnieks Pēteris Jansons, sekretāre Ilze Šteine, kasiere Daina Jansone, biedrzine Lija Celmiņa. Korāļus mācīs jaunās paaudzes talantīgais klavierniеks Egils Ozoliņš. Turpmāk jaunatnes pulciņa nodarbības un sanāksmes notiks svētdienās pēc draudzes kārtējiem dievkalpojumiem. Noslēdzot darbības gadu, pulciņš no saviem līdekļiem ziedojis nekustama īpašuma fondam 50 dolaru.

● Vienības draudze savas baznīcas apakšējā zālē 30. oktobra vakarā godināja šīs vasaras talciniekus, kas veikuši daudz dažādu remonta darbu, galvenokārt mācītāja mājā, kurai izlaboti logi, uzlikts jauns krāsojums, noplēsti trīs balkoni un to vietā izveidotas cementa kāpnes. Šo talcinieku godināšanu ievadīja draudzes māc. J. Lazda ar īsu svētbrīdi; plašu pārskatu par veiktiem darbiem sniedza draudzes priekšnieks R. Vēliņš. Raksturīgi, ka uzņēmējs par minētajiem darbiem prasījis 1200 dol., bet materiālos izdots 286 dol., tātad gandrīz tūkstoš dolaru talcinieki ar savu darbu ziedojuši draudzei. Visčaklākajiem talkas dalībniekiem — Paulim Ritumam, Augustam Redlicham un Jānim Kušķim — draudzes priekšnieks katram pasniedza prof. K. Kundziņa grāmatu „Žēlastības laiks" ar ierakstu. Draudzes dāmu komitejas locekles bija rūpējušās par pacienāšanu un kopēju groziņu azaidu; māc. J. Lazda referēja par lielo reformātoru Mārtiņu Luteru.

● Šejieniešiem ir paradums līdzīgi mūsu ķekatniekiem vai Mārtiņu bērniem apstaigāt savus kaimiņus, lai iegūtu savās tarbās saldumus un citus našķus. Apmeklētāju skaita ziņā 30. oktobra vakarā savā ziņā rekordu piedzīvojusi kāda latviešu māja, kurā ieradušies 72 ķekatnieki un tiem izdalītas 3 mārciņas konfekšu. Šo darbu veikusi latviešu māmuļa, kura vienīgā bijusi mājās.

● 25. oktobrī Grand Hevenā, Veterānu kluba telpās pulcējās grandhevenieši, Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes locekļi, lai atzīmētu Pļaujas un reformācijas svētkus. Svētku dievkalpojumu vadīja un sprediķi teica māc. Kr. Hermanis, pēc kam bija kopīgs azaids. Jauki dekorējumi ar rudens ziediem un augļiem. Dievkalpojums, tāpat kopas priekšnieka A. Riekšta un māc. Kr. Hermaņa runas laicīgajā daļā radīja patīkamu atspulgu par šo svētku kādreizējo atzīmēšanu dzimtenē.

● Korporāciju kopai Grand Rapidos mainījusies vadība, tagad seniors Kārlis Tālbergs (Fraternitas Metropolitāna), viceseniors Kārlis Spolītis (Ventonija) un sekretārs Jānis Sprogis (Tālavija). Korporāciju kopu sanāksmē 24. oktobrī Latviešu biedrības telpās agr. A. Varonis rādīja skatus no Mičiganas valsts universitātes darba un dzīves, un attēlos deva ieskatu kādā latviešu farmā. Pēc tam bija kopīgs groziņu azaids.

● Gandrīz visus iepriekšējos gadus koncerti Grand Rapidos, izņemot dažus, bijuši samērā vāji apmeklēti. Šī gada rudens sezonā rīkotie rādīja pretēju ainu, un „pievilkšanas magnets", kā redzams, bija aizjūras mākslinieku pievilcība. Tā čellista prof. Aša Teichmaņa koncerts, kaut gan darbdienas vakarā, 27. oktobrī bija saistījis ap 150 uzmanīgu klausītāju. Pavadīja igauņu pianiste Dagmara Kokkere. Bija piedevas un jūsmīgi abu mākslinieku sumināјumi.

● Pēc ilgāka starplaika Grand Rapidos piešķirtas ASV pilsoņu tiesības 147 personām; no tām 48 holandiešiem, 46 latviešiem, 10 poļiem u. t. t.

● Ik gadus oktobra mēnesī skolās šeit notiek „Homecoming Queen" izraudzīšana, kas saistīta ar dažādiem citiem sarīkojumiem un sacensībām. Centrālajā vidusskolā par karalieni šinī sakarā ievēlēta Mērija Kvolmane, bet par vienu no viņas galma dāmām latviete Ilze Šteine.

● Dažus gadus Grand Rapidos dziedone E. Reinvalde un ērģelnieks Ed. Grīnvalds mācīja dziedāšanu un ērģeļu spēli, bet ar šo gadu audzēkņu trūkuma dēļ šīs studijas vairs nedarbojas.

KOLORĀDO SPRINGĀ, COLO.

● 18. novembra svētku vakaru rīko Latviešu biedrība un draudze 14. novembrī, plkst. 7,30, Valtona zālē (417 S. Cascade). Paredzēts svētbrīdis, biedrības prka uzruna un svētku uzvedums — J. Jaunsudrabiņa Piemini Latviju B. Zīles iestudējumā ar brīvmāksl. V. Delles - Grāvītes, mecosoprānes E. Gulbes - Raudsepas, O. Sāpes un latviešu skolas skolēnu piedalīšanos. Par skatuves ietērpu gādās — A. Žīgurs, apgaismojumu — V. Zīle.

● Prof. J. Vītola piemiņai veltītu garīgu koncertu bija rīkojusi viņa audzēkne brīvmāksl. V. Delle - Grāvīte 18. oktobrī Immanuēļa baznīcā. Programmas pirmajā daļā bija izraudzīti lielākie pasaules garīgās mūzikas autoru darbi (Bachs, Hendelis, R. Vāgners, Čaikovskis u. c.), kamēr otrā daļā — prof. J. Vītola darbi. Garīgās dziesmas dziedāja soprāne Annija Vītola, prof. J. Vītola dzīvesbiedre, un brīvmāksl. V. Delle - Grāvīte spēlēja ērģeļu solo un veica ērģeļu pavadījumus. Bija apm. 50 klausītāju.

● Draudzes dāmu komitejas rīkotais bazārs 24. oktobrī devis $133,59 skaidra atlikuma, kas paredzēts baznīcas trauku iegādei.

● Brīvmāksl. V. Delle - Grāvīte atteikusies no draudzes ērģelnieces pienākumiem nepiemērotu ērģeļu dēļ. Ērģelnieces pienākumus uzņēmusies Mūsu Pestītāja baznīcas ērģelniece.

● Brīvmāksl. V. Delles - Grāvītes audzēkņu vakars notiks 8. un 15. novembrī Daiļo mākslu namā.

HARVEY KEITH REALTOR

181 Eglinton Ave., East, Toronto

HU 7-3333

Sniedzam nesaistošu informāciju par visiem mūsu speciālpiedāvājumiem lielajos dienas laikrakstos.

ZVANIET NEKAVĒJOTIES, TAS IETAUPĪS JUMS LAIKU UN LĪDZEKĻUS.

LEO VĒVERIS
Tel. mājās RO 9-5049

PALĪDZAM obligāciju sagādē.
PALĪDZAM sagādāt aizdevumus iemaksām bez atlīdzības
NOVĒRTĒJAM katru īpašumu.

BRUNO PURIŅŠ
TEL. MĀJĀS HU 1-0181

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI PLAŠĀ IZVĒLĒ VISOS PILSĒTAS RAJONOS.

HILLSDALE - MT. PLEASANT: 6 istabu dubultķieģeļu atsevišķi stāvoša māja. Iemaksa $2.500,-. Skaists dārzs. Privāts iebraucamais ceļš.

DAINAS KORA
10. GADA SVĒTKU KONCERTS
TORONTO, ITONA AUDITORIJĀ,
1959. G. 17. NOVEMBRĪ, PL. 8,15 VAK. (precīzi).

Diriģente: ERIKA FREIMANE
Soliste: Maiga JĒKABSONE-DE JARDINE
Pie klavierēm: MARTA TŪTERE

Ieejas kartes: $1.50; $1,-; $0.50 (stud.)

Pudiņu un cepumu pulveri tikai no

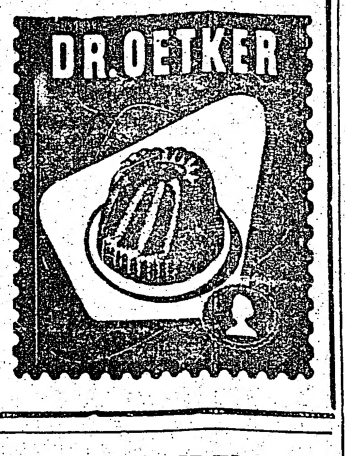

„1 miljonam Amerikas jauniešu ik gadus vajadzētu apgūt svešās zemes, lai iepazītos ar šīm tautām un to valodu," nupat ieteicis ūdeņraža tēvs — Dr. Tellers, Cal.

I. MIERKALNS
30 cittautu 1.000 sakāmvārdu oriģinālā un latviskojumā.
Jūs saņemsit šo brošūru — iesūtot $1,-, adresējot 2005 L ST, LINCOLN 10, NEBR., USA.

Māte Latvijā meklē dēlu VILNĪ LĪCI, Jāņa dēlu, dzim. 1927. g. 25. aprīlī, dzīvojis Ogresgala „Vecteņtes-nos", iesaukts vācu armijā.
Laipni lūdz rakstīt — N. POSTILJONEI, 30 N. MAIN ST., IPSWICH, MASS., U.S.A.

B & A PHARMACY
478 PARLIAMENT ST., TORONTO, WA 1-0432
Mūsu uzticamie latviešu klienti mums ir labākā reklāma.
PIEDĀVĀJAM LAIPNĀKO UN ĀTRĀKO APKALPOŠANU
MEDIKAMENTI uz LATVIJU no MŪSU VEIKALA. ĀTRA PIEGĀDE
jūsu tuviniekiem un draugiem Eiropā un zemēs aiz dzelzs aizkara. VISI SŪTĪJUMI APDROŠINĀTI.
Jūs varat uzticēties: 13.000 saiņu Latviju sasniegusi 10-12 dienās.
INFORMĀCIJAI ZVANIET WA 1-0432 vai pienāciet personīgi.

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē.
Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P. Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no pl. 3—8 vakarā.

DĀVANĀM
JAUNĀKĀS GRĀMATAS.
KOKA IZSTRĀDĀJUMI.
ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI.
KERAMIKA.
DV GRĀMATNĪCA, 123 HURON ST., TORONTO 2-B, ONT.
Atvērta darbdienās no pl. 9—6 vakarā. SESTDIENĀS NO PL. 9—1 DIENĀ.

KĀ ATLĪDZĪBU par 5 Nīcas tautisko brunču noaušanu PIEDĀVĀJU 16 nīšu aužamās stelles ar visiem piederumiem.
PĀRDODAMAS arī NĪCAS un ALSUNGAS brunču dzijas.
Zvanīt RO 6-6376, Toronto.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

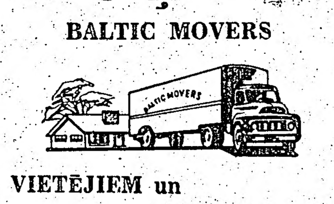

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM
Tel. LE 4-1403

ZIEMASSVĒTKU DĀVANĀM
UN PAŠU PRIEKAM IEGĀDĀJIETIES
GRĀMATAS

I. Leimane — VILKAČU MANTINIECE	$6.80
Z. Mauriņa — IEDRIKSTĒTIES IR SKAISTI	4.95
TĀLĀ GAITA	4.00
ZIEMEĻU TEMAS	3.50
CILVĒCES SARGI	3.50
J. Klīdzējs — DŽENITORS	4.00
CILVĒKA BĒRNS	3.75
A. Čaks — MANA MĪLESTĪBA	5.00
MANA PARADĪZE	6.00
I. Gubiņa — ZELTA IELEJA	3.00
DRAUGAM NEPIEMĒROTA SIEVA	2.80
A. Niedra — ZELTA VĀRTU PILSĒTA	3.40
MELNĀ MAGONE	3.00
PERLES MAJORES DRAUGS	3.40
J. Kīlītis — ES KARĀ AIZIEDAMS	2.50
K. Zītars — PA ZAĻĀM TEKĀM	2.80
P. Klāns — ŠIRILUNDAS ATGRIEŠANĀS	3.90
Br. Kaudzītes MĒRNIEKU LAIKI	6.80
E. Virza — KĀRLIS ULMANIS	2.80
V. Kroders — SMĪNĒTĀJI	3.40
A. Saulietis - NEAIZBEŖAMA AKA	8.00
V. Strēlerte — LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS	4.25
K. Skalbes — KOPOTIE RAKSTI ā	5.50—4.50
J. Rainis — KOPOTIE RAKSTI ā	3.70—3.50
R. Blaumanis — KOPOTIE RAKSTI I kompl.	45.00
R. Bangerskis — MANA MŪŽA ATMIŅAS, II	5.20
B. Pasternaks — DR. ŽIVAGO	5.90
O. Duns — JUVIKAS ĻAUDIS, 3 gr.	10.00
St. Cveigs — MARIJA ANTUANETE	5.80
J. Ziemeļnieks — KOPOTĀS DZEJAS	7.00
K. Hamsuns — BENONI — ROZE	3.80
A. Voitkus — APROCE	1.90
I. Vīksna — ES SAKU PALDIES	2.75
J. Sarma — NEGANTNIEKS	4.00
K. Lesiņš AKLĀ IELA	2.60
A. Sprūdžs — ASARU LIEKŅA	2.35
AVE MARIJA — dzeju ant.	3.75
A. P. Mierkalns — ATLANTIDA, dzejas	1.50
TRĀDIRĪDIS	2.00
PURPURA SIRDS	3.50
A. Spekke — BALTIJAS JŪŖA SENAJĀS KARTĒS	6.00
TĀ ZEME IR MŪSU, dz. ant.	5.50
J. Veselis — DIENAS KRUSTS	3.00
Rutku Tēvs — DUMPĪGĀ RĪGA	2.80
P. Baka — DĒLI	3.80
B. Senkēviča — ĢIMENES GODI	4.00
M. Balduma — IKDIENAS UN SVĒTKU GALDS	6.85
V. Kārkliņš — TIKAI MĪLESTĪBA	4.20
A. Niedra — KAD MĒNESS DILST	3.60
Sikspārnis	3.90
A. Dziļums — LAILA NO RĪGAS	4.00
K. Stalšans — LATVIEŠU UN LIETUVIEŠU AUSTRUMU APGABALI	5.00
LATVIEŠU TAUTAS PIEDZĪVOJUMI	5.50
A. Eglītis — OTRANTO, dzejas	4.00

Krājumā ir daudz veco, kā arī jaunāko un visjaunāko izdevumu grāmatu, 1960. gada sienas kalendāri, apsveikuma kartītes, žurnāls Latvju Zeltene, ādas izstrādājumi, koka izstrādājumi — šķīvji un svečturi, dažādi audumi, kā sedziņas un spilvenu pārvalki.

Grāmatu pasūtinājumus pieņemam arī pa pastu. Pasūtinājumiem vērtībā virs $10,- pasta izdevumus sedz GRĀMATNĪCA. Līdz $10,- pie grāmatu vērtības jāpieskaita 25—50¢ pasta izdevumiem.

Pieprasījumus līdz ar naudas pārvedumu adresējiet:

DV GRĀMATNĪCAI,
123 HURON ST., TORONTO 2-B, Ont., Canada.

JAUNAS KOFEŖA RAKSTĀMMAŠĪNAS
ar latviešu burtiem — SEPECIĀLCENA $65,-
ar amerikāņu burtiem — $55,-
Sūtiet čeku vai naudas pārvedumu: I. SACHS, 121 W. 23 ST. NEW YORK 11, N.Y., USA. Tel. CHelsea 3-8086.

OPTIĶIS LUNSKY
470 COLLEGE ST., Toronto,
WA 1-3924

KAKTIŅŠ

TRANSPORTA FIRMA
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

IETAUPIET ar CNR!
EKONOMISKI GRUPU BRAUCIENI
2 vai vairāk personām turp un atpakaļ braucieniem.

„ALL-INCLUSIVE" CEĻOŠANAS PLĀNS.
Zemas braukšanas maksas, lētas guļamvietas un maltītes!
Starp uzskaitītām stacijām Austrum- un Rietumkanadā, kā arī starp uzskaitītām stacijām Rietumkanadā.

SUPER Continental UN Continental

Jūs varat izmantot arī „Go CNR Now - Pay later"
Informācija un vietu rezervēšana Canadian National biļešu kasēs un agentūrās.

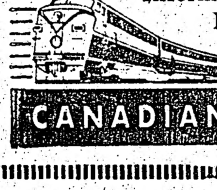

CANADIAN NATIONAL RAILWAYS

Jūsu VECIE draugi JAUNAJĀ zemē . . .
Wilson's SINCE 1875
COCA ORANGE
CREAM SODA GINGER ALE
BEZMAKSAS PIEGĀDE jūsu pikniku, banketu un visu citu svinību vajadzībām.
ZVANIET TORONTO WA 1-2151 līdz 7 vakarā darbdienās
NEPIEGĀDĀJAM PRIVĀTĀS MĀJĀS

BAZNĪCAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI ASV

ŅUJORKA

Latviešu ev. - lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15, N. Y. Dievkalpojumi Betlemes baznīcā.

DETROITA

Detroitas ev.-lut. latviešu Sv. Pāvila un Kristus draudžu kopīgais Latvijas valsts svētku dievkalpojums sestdien, 14. novembrī, pl. 7 vakarā Sv. Marka baznīcā (1045 E. Grand Blvd.). Piedalās Detroitas latviešu koris diriģ. P. Bandera vadībā un brīvmāksl. E. Aldonis (ērģeles). Dziesmu lapiņas. Māc. V. Līventāls un prāv. A. Skrodelis.

Hamiltonā. Prāv. A. Skrodelis kristījis Ingrīdu Mecs, Haralda un Laimas meitiņu.

ČIKĀGĀ

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudzē, 5015 W., Ferdinand Māc. A. Rautenšilds.

Trešdien, 11. novembrī, pl. 8 vakarā Paulas Brīvkalnes un Voldemāra Salnas garīgs koncerts.

Māc. A. Sudars, 1030 — 30 Ave. Belwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev. lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, pl. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Kirsons, Meivudā, Ill., tel. FI 2-2420

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10,30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So., 11th Ave.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9,30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru, pl. 7,30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave., tel. 44619.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā, pl. 2 dienā, bērniem pl. 1,15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMVA's telpās, 120 W. Lexington Ave.

Māc. A. Plebalgs, Kalamazū, 328 S. Rose St., tel. 4-8255. un 3. svētdienā, plkst. 10 no rīta.

MILVOKI

Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, pl. 2.00 dienā Faith ev. - lut. baznīcā, 1000 S. Layton Bulv. Māc. J. Meisters. Svētdienas skola dievkalpojuma laikā, baznīcas sabiedriskajās telpās. Ave. — notiek katru svētdienu, plkst. 3 p. p.

DIEVKALPOJUMI KANADA

Prāv. A. Mitulis, 66 Gordon Ave., Port Arthur, Ont., tel.: 4-0302.

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

Trešdien, 18. novembrī, Latvijas valsts svētku dievkalpojums pl. 8 vakarā. Dziedās draudzes koris.

Svētdien, 22. novembrī, pl. 11 rītā, Mirušo piemiņas dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto Ont., tel. LE 6-2510.

15. novembrī, plkst. 4 p.p., Latvijas Neatkarības svētku dievkalpojums un Svētdienas skola Trīsvienības baznīcā. Dievkalpojumā dzied baritons Juris Cīrulis un draudzes koris dir. J. Baruša vadībā.

22. novembrī, plkst. 2 p. p. Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums un Svētdienas skola Sv. Jāņa baznīcā. Dievkalpojumā dzied draudzes koris. Dievgalds; dievgaldnieki lūgti laikus pieteikties.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

15. novembrī, plkst. 2,30 p. p., Latvijas valsts svētku dievkalpojums. Svētdienas skola.

22. novembrī, plkst. 2,30 p.p. Mirušo piemiņas dievkalpojums ar dievgaldu. Svētdienas skola.

Bramptonas latviešu ev. - lut. draudzē

22. novembrī, plkst. 5 pēc p., 18. novembra sarīkojums ar svētbrīdi St. Mary skolas telpās.

Māc. A. Briedis kristījis Andu Diānu Jēkabsoni, Alberta un Lonijas meitu.

HAMILTONĀ

Māc. E. Pavasars, 209 E. 38th St., Hamilton, Ont. Tel. Fulton 3-1182.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, Sv. Trīsvienības baznīcā, 18 Victoria Ave., S., tel. CE 2-2385.

Ceturtdien, 12. novembrī, pl. 7 vakarā draudzes bībeles stunda baznīcas blakus telpās.

Svētdien, 15. novembrī, plkst. 3,30 p. p. Valsts svētku dievkalpojums bērniem ar sekojošu svētdienas skolu, plkst. 4-os p.p. Valsts svētku dievkalpojums pieaugušiem. Piedalās draudzes koris I. Silkovskas vadībā.

Piektdien, 20. novembrī, plkst. 7,30 vakarā jaunatnes stunda — 109, Ferguson Ave, South.

HAMILTONAS LATVIEŠU BAPTISTU MISIONĀRU

dievkalpojumi notiek Stanley Ave., baptistu baznīcā. Sniedz visus garīgus paskaidrojumus.

Bībeles studēšana un lūgšanas stundas katru nedēļu. JA 9-1097.

VINIPEGA

Māc. Fr. Ruperts, 96 Maryland Street, Winnipeg 10, Man., Kanada. Sv. Krusta draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Lūkasa baznīcā, Hartford un McGregor ielu stūrī.

OTAVĀ

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa 1 Ontario. Tel.: RE 3-3906

SADBERIJĀ

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont. Tel. OS 3-3284.

Sadberijā svētdien, 15. novembrī, plkst. 13, Sv. Jāņa baznīcā, (232 Pine St.) Valsts svētku dievkalpojums.

Virdžinijtaunā svētdien, 22. novembrī, plkst. 13 United baznīcā dievkalpojums.

Norandā svētdien. 22. novembrī, plkst. 16 United baznīcā dievkalpojums.

MONTREĀLA

Māc. V. Sēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Tel. HU 4-8394. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

15. novembrī, plkst. 2 p.p., Latvijas valsts svētku dievkalpojums. Dievkalpojumā piedalīsies: vīru koris Junda, J. Tilga kornetes solo, un Rita Šēfere, ērģeles.

22. novembrī, plkst. 2 p.p., Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

29. novembrī, plkst. 10 no rīta 4571 Coolbrook Ave. pie draudzes mācītāja sāksies iesvētes mācība. Jaunieši lūgti pieteikties. Tai pašā dienā, plkst. 5 p.p. pie draudzes mācītāja jaunatnes sanāksme.

Māc. Arturs Voitkus, Dievkalpojumi notiek Jāņa ev. - lut. baznīcā, 4345 Marcil Ave., (pie Monkland Ave.). Draudzes nams, kanceleja un māc. dzīvoklis — 3438 Rosedale Ave., tālr. HU 9-3224.

Trešdien, 11. novembrī, plkst 8,00 vakarā, Bībeles stunda draudzes namā.

Svētdien, 15. novembrī, plkst. 1,30 p.p., dievkalpojums jaunatnei. Sprediķis: Divējādas mērauklas. Pēc dievkalpojuma jaunatnes stunda.

Trešdien, 18. novembrī, Latvijas valsts svētku dievkalpojums plkst. 8,00 vakarā Jāņa baznīcā. Solisti: brīvm. L. Karlsone, vijolnieks Lazdiņš.

Svētdien, 22. novembrī, plkst. 1,00 p. p., svētdienas skola; pl. 1,30 p. p., Mirušo piemiņas dievkalpojums. Dievgalds. Sprediķis: Ne mirt, bet dzīvot esam dzimuši.

Trešdien, 25. novembrī, plkst. 8,00 vakarā Bībeles stunda draudzes namā.

Svētdien, 29. novembrī, plkst. 1,30 p.p., 1. adventa dievkalpojums. Sprediķis: Gaidot

ST. KATARĪNES

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Cahtarines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Sv. Katarīnas latviešu ev.-lut. draudzē, 15. novembrī, pl. 3.30 p.p., Latvijas valsts svētku dievkalpojums, Kristus luter. baznīcā, 140 Russel Ave. Dziesmu lapiņas.

Dievkalpojumā dziedās brīvmāksliniece prof. Elfrīda Kukaine - Bērziņa, pavadīs brīvm. Imants Sakss.

NIAGARĀ

Valsts svētku dievkalpojums 22. novembrī, pl. 3 p.p., Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd. Māc. — stud theol. A. Kretulnieks. Pie ērģelēm brīvmāksl. I. Sakss. Dievkalpojumu kuplinās ērģeļu solo. Dziesmu lapiņas. Pēc dievkalpojuma baznīcas blakus zālē svinīgs svētku akts ar priekšnesumiem.

EDMONTONĀ

Māc. Elmārs Caune (10990 - 125 St. Tālr.: HU 8-1693, Edmonton, Alta).

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO LATVIEŠU MISIONE

Latviešu misijas kārtējie dievkalpojumi Toronto notiek sestdienās plkst. 8 vak., 14 Park-

Latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Sparks ielā.

road misijas namā (Bloor pazemes pieturas tuvumā). Svētdienu rītos no pl. 10,30—11,00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu, viļņu garums 1350 Ošavas raidītājs. Tel. AM 1-4218

[illegible] svētdienu pl. 11 [illegible] rīta [illegible]

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz .... uz .... mēnešiem ar šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss ....
Adrese: ....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....
.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St. Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Līcī, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

†

S. g. 8. novembrī 53 gadu vecumā mūžīgā mierā aizgājusi MŪSU MIĻOTĀ MĀMIŅA

ELZA PETMANIS,
dzim. KIVSALAS.

Izvadīšana no ROSAR apbedīšanas biroja uz Toronto Jorkas kapu latviešu nodalījumu ceturtdien, 12. novembrī, pl. 2,30.

Dziļās sērās

VIRS un DĒLI TORONTO.

†

Mūsu mīļotā un nenogurstošā sporta cienītāja un atbalstītāja

ELZA PETMANIS,
dzim. KIVSALAS,

mirusi š. g. 8. novembrī Toronto.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

DV SPORTA SAIME.

BRIEŽIEM VAKARS

Ja jūs kādu neparedzētu apstākļu dēļ šajās dienās iemaldaties patālu Ontario ziemeļos un dzirdat visās mežmalās negantī šaujam, tad nesakiet, ka Trešais pasaules karš sācies tieši 1959. gada novembrī!

Šāvēji Kanadas drusku sniega piebārstītajos krūmos un mežos nav Chruščeva sūtītie Staļina vārdā nosauktā sarkanarmijas izplētņu pulka strēlnieki! Tiem nav ne pulķīšu, nedz tie arī kādi muļķīši. Galvā tiem gan būs sarkanas cepures un vienam otram piesardzības pēc pat sarkans praķis un sarkanas bikses. Šāvēji būs Kanadas mednieki, jo nupat vaļā iet lielā briežu sezona. Lai ietaupītu naudu, jo vērša gaļa pat žīdu tirgū sakāpusi pasakainā augstumā, šie mednieki savai dienišķai iztikai un varbūt arī prieka pēc mēģina nogāzt kādu ragaini vai godīgu stirnu.

Arī latviešu mednieki nav nekādi gulētāji, un pagājušās svētdienas rītā uz ziemeļiem devās daudzas latviešu trapeŗu ekspedīcijas. Būvuzņēmējs Pļavnieks kopā ar G. Albertu, K. Briedi, H. Brokhausenu, J. Masīti un citiem draugiem sievas, bērnus un būves savam liktenim atstājuši, lai kāda latviešu sabiedrībā maz pazīstama tautieša Sīpoliņa 100 akru lielajā farmā Madavaskas upes krastos šautu pa labi un kreisi un brīžiem tieši virsū meža lopiņiem.

Mums nebūs pārāk ilgi jāgaida, kad pirmie svaigie briežu līķi ieradīsies Toronto. Tiem, kam pašiem laimēsies nošaut kādu briedi, silti ieteicu ievērot lielāko piesardzību brieža gaļas gatavošanā. Nepareizi sagatavota gaļa būs cieta kā jaunbagātnieka sirds, un es nopietni ieteicu nelietot medījuma mīkstināšanai nekādus superlīdzekļus, kā, „Javex", „Boraxo" vai etiķūdeni ar lozberlapām. Katrā daudz maz pieklājīgā pavārgrāmatā jūs atradīsit itin labu pamācību, kā šī dzīvnieka miesas sagatavot gardai baudīšanai.

* * *

Ādolfa Jāniša rekordforele izraisījusi itin dzīvas pārrunas latviešu makšķernieku sabiedrībā. Divi tautieši pat ķērušies pie spalvas un rakstījuši man vēstules.

Tautietis A. B. — Š. no Toronto raksta:

„Šoreiz jūs mani nepiešmaukšit. Pirmajā aprīlī ar to V. Muktā zivi jums izdevās. Bet šitanī bildē ir skaidri redzams, ka misters Jānītis tur rokā „uzštapētu" zivi. Varbūt, ka viņš, fotografs būdams, bildi vienkārši samontējis. Un vispār Notavasagā tik lielu zivju nav. Es pagājušā vasarā Saulainē pie bērnu peldētavas makšķerēju veselas četras svētdienas pēc kārtas un dabūju tikai mazus grudulīšus un vienu ¾ mārc. smagu sakeri. Nē, mister Pelēkais, šoreiz tas numurs neiet cauri!"

Tautietis Ed. Z. ir savādākās domās:

„Mums, latviešiem, jau sen arī makšķerēšanā vapadzētu ievest daudz maz normālu kārtību. Visās sporta nozarēs ir starpība starp profesionāļiem un amatieriem. Cik es zinu, tad Jāniša kungs nav nekāds amatieris, bet gan tīrais profesionālis. Tāpēc normālu amatieŗu priekšā, jo mēs visi, maizi pelnīdami, nevaram braukt ceturtdienās vai citās darbdienās makšķerēt. Un svētdienās? Jūs paši zināt, kā iet labās zvejas vietās, kā pa Ziemassvētku tirdziņu!"

Lai taisnojas pats Ad. Jānītis. Man pietiekami daudz darba nesekmīgi mēģinot iestāstīt desmit gadus vecajam puikam, ka Dīfenbeikera valdības ciešā naudas politika var atsaukties arī uz viņa kārtējo nedēļas kabatas naudu.

Tā kā man mājā komposta kaudzē vēl ir pāris treknu slieku, tad labāk beigšu rakstīt, kāpšu tūliņ autiņā un došos pārbaudīt, kā tās lietas ar varavīksnes forelēm pie Montgomekrācēm Notavasagā īsti s'āv. Kas par to, ka bezkaunīgi auks's.

☆

Nepārbīstieties, ja šogad medībās uzklīstat virsū kādam gaiši zaļam vai spilgti sarkanam vilkam. Šie vilki ir mežu departamenta darbinieku īpaši nokrāsoti, lai labāk varētu izsekot pelēču gaitām. Trapeŗi parasti noķer lamatās jau pieaugušus vilkus. Veterinārārsta iemidzināts vilks saņem kažoka krāsojumu no tuvējās automobiļu darbnīcas smidzinātāja. Nokrāsotajam vilkam ap kaklu apliek ādas siksnu ar metalla plāksnē atzīmētiem datiem, kur un kad pelēcis palaists vaļā.

Sastopoties ar vilkiem, nerāpjieties tūlīn pirmā koka galotnē. Pretēji plaši izplatītajiem mednieku stāstiem par varonīgiem kautiņiem ar izbadējušiem vilku bariem, patiesībā pelēcis labprāt katram cilvēkam griež ceļu. Pēdējos simts gados Ontario provincē tikai vienā gadījumā vilki uzbrukuši medniekam, pie tam pastāv nopietnas aizdomas, ka šie divi vilki bijuši trakuma sērgas apsēsti.

A. Pelēkais.

Abonentu ievērībai Zviedrijā

Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar **DV STOKHOLMAS NODAĻU, BOX 220. STOCKHOLM.**

LA apgāds

SESTAIS VILNIS

PA SLEPENO AĢENTU NOSLĒPUMAINAJĀM UN BĪSTAMAJĀM GAITĀM

XXV

PIEKTĀ VIĻŅA ZIŅOJUMS

„Piedodiet, pulkvedi, manu takta trūkumu, bet es nevaru nociesties nejautājis: kas ir šī ziņojuma sūtītāja? Man uznākusi nevaldāma vēlēšanās būt uz brīdi jūsu asistenta lomā. Jūs taču zināt, ka arī Dr. Vatsons savam draugam Holmam bieži vien bija itin noderīgs palīgs," Kenets Sautvūds nezaudēja humoru arī visnopietnākos brīžos.

„Protams, mīļais dakter Vatson!" pulkvedis Sēlis smiedamies pasniedza Lauberta atnesto vēstuli Sautvūdam „Te ir vēstule. Un kāda ir jūsu teorija?"

„Tā kā jūs, Šerlok' jau minējāt, ka ziņojums nāk no kādas jūsu aģentes, tad mans pirmais spriedums," neatplēsto vēstuli rokās turēdams, Kenets Sautvūds prātoja — „ir, ka ziņojuma sūtītājs ir kāda dāma. Jūs taču neprasīsit, lai es, latviešu valodu nepārvaldīdams, tūliņ atšifrētu kodu un pateiktu vēstules saturu. Sakarā ar mūsu iepriekšējo sarunu, es gandrīz gribētu minēt, ka vēstules sūtītāja ir jūsu ārpus štata sarakstā. Tā saņem smieklīgi mazu atlīdzību par savām pūlēm. Viņas vārds ir kundze Marija Briedīte, Latvijas huzāru pulka ritmeistera Briedīša skaistā kundze!"

„Vatson, jūs pārspējat pats sevi! Patiešām, šīs vēstules sūtītāja ir kapteiņa Briedīša kundze. Bet es neesmu vienīgais, kuŗa sarakstos, un ja gribat, arī algu sarakstos, jūs atradīsit viņas vārdu. Arī mūsu kopīgais draugs Roberts Arturs Bērziņš laiku pa laikam labprāt izmanto skaistās kundzes piedāvāto informāciju. Tātad mūsu vēstules sūtītāja patiesībā ir mana un mūsu Maskavas drauga kopīgi nodarbinātā aģente. Es zinu, ka jūs, Ken, neesat pārāk augstās domās par sieviešu uzticamību šajā bīstamajā arodā. Un tomēr man ir pamatots iemesls pieņemt, ka Ceturtais birojs Maskavā reiz atmodīsies ar rūgtām paģirām. Tieši tajā brīdī tas notiks, kad kaut kādas nejaušības dēļ dienas gaismā nāks pagaidām labi apslēptais fakts, ka Marijas Briedītes ziņojumus Kremlim sacerēt palīdz kāds Latvijas armijas virsnieks, kam līdz pieklājīgās pensijas saņemšanai atlikuši vēl trīs vai četri gadi . . ."

„Un šis virsnieks, mīļais Šerlok," Sautvūds, pulkvedim aploksni atpakaļ atdodams, svinīgi noteica — „ir mans draugs pulkvedis Sēlis."

„Pareizi, Vatson! Lieliski. Ziniet, kad mani pakalpojumi Latvijai un jūsu briljantais talants nebūs vairs nepieciešams Viņa Majestātes valdībai, tad mēs varētu atvērt kopīgu privātdetektīvu aģentūru," pulkvedis atsēdās līdzās savam vecajam draugam un labpatikā klausījās, kā telpu piepildīja Keneta Sautvūda klusie smiekli.

„Tā nemaz nebūtu peļama ideja," Sautvūds nākošajā brīdī atkal bija pati nopietnība. „Ja mēs būtu pazaudējuši to niecīgo humora sajūtu, kas palīdz visnepatīkamākās lietas skatīt daudz maz priecīgākā gaismā, tad mēs labāk pieņemtu darbu kādā cienījamā apbedīšanas birojā kā ceremonijmeistari. Nu, labi, joki pie malas, ķersimies tagad pie lietas. Es palieku uzmanīga klausītāja lomā," Sautvūds pats piepildīja augsto glāzi.

Pulkvedis Sēlis nesteigdamies rūpīgi atplēsa aploksni. Pieliecies pie nelielās galda spuldzes, viņš ātri pārlasīja nedaudzās rindas:

„Sagaidu Sestā Viļņa ierašanos. Iespējams, ka tas ir Rūpes. Pirms iepirkšanās gribu salīdzināt cenas. Vasara iet uz beigām.

Piektais Vilnis."

Sautvūds kamīna uguns gaismā manīja kā pēkšņi pārvērtās pulkveža seja:

„Vai noticis kas ļauns?"

„Es nezinu, bet notikumi attīstas ātrāk, kā es to būtu vēlējies," pulkvedis vēlreiz pārlasīja „Piektā Viļņa" vēstuli „Man liekas, ka jūsu padoms man drīz būs vairāk kā nepieciešams. Šajā vēstulē mūsu kundze man ziņo, ka esot nākusi uz pēdām tam vīram, kuŗa īsto seju es jau gadiem velti esmu centies saskatīt. Es runāju par nodevēju mūsu armijas ģenerālštābā. Par to pašu noslēpumaino ziņu avotu, kuŗa pakalpojumus jau vairākus gadus labi samaksā Kremlis, un par kuŗa eksistenci jūs mani savā laikā brīdinājāt. Kā acumirkļa iedomas dēļ es kapteiņa Briedīša kundzei devu segvārdu „Piekais Vilnis", tāpat, nevarēdams neko asprātīgāku izdomāt, es nezināmajam nodevējam savās aktīs ievedu jau četrreiz vārdu un uzvārdu — Sestais Vilnis. Es zināju, ka reiz pienāks laiks, kad šo kodu es apmainīšu pret nodevēja īsto vārdu. Esmu bijis krietni aizdomīgs. Biju paspējis kandidātos uz Sestā Viļņa lapas pierakstīt kādus divdesmit cienījamu vīru vārdus. Es pat aizgāju tik tālu, ka domās tur ierakstīju ne vien sava bijušā sekretāra virsleitnanta Krēsliņa, bet arī vēl tuvāku un atbildīgāku virsnieku latviskos vārdus. Rūpīgā pārbaudē daudzus vārdus man izdevās svītrot, bet trīs vēl palikuši. Es baidos, ka mūsu „Piektais Vilnis" minēs kādu no šiem pēdējiem vārdiem, kas tad aizstās Sesto Vilni.. Varbūt tieši te man jūsu padoms būs zelta vērts. Bet paklausaities, ko šajās pāris rindās mūsu kapteiņa kundze vēl raksta. Viņa brīdina, ka esot briesmās un vēloties nekavējoties personīgu kontaktu ar mani. Viņa vēloties nekavējoties atstāt mūsu zemi! Šīs vēstules saturs arī izskaidro Lauberta neparedzēto boksa maču tepat Iekšrīgā. Izrādās, ka neesmu vienīgais, kas savā sarežģītajā spēlē nenovēršami jau izsūtījis savus bandiniekus un laidņus. Galu galā bez mūsu kaŗa ministra, armijas komandieŗa un štāba priekšnieka neviens cits nezina arī to, ka manā uzdevumā darbojas īpaša pretizlūkošanas aģentūra. Vismaz es personīgi naīvi iedomājos, ka Maskava nezina, ka aiz dzensiksnu un dīzeļmotoru importieŗa Rauchmaņa vārda slēpjas kādreizējais Latvijas armijas pulkvedis Sēlis, kas pie tam ir tik labos draugos ar Viņa Majestātes sūtniecības sekretāru Kenetu Sautvūdu," pulkvedis iemeta kamīnā divas lielas bērza šķilas. Sausās tāsis kvēlojošās oglēs ātri uzliesmoja un istaba pielija ar siltu patīkamu gaismu.

„Galu galā tās var būt arī Roberta Bērziņa veikli izliktās lamatas, lai paralizētu jūsu darbu," Sautvūds pārtrauca klusumu. „Vēl ļaunāk, ja nodevējs izrādītos kāds no jūsu vistuvākajiem līdzstrādniekiem. Jūs būtu kompromitēts. Pakalpīgi avīžnieki lietu papušķotu un jums vismaz oficiāli būtu jāiet. Bet kādēļ ņemt galvā tādas pesimistiskas domas, iekāms jūs neesat runājuši ar jūsu aģenti. Neaizmirstiet arī to, ka vajadzības brīdī man ir daži lielgabali, kas var runāt itin iespaidīgu valodu. Ja vispār es drīkstu ko ieteikt, tad neklausiet man, bet klausiet savai sirdsapziņai un saprātam. Ja jūsu lielais nodevējs — Sestais Vilnis — tuvākā laikā atklāsies, izmantojiet to pašu veco un pārbaudīto paņēmienu, ko lietojam mēs, angļi, kam dzīslās tekot zivs asinis.Kad valgs jāsavelk ciešāk ap nodevēja kaklu: lūdziet kaŗa ministru, ja nodevējs ir virsnieks, paaugstināt Sesto Vilni augstākā dienesta pakāpē. Pārceliet uz kādu šķietami svarīgu, bet faktiski maz nozīmīgu daļu un gaidiet, Dieva dēļ neaizmirstiet gaidīt, jo arī neliešiem kādreiz ir sirdsapziņa un raksturа vājumi!"

„Paldies, Ken! Arī es tā domāju. Mani uztrauc tikai notikumu nelāgā sagadīšanās. Jūs taču neteiksit, ka arī manam Sestajam Vilnim ir kāds sakars ar Kremļa Stratēģijas padomes slepenajiem lēmumiem, par kuŗiem jūs mani tik laipni šodien informējāt?" pulkvedis Sēlis vēl arvien turēja rokā Piektā Viļņa ziņojumu.

„Varbūt." Kenets Sautvūds atcerējās, ka viņš prot arī smaidīt „Ļoti, ļoti varbūt! Pat pārāk iespējams!"

Turpinājumā: ŠĀVIENI JUŖAS IELĀ

KĀDAS LUGAS . . .

(Pārnesums no 4. lpp.)

Teātris stipri cietis, samazinājies izrāžu skaits pat Bostonā, kas taču visu laiku spēlēja „pirmo vijoli.". Klīvlendā, Mineapolē, Sanfrancisko teātŗa spēlmaņi pilnīgi apklust. Darbību turpina vēl četri lielākie centri: Bostona, Ņujorka, Čikāga un Filadelfija. Nedaudz dzīvības uzrāda arī Ņuarka.

Pēc aizvadītā kaŗa, pēc 1917. g. revolūcijas un Latvijas nodibināšanās daudziem emigrantiem mainījušies uzskati. Piem., kritiķis pēc „Melno kraukļu" izrādes Bostonā, laikrakstā „Rīts" raksta:

„Melnie Kraukļi!, tā ar dziļāko nicināšanu jāizsaucas, redzot tos uz skauves, lai gan zināms, ka tie, kas lugu attēlo, ir mūsu biedri un biedrenes. Nevar tomēr nociesties no tiem ar riebumu novērsties. Tāda mazākais bija mana sajūta, kad redzēju „Kraukļus" 23. februārī Bostonā uz Str. Biedrības teātŗa skatuves.

Protams, no tā laika, kad luga rakstīta, ir daudz kas grozījies. Daļa varas ir izrauta no melnajo rokām. Sevišķi brīvajā Krievijā, kur luga radīta . . ."

Ne jau viena bezdelīga nes pavasari, un ne jau viena kritika iespaido tālāko teātŗa repertuāru. Kaut arī še nav minētas lielās Aspazijas lugas: Vaidelote, Sidraba Šķidrauts, Raiņa — Uguns un nakts (fragmenti), Šekspīra — Karali Lirs, Zūdermaņa — Gods, Šillera Vilhelms Tells, Hauptmaņa — Nogrimušais zvans, Audēji, Bisona — Madame X u. t. t., kas izrādītas citos gados, režisoru simpatijas arvien piederējušas lugām ar sociālistisku problēmu risināšanu un tāpēc nav brīnums, ka arvien favorīti bijuši Andr. Upītis, Laicens, Paegle un Padomju Savienbas autori. No pilsoniskiem autoriem vairāk ņemtas komēdijas, kur pazoboti apstākļi Latvijas republikā.

Osvalds Akmentiņš

DAUGAVAS VANAGIEM RŪP VISAS MŪSU TAUTAS INTERESES

DAUGAVAS VANAGU FONDA LESTERES NOD. 10 GADU JUBILEJAS SARĪKOJUMS

Lesteras nodaļas 10 gadu jubilejas sarīkojums norisinājās sestdien, 31. oktobrī, Ukraiņu kluba telpās. Viesi un daudzie apsveikumi liecināja par Lesteras tautiešu un tālāko vērotāju sirsnīgo atzinību DVF Lesteras nodaļas veikumam aizvadītajos desmit gados. Plašākām mūsu trimdinieku aprindām Lesteras vārds saistās ar atkārtotajām Dziesmu dienām, kuŗu izkārtošanā Lesteras Vanagi un Vanadzes ir vienmēr parādījuši lielu sirsnību. Gan šai ziņā, gan arī DV organizācijas vispārējā darbā jo lieli nopelni ir ilggadīgajam nodaļas valdes priekšsēdim Kārlim Ampermanim un viņa tuvākiem līdzstrādniekiem.

Sarīkojumu rudens ziediem un nacionāliem karogiem dekorētā zālē atklāja nod. pr-dis K. Ampermanis. Mājastēvs sveica viesus un galvenos vilcienos raksturoja nodaļas darbības un dzīves apskatu aizvadītajā dekadā. Viņš arī uzsvēra, ka tas, ko esam darījuši un veikuši līdz šim, ir jāturpina arī nākotnē, jo tas ir vajadzīgs un nepieciešams visai mūsu tautai. Uzrunu noslēdza Latvijas himna.

DVF valdes pr-ža A. Alksnīša vietā, kas bija aizkavēts slimības dēļ, svētku runu teica DVF valdes loceklis Fr.Kursietis. Viesis norādīja, ka 2. pasaules kaŗam beidzoties, latvju kaŗavīri rietumos bija sakautas armijas daļa, bet tos nepiemeklēja demorālizācija un viss, kas ar to varētu saistīties. Tanī vietā latvju cīnītāji no gūsta vietas atgriezās, kā vienota, organizēta saime — Daugavas Vanagi. Tie bija paturējuši augstu pienākuma apziņu — palīdzēt saviem cīņu biedriem, kas bijuši mazāk laimīgi, palīdzēt arī citiem, kam palīdzība vajadzīga. DV ir saskatījuši arī, ka ciņu laukos pasāktais darbs dzimtenes brīvības un patstāvības atjaunošanas labā ir turpināms ar šodienas atbilstošiem līdzekļiem. Organizācija arī tad ir saistījusies nacionāli politiskajā darbā ,bet norobežojusies no šaurām šķiru un grupu interesēm. DV rūp visas tautas un valsts intereses un labklājība, tie šai darbā arī sastrādā ar kuŗu katru citu latviešu institūtu, kas veic pozitīvu darbu šo mērķu virzienā. Mūsu pašu trimdiniekiem nozīmīgu interešu labā organizācija ir aktīvi piedalījusies kultūrāli sabiedriskā darbā. Organizēti kori, bibliotēkas, skolas, teātŗa grupas u. t. t. Būtībā darbība izpaudusies stabilitātes zīmē un to ideju garā, kas iedīglī zīmētas Zēdelghemas gūstā organizācijai dibinoties. Runātājs slavēja Lesteras nodaļas saimi un tās pr-di K. Ampermani, kas jau vairākus gadus darbojas arī DVF valdē, vadīdams administrātīvo daļu.

Zemes valdes uzdevumā Fr. Kursietis pasniedza piešķirtos atzinības rakstus Lesteras nod. biedriem: Jānim Grietiņam, Pēterim Lazdovskim, Jānim Liepiņam, Elzai Bērziņai un Hermínei Beberai. Kursietis pateica arī DVF valdes sveicienus un labākos novēlējumus nodaļas tālākā darbībā.

Godinot nodaļas priekšsēdi K. Ampermani nodaļas saimes vārdā agrākais pr-dis K. Kūlis pasniedza tam pateicības velti — latviski izstrādātu albumu, bet Vanadžu pārstāve H. Berbere pasniedza ziedus.

Personīgi nodaļu sveica pārstāvji no Korbijas, Notinghamas, Birminghamas, Foresttaunas DVF nodaļām, Darley Moor kopas, tad prāv. B. Fedders no Lutera draudzes, V. Tomsons no V-Anglijas draudzes, I. Laugalis no Latviešu mākslinieku-daiļamatnieku kopas Anglijā. Rakstveida sveicienus bija sūtījuši LNPL prezidija priekšsēdis A. Abakuks, DVF valdes loc. L. Rumba un Marija Ķeņģe, DVF Derbijas un Stoke-on-Trentas nodaļas māc. J. Jurģis un nodaļas skola.

Priekšnesumos deviņas dziesmas sniedza DVF Notinghamas nodaļas vīru ansamblis Mežezers" Jāņa Lielkāja vadībā. Klausītājiem sevišķi patika H. Pavasara Vecie tēvi un J. Mediņa Krāc jūrmalas priedes. Izteiksmīgi Maija Gaiķe deklamēja R. Tagores dzejoli Jaunais princis un nobeigumā monologu no Šillera lugas „Orleānas jaunava". Var tikai nožēlot, ka M. Gaiķe pēdējos gados nepiedalās kādā no mūsu teātŗa entuziastu grupām, kur viņa pamatoti varētu būt nozīmīgs spēks. Oficiālo daļu noslēdza DV dziesma..

Par deju mūziku gādāja nodaļas kapella N. Kardrociča vadībā. Vanadzes bija klājušas visiem svinību dalībniekiem bagātīgu galdu. Dziesmās un dejās viesmīlīgo lesteriešu saimē vakara stundas aizritēja gluži nemanot. Bija arī diezgan izdevības pārrunām par organizācijas darbu ar dažādiem mūsu saimes locekļiem, kuŗu vidū atradās arī DVF valdes locekļi J. Ranka, J. Miezītis un J. Frišvalds.

J. F.

KONGRESS

Gadskārtējais Kanadas latviešu sportistu un sporta darbinieku kongress notiks š. g. 6. decembrī, plkst. 12.00, Centrālās YMCA's telpās, Toronto.

Darba kārtībā:

1. Amatpersonas vēlēšanas, mandātu pārbaude un darba kārtības pieņemšana.
2. Iepriekšējā kongresa protokola nolasīšana.
3. Valdes un revīzijas komisijas ziņojumi.
4. Budžets un revīzijas komisijas vēlēšanas.
6. Dažādi jautājumi, priekšlikumi un ziņojumi.

Latviešu sporta apvienība Kanadā.

Izlašu sacensības 5. decembrī

ASV un Kanadas latviešu izlašu sacensības basketbolā un sieviešu un vīriešu volejbolā kļuvušas par jauku tradiciju un turpinājumu piedzīvos 5. decembrī Toronto, kad šeit viesosies ASV izlases.

Aiz ASV finālspēlēm, šķiet, šis sarīkojums ir otrs iespaidīgākais mūsu telpu sportā šajā kontinentā un vienmēr sniedzis sīvas un interesantas cīņas, sevišķi pagājušā gadā, kad Kanadas izlases viesojās Asburī parkā, Ņudžersijā. Mūsu volejbolisti toreiz izcīnīja iespaidīgu uzvaru, volejbolistes zaudēja, tāpat arī basketbolisti, kas absolvēja savu līdz šim labāko izlases sacensību, kuŗā spēles iznākums varēja būt arī citāds.

ASV latviešu sporta vadība šogad uz Kanadu sūtīs iespējami labākās izlases, tāpēc cīņas sagaidāmas sīvas un interesantas. Sacensības notiks Centrālās YMCA's vingrotavā, plkst. 2.00. Vakarā paredzēta sportistu balle Claremont ielas lietuviešu zālē.

(INFO)

Zviedri Toronto nespēlēs

Zviedrijas valstsvienība, kas decembrī - janvārī veiks spēļu turneju ASV, sacenšoties ar amerikāņu kolledžu vienībām, kā arī ASV latviešu izlasēm, interesējās arī par sacensību iespējām Toronto, kur pretiniekos varētu būt kāda kanadiešu vienība vai lietuvieši un Kanadas izlase. Diemžēl, Kanadas latviešu basketbolam pagaidām jāatsakās no ieiešanas starptautiskā basketbola forumā un pirmās valstu sacīkstes, jo materiālo saistību nasta ir par smagu, un mums nav sporta publikas, kas dotu nepieciešamo skatītāju skaitu.

Kā zināms, Zviedrijas basketbola valstsvienību trenē Juris Reneslācis (Latvijas Amerikā redaktrises Ingrīdas Viksnas brālis), un vienībā spēlē arī Gunārs Kraulis un Dr. Jānis Teriņš.

(INFO)

LATVIJAS AMERIKA pārstāvis KLĪVLENDĀ

pieņem jaunus abonentus, kārto abonementu pagarinājumus un sniedz informāciju
J. Ezergailis, 12102 Miles Ave., Cleveland 5, Ohio, USA,

LONDONĀ, ONT.

Latvijas brīvvalsts dibināšanas dienas atceres sarīkojumi Londonā, Ontario:

a) Sestdien, 21. novembrī, pl. 7 vakarā, svinīgs ev. - lut. draudzes dievkalpojums ar māc. J. Prauliņu Trīsvienības baznīcā.

b) Svētdien, 22.novembrī, pl. 10 rītā svinīgs katoļu dievkalpojums ar prāv. S. Mozgu St. Marys slimnīcas kapellā.

c) Svētdien, 22. novembrī, pl. 3 pēcpusdienā svētku akts un koncerts Odd Fellows zālē Dundas ielā 555. Aktā runās viesis no Ņujorkas Eiropas apspiesto nāciju Asamblejas latviešu delegācijas vadītājs Dr. V. Māsēns. Koncerta daļu izpildīs Stutgartes Valsts operas soliste Paula Brīvkalne, brīvmākslinieces M. Tūteres klavieŗu pavadījumā. Deklamēs Biruta Senkēviča no Toronto. Pēc koncerta kopīgs tējas galds. Piezīmējams, ka Kanadā operdziedātāja koncertēs tikai Londonā un Toronto. Apkārtējo pilsētu tautiešiem ieteicams izmantot šo reto izdevību dzirdēt pazīstamo operdziedātāju un aicināt arī viesus, kanadiešus, uz koncerta daļu.

Ps.

UZPLAUKUMS UN INFLĀCIJA

„BOOM AND INFLATION AHEAD AND WHAT CAN DO ABOUT IT" by W. M. Kiplinger, Simons and Shuster (Kanadā — Musson Book Co) izdevums, 96 l. p. Cena — $2.50.

Autors, kas strādā ar veselu baru palīgu, ir spraudis par mērķi dot saviem lasītājiem saimniecības attīstības izredžu paregojumus uz priekšu līdz pat 25 gadiem! Viņš apgalvo, ka inflācijai ir „lienošas", bet nevis „skrejošas" parādības raksturs. Viņš parego, ka sagaidāms lielākais uzplaukums, kādu jebkad vēsturē līdz šim piedzējuši, bet uzplaukumam būs savi uzplūdi un atplūdi, paātrināšanās un palēlināšanās. Autors iztirzā kā labo, tā ļauno pusi uzplaukumā, kam līdz iet inflācija.

Autors arī atzīstās, ka varbūt viņa domāšanas veids ne vienmēr varēs noturēties kopsolī ar sociālās un politiskās domāšanas attīstību. Bet viņš ir pārliecināts, ka saviem klientiem, sniedzot sagaidāmās nākotnes ainas, viņš pakalpos pie viņu darba, ienākumu, izdevumu, ģimenes ietaupījumu, apdrošinājumu, obligāciju, akciju un beidzot — karjeras plānošanas.

Autors grib sniegt saimnieciskās dzīves prognozi, kā laika paregotāji sniedz laika prognozi, un tādēļ tiem, kas viņa grāmatu iegādājas, sola sūtīt regulāri papildus ziņojumus.

Nevar nepievienoties autora apgalvojumam, ka saimniecisko dzīvi iespiež jaunos veidnos, vērojot kaut vai pēdējo 10 gadu norisi, un ka nākotnē šī parādība risināsies vēl straujāk.

Budzis.